

Årsredovisning

2020

Länsstyrelsen – en samlade kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet.....	1
Årsredovisningens innehåll.....	3
Årsredovisningens kapitelindelning.....	3
Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen	3
Förklaring av begrepp.....	4
Grunder för bedömningar	4
Resultatredovisning	5
Om Länsstyrelsen	5
Redovisning av verksamhetsområden.....	29
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	30
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	35
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	43
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	49
Energi och klimat (42).....	53
Kulturmiljö (43).....	57
Krishantering och skydd mot olyckor (45).....	63
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)	69
Areella näringar (60–62)	93
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85).....	111
Året i siffror	119
Övrig rapportering	131
Finansiell redovisning	137
Resultaträkning	139
Balansräkning.....	140
Anslagsredovisning	142
Tilläggsupplysningar och noter	146
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen.....	161
Bilagor	163

Landshövdingen har ordet

År 2020 blev ett exceptionellt och svårt år och inte i närheten av vad vi planerat för. Vem kunde tro att vi skulle drabbas av en pandemi med så stora konsekvenser för hela samhället?

Länsstyrelsen har en viktig roll för länets utveckling, i att verka enande, samlande och pådrivande. Länsstyrelsen utför årligen sina ordinarie uppdrag men vi har under årens lopp samtidigt satts på prov i vår roll att samordna arbetet i kris, genom stormar, skogsbränder, flyktingströmmar och nu en pandemi.

Coronapandemin har under året inneburit att många nya uppdrag har givits till länsstyrelserna och många medarbetare har arbetat i stabsläge under en längre tid. Vi har haft fokus på ökad beredskap och samverkan med regionen, kommunerna, samt övriga aktörer i länet i arbetet med att förhindra smittspridning. Det har haft högsta prioritet. Situationen har ställt krav på flexibilitet både i vår planering och utförande av uppgifter. Det har inneburit uppbrott i det vardagliga arbetet – och där många medarbetare har fått ta ett större ansvar med ökad arbetsbelastning.

När jag ser tillbaka på 2020 känner jag en stolthet över Länsstyrelsens insatser. En arbetsplats viktigaste resurs är medarbetarna. Utöver nya uppdrag har många arbetat hemifrån, vilket ställt nya krav på kommunikation, mötes- och it-teknik. Vi har under året som gått fått en snabb omställning till digitala arbetssätt och digital mötesteknik. Vilket i sin tur medfört färre tjänsteresor och positiva effekter såsom lägre koldioxidutsläpp.

Många för länet viktiga evenemang, som till exempel Storsjöyran, Storsjöcupen samt World Cup i skidskytte har ställts in under året liksom många andra arrangemang ute i hela länet. Jag hoppas att vi kan återgå till ett år där evenemangen åter kan berika hela vårt län så snart som möjligt och att det går att genomföra några av de planerade evenemangen under 2021. Men för att nå dit måste vi fortsätta att hålla avstånd, att hålla i och hålla ut så länge det behövs.

Det kommer att ta tid innan vi får perspektiv på året som gått. Men jag kan konstatera att mycket har hänt, att vi lärt oss mycket och att vi tagit stora steg i förmågan att ställa om och hitta nya lösningar.

Under 2020 har ett antal faktorer sammanfallit som påverkat rennaringen och Länsstyrelsen har i större omfattning än tidigare hanterat ett flertal stora frågor kopplat till rennäringslagen, allt från tillsyn till upplåtelse av mark och jakt och betesförhandlingar i Härjedalen. Jämtlands län har dessutom en relativt lättillgänglig fjällvärld och alltför många väljer att besöka vårt län, vilket är positivt. Samtidigt som rennaringen upplever sig trängda finns förväntningar om och behov av ett rikt, utmanande och allemansrättsligt friluftsliv. Vår strävan som myndighet är här att verka för samexistens i fjällvärlden och tillsammans finna långsiktigt hållbara lösningar.

Susanna Löfgren
vikarierande landshövding

Årsredovisningens innehåll

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp, mät- och värderingsmetoder som vi använder.

Redovisningsprinciper avseende finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Årsredovisningens innehåll
- Resultatredovisning
- Övrig rapportering
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt som vi kallar *Om Länsstyrelsen*. Här beskrivs Länsstyrelsens övergripande mål och uppdrag, hur vi jobbar med den strategiska styrningen samt verksamhets- och organisationsutveckling.

Sedan följer *Läget i länet*, där en regional lägesbild med utgångspunkt i hållbarhetsbegreppen; de miljömässiga, sociala och ekonomiska perspektiven, presenteras.

Efter detta följer avsnittet *Redovisning av verksamhetsområden*, där återrapporteringskrav och uppdrag redovisas uppdelat på verksamhetsområden som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen.

Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen

Resultatredovisningen utgår från den länsstyrelsegemensamma strukturen med verksamhetsområden, som också ligger till grund för verksamhets- och änderedovisningen. I inledningen av varje avsnitt anges vilka instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som besvaras i avsnittet. Redovisningen lämnas dock samlat för verksamhetsområdet, och specificeras inte per uppdrag.

Därefter följer en redogörelse för områdets mål och uppdrag samt en beskrivning av verksamhetens huvudprocesser, det vill säga genom vilket/vilka arbetssätt verksamheten huvudsakligen bedrivs.

Resultatet återges genom att uppnådda prestationer och effekter beskrivs och slutligen bedöms, med bland annat stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Här följer förklaringar och definitioner på några av de begrepp som vi använder oss av i resultatbeskrivningarna.

Huvudprocesser. Vi har valt att använda oss av ett antal huvudprocesser för att beskriva vilken typ av arbetsinsatser vi bedriver inom de olika verksamhetsområdena. Skiljelinjerna mellan processerna är inte i alla delar uppenbar och indelningen ger inte en heltäckande kategorisering, men bidrar till att ge en tydligare bild av verksamheten som bedrivs och underlättar i resonemang kring vilka resultat som uppnåtts och vilka bedömningar vi gör av dessa.

De huvudprocesser vi utgår från är:

- Tillstånd och prövning.
- Tillsyn och kontroll.
- Förvaltning och skydd.
- Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande.

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har Länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av resultaten inom respektive verksamhetsområde. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av verksamhetsnära mål som har en tydlig koppling till de egna arbetsinsatserna, men också av nationella och mer övergripande mål för länet där Länsstyrelsens insatser som enskild myndighet ingår som en del i påverkan på måluppfyllelsen. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på Länsstyrelsens eget arbete.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens mål och uppdrag.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets mål, syfte och inriktning. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som används är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av *trend* och *riktning* i ett regionalt perspektiv. Det kan beskrivas i termerna av positiv utveckling, negativ utveckling eller oförändrad.

Resultatredovisning

Om Länsstyrelsen

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> 5 § p 1–7 	<ul style="list-style-type: none"> 1 A1, Agenda 2030 1 A13-1 A14, 1 C4 	<ul style="list-style-type: none"> 3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Mål och uppdrag

Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen genomförs i länet och vi samordnar den statliga verksamheten. Våra uppgifter och uppdrag kommer huvudsakligen från länsstyrelseinstruktion, regleringsbrev och via förordningar.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet.

När det gäller länets utveckling ska vi ta tillvara och arbeta för både enskilda människors och samhällets intressen. Våra uppdrag och arbetsuppgifter spänner över flera samhällsområden, vilket också framgår i resultatredovisningen.

Utifrån det breda och komplexa uppdraget ställs krav på att Länsstyrelsen ska fungera som en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektoriellt med många olika sakfrågor.

Länsstyrelsen arbete främjar också länets utveckling på många olika sätt. Exempel är ekonomiska bidrag, men också via tillsyn och kontroll, tillstånd och prövning. Länsstyrelsen samverkar, samordnar och sprider också kunskande om många olika områden. Exempel är sociala frågor, hållbarhet, miljö, lantbruk, näringsliv, infrastruktur och kultur. Länsstyrelsen arbetar också med att förenkla för företag vilket beskrivs utförligare under rubriken Strategisk styrning och planering och där Integrering av sektorsövergripande områden – förenkla för företag.

Länets åtta kommuner är mycket viktiga samverkansparter. Länet består av sju relativt små kommuner och en stor kommun – Östersund - som befolkningsmässigt har nästan hälften av länets invånare. Denna kommunstruktur speglar en pågående inomregional urbanisering med allt starkare koncentration av verksamhet och boende framförallt till Östersunds kommun men även till Åre kommun. Länsstyrelsen får här en viktig rådgivande, stödjande och samordnande roll, i synnerhet gentemot de sju mindre kommunerna.

En slutsats av det omfattande samarbetet inom länet är att det framstår tydligt att Länsstyrelsen har en viktig roll för länets utveckling, i att verka enande, samlande och pådrivande. Samordningen gäller i första hand statlig verksamhet men även i relation till kommuner,

region, näringsliv, organisationer och andra aktörer på regional nivå är Länsstyrelsen en viktig och samlande kraft. Länsstyrelsen har etablerat ett arbetssätt som samlar länets företrädare och gagnar länets utveckling.

Länsstyrelsens bidrag till Agenda 2030 – regleringsbrev 2020 1 A1

Länsstyrelsen har i regleringsbrevet för 2020 uppdraget att inom respektive myndighets ansvarsområde redovisa hur vi har utvecklat vårt arbete med att bidra till att genomföra de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Länsstyrelsen har sedan 2014 arbetat utifrån visionen -Tillsammans för en hållbar framtid- som har god koppling till målen och de tre dimensionerna i Agenda 2030. Ett av delmålen i vår vision är ökad kunskap om innebörden av hållbarhetsbegreppen socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Hållbarhet har varit ett återkommande tema på personaldagarna under årens lopp. Vidare är Agenda 2030 inarbetat i myndighetens verksamhetsplan¹.

Medarbetarna inom olika verksamhetsområden har under året deltagit i olika utbildningar och seminarier som anordnats av nationell nivå. Vi har också en informationssida på intranätet om Agenda 2030 där möten och seminarier annonserats internt. Där finns också länkar till inspelningar och filmer från dessa tillgängliga för medarbetarna. Vi stärker löpande vår kunskap om kopplingen mellan vår verksamhet och Agendan.

En stor del av den verksamhet som Länsstyrelsen bedriver utifrån instruktion, regleringsbrev, eller i form av uppdrag från andra myndigheter bidrar redan idag till många av målen inom Agenda 2030. Exempel på politikområden som Länsstyrelsen arbetar med i varierande grad och där vår verksamhet bidrar till ett eller flera mål inom Agenda 2030 är; demokrati och mänskliga rättigheter, miljö- och klimatmål, folkhälsa, jämställdhet, energifrågor, kulturmiljöarbete, näringslivsfrågor, funktionshinder, areella näringar, landsbygd och livsmedel, samepolitik och nationella minoriteter. Totalt är det ett trettiotal² olika riksdagsbundna mål med tillhörande politikområden som Länsstyrelsen verkar inom och därmed bidrar till nationella mål och till Agenda 2030 målen.

I redovisningen av våra verksamhetsområden finns fler exempel på vårt bidrag till Agenda 2030.

Den interna kunskapen om Agenda 2030 och den egna verksamhetens koppling och bidrag till de olika målen i agendan behöver förstärkas och utvecklas ytterligare under 2021 liksom att arbeta med det nya uppdraget i regleringsbrevet om Agenda 2030.

Länsstyrelsen Jämtlands län har också deltagit i det gemensamma arbetet kring Agenda 2030 som beskrivs under rubriken Om Länsstyrelsen och där Länsstyrelsegemensamma verksamheter.

---

¹ Länsstyrelsens verksamhetsplan 2020 diariernr 7428-2019

² Källa Agenda 2030 utredningens delrapport mars 2018 FI 2016:1

Intern styrning och kontroll samt risker

Länsstyrelsen i Jämtlands län är en av sex länsstyrelser som ska följa förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Arbetet med detta beskrivs kort här.

Länsstyrelsens arbete med intern styrning och kontroll för att uppfylla myndighetsförordningens krav på verksamheten är omfattande. Styrning och kontroll sker kontinuerligt och rutinmässigt och är helt eller delvis integrerat i Länsstyrelsens ordinarie verksamhetsprocesser, löpande uppföljning och i de rutiner som ledning och enheter tillämpar. Den inre miljön och den interna styrningen och kontrollen beskrivs utförligare i dokument Intern styrning och kontroll 2020³ vid Länsstyrelsen Jämtlands län.

Utvecklingsområden som följd av revisioner 2020

Vid revisioner gjorda av Internrevisionen och av Arbetsmiljöverket har det framkommit att vi behöver utveckla och stärka vår interna styrning och kontroll inom de verksamhetsområden som beskrivs nedan.

Rennäringen och Markupplåtelse

Länsstyrelsens internrevisor har på landshövdingens uppdrag under 2020 har granskat verksamhetsområdena Rennäringen och Markupplåtelse och lämnat en rapport⁴ per område. Internrevisorn gör i rapporterna bedömningen att *"myndighetens interna styrning och kontroll i den reviderade verksamheten har behov av större förbättringar utifrån att en eller flera kritiska iakttagelser har identifierats vilka kan resultera i en oacceptabel risknivå"*. Länsstyrelsen har här ett utvecklingsarbete att göra för att stärka vår interna styrning och kontroll. Länsstyrelsen har utifrån rapporternas rekommendationer fattat beslut om åtgärder och utsett ansvariga. Besluten om åtgärder är starten på utvecklingsarbetet som ska vara klart under våren 2021.

Arbetsmiljön

Under året har Arbetsmiljöverket genomfört två digitala inspektioner dels av vårt arbete med säkerhetsrutiner för fältpersonal dels av vårt arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Resultaten visar på att vi där har områden som behöver utvecklas, bland annat inom styrningen. Arbetet har påbörjats och kommer att återrapporteras till Arbetsmiljöverket. Läs mer under rubriken Organisation och medarbetare och där Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Under 2020 har dock inte några oegentligheter eller annat, som följd av eventuella svagheter eller brister i intern styrning och kontroll i ovan nämnda verksamheter, framkommit som påverkat årsredovisningen avseende om den är rättvisande eller inte.

Riskhantering - handlingsplan

Som en del av den interna styrningen och kontrollen finns en särskild risk och handlingsplan⁵ med åtgärder under året utifrån identifierade myndighetsrisker i verksamheten.

Övergripande genomförs riskarbetet enligt följande:

- Höst: framtagande av riskbild vid enhetens verksamhetsplanering för kommande år.

---

³ Diariennr 870-2021

⁴ Beslut diariennr 8171-2020 och 8786-2020

⁵ Diariennr 2807-2020

- Årsskifte/första kvartalet: Sammanställning, bedömning av ingående risker, fjolårets och nya risker, fastställande av nya risker med riskvärde, fastställande av åtgärder och start av åtgärder.
- Under verksamhetsåret: Genomförande av åtgärder och uppföljning. Uppföljning sker dels vid tertialuppföljningarna och utifrån behov i ledningsgruppen.
- Höst: Framtagande av nya risker vid verksamhetsplaneringen för kommande år. Slutbedömning av innevarande års åtgärder och utfall av riskarbetet.

Risk- och handlingsplanen för 2020 hade sex risker med tillhörande åtgärder och/eller uppföljningspunkter. Riskerna för 2020 var:

- risk för samhällsstörningar,
- att medarbetare utsätts för hot och våld,
- brister i ärendehantering, en,
- ekonomi i obalans,
- felaktigt genomförda upphandlingar och inköp och
- att mutor och korruption eller andra oegentligheter uppstår.

Endast en av de sex identifierade och i planen upptagna riskerna bedömdes initialt ha ett riskvärde som enligt modellen måste åtgärdas och det var Risk för samhällsstörningar. De beslutade åtgärderna för att stärka Länsstyrelsen förmåga att hantera samhällskriser hann dock inte påbörjas i någon större omfattning på grund av coronapandemin. Utvecklingen av förmågan har i stället skett genom praktiskt arbete i stabsläge.

Tre av de övriga riskerna bedömdes ha riskvärde 9 vilket är ett värde som bara behöver bevakas eller åtgärdas enligt riskvärderingsmodellen. De kvarvarande två hade värde 6 och 3.

Länsstyrelsen planerar dock åtgärder på alla risker oavsett riskvärde för att minska sannolikheten för att risken ska öka eller falla ut vid myndigheten under året.

Under året har åtgärder gjorts och vid ledningsgruppens möte den första februari 2020 togs riskarbetet under året upp. Då bedömdes att riskvärdena för Brister i ärendehantering och Ekonomi i obalans kunde sänkas och att de övriga fyra skulle behålla sina initiala riskvärden.

Internrevisionen vid Länsstyrelsen

Under året har Internrevisionens rapporter från år 2018 till och med mars 2020 följts upp och rapporterats⁶ till vikarierande landshövding december 2020. De beslutade åtgärderna har i stort genomförts. De kvarstående åtgärderna följs upp under 2021.

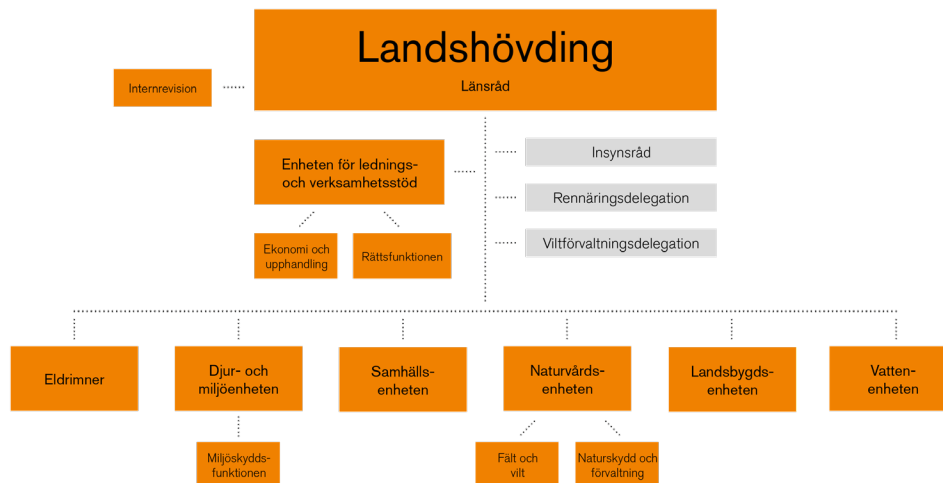
Under 2020 har internrevisionen i enlighet med Länsstyrelsens beslutade revisionsplan bland annat undersökt Länsstyrelsens hantering av rennäringsfrågor samt hanteringen av markupplåtelse. Av rapporterna framgår att Länsstyrelsen *har behov av större förbättringsåtgärder utifrån att en eller flera kritiska iakttagelser har identifierats vilka kan resultera i en oacceptabel risknivå*. I rapporterna lämnades ett antal rekommendationer som Länsstyrelsens ledning bedömt och fattat beslut⁷ om åtgärder. Åtgärderna ska återrapporteras till ledningen senast augusti 2021. Rapporterna beskrivs närmare ovan under rubriken Utvecklingsområden som följd av revisioner 2020.

---

⁶ Diariern 9025–2020

⁷ Diariern 8171–2020 och 8768-2020 beslutade 2020-12-02

Organisation och medarbetare

Länsstyrelsen Jämtlands län är en enrådgivningsmyndighet. Det innebär att landshövdingen svarar direkt inför regeringen och att myndigheten har ett insynsråd istället för styrelse. Internrevisorn är underställd landshövdingen och fristående från den övriga organisationen. Vidare finns en rennäringsdelegation och en viltförvaltningsdelegation. Rennäringsdelegationen är ett samrådsforum i frågor som rör rennärning och fjällförvaltning och delegationen beslutar i policyfrågor som rör upplåtelse av mark, jakt och fiske på statens mark på renbetesfjällen. Viltförvaltningsdelegationen beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen i länet. Den operativa verksamheten inom Länsstyrelsen fördelas på sju enheter.

Länsstyrelsegemensamma verksamheter

Länsstyrelserna har sedan 2009 successivt etablerat gemensamma funktioner för ett antal stödverksamheter. Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (Kronoberg)
- Samordnad löneservice (Kronoberg)
- Ekonomiadministration (Örebro)
- Organisation för dataskydd och informationssäkerhet (Stockholm)

För att åstadkomma en effektiv utveckling och förvaltning av IT-systemen har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning som hålls ihop via ett gemensamt kansli placerat vid Länsstyrelsen i Västmanland. Kansliets roll, utöver funktionen för portföljhantering, är också att fungera som kansli åt länsrådsmötet och den länsrådsgrupp som tillsammans med IT-organisationens chef utgör styrgrupp för utvecklings- och förvaltningsportföljen.

Styrningen av den gemensamma verksamheten sker i olika led. Ytterst står landshövdingar och länsråd för övergripande strategiska ställningstaganden. Landshövdingemötet beslutar om årlig rambudget för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen och länsrådsmötet beslutar om utvecklingsprojekt som ska ingå i utvecklingsportföljen. Varje förvaltningsobjekt i portföljen har i sin tur en styrgrupp sammansatt av medarbetare både från den aktuella verksamheten och från IT-avdelningen. Förvaltningsobjektet är också knutet till den gruppering av länsråd som samordnar frågor inom det aktuella verksamhetsområdet.

Kopplat till varje sådan länsrådsgrupp finns ett eller flera nätverk av chefer och/eller handläggare som jobbar operativt på uppdrag av länsråden. Dessa saknätverk med företrädare för samtliga länsstyrelser är viktiga referensgrupper till förvaltningsobjekten, och påverkar förvaltningsinriktning och systemutveckling genom att förmedla verksamhetens behov.

Behovet av utvecklingsinsatser kopplas också till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål. Under 2019–2020 har en nyttorealiseringsprocess tagits fram som implementeras i samma takt som nya utvecklingsprojekt startas.

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort

För att effektivt driva länsstyrelsernas digitaliseringsarbete startades programmet Nationell digital samordning 2020. Programmet omfattar flera parallella spår inom arbetssätt/processer, ledning/styrning, användare, information/data samt förutsättningsteknik. Exempel på programmets innehåll är projektet för en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess samt arbetet med att ta fram metodik och verktyg för att ensa handläggningsprocesser vilket är en grundförutsättning för att kunna använda digitala verktyg.

Utöver ovanstående har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras på grund av beroenden till andra myndigheters uppdrag. För 2020 är det exempelvis anpassningar till Boverkets nya handläggningssystem och olika uppdrag samordnat av Myndigheten för digital förvaltning, DIGG.

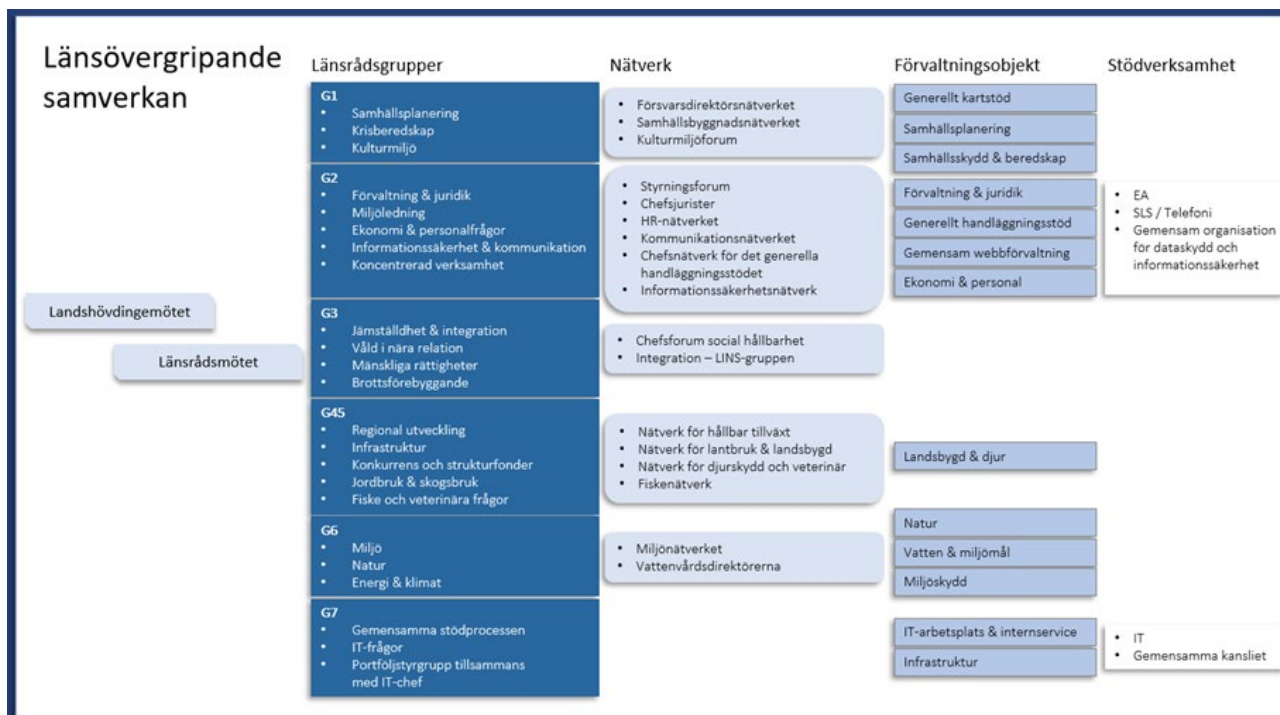

Bild Länsövergripande samverkan

Länsstyrelsegemensamt arbete med Agenda 2030

Länsstyrelserna ska enligt regleringsbrevsuppdrag 1.1 ”med utgångspunkt inom respektive myndighets ansvarsområde redovisa hur de har utvecklat sitt arbete med att bidra till att genomföra de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030”.

Länsstyrelserna har sedan hösten 2017 ett gemensamt arbete kring Agenda 2030. Under 2018 och 2019 utvecklades och förtydligades arbetet och en tydlig verksamhetsplan togs fram. Inom ramen för det gemensamma arbetet finns en styrgrupp, en referensgrupp där länsstyrelsernas chefsnätverk är representerade samt ett arbetsutskott som utför mycket av det operativa arbetet. Förutom dessa grupper finns utsedda kontaktpersoner vid alla 21 länsstyrelser.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdraget avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de Globala målen.

Under 2020 har flera aktiviteter anordnats utifrån den handlingsplan som lades fast inför året. Aktiviteterna har bland annat handlat om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och externa dialoger i syfte att vidareutveckla och fördjupa länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030. Konkreter exempel på gemensamma aktiviteter är:

- Framtagande och introduktion av ett processtöd för länsstyrelsernas arbete som innehåller bland annat GD-forums hållbarhetsbarometer och som är ett stöd för länsstyrelsernas interna och externa arbete med Agenda 2030. Länsstyrelsen i Jönköpings län är pilotlän för att testa verktyget som kommer att utvärderas efter årsskiftet 2020/2021. Flera länsstyrelser har under året arbetat med GD-forums hållbarhetsbarometer i syfte att kartlägga angelägna utvecklingsområden för att ytterligare integrera Agenda 2030 i myndighetens interna och externa verksamhet.

- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Syftet med konferensen var att förmedla kunskap och bidra till erfarenhetsutbyte och samordning mellan länsstyrelserna i arbetet med Agendan samt synliggörande av hur länsstyrelsernas verksamhet kan bidra till att uppnå de Globala målen.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030 med syfte att stärka kompetensen inom länsstyrelserna.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer såsom FN-förbundet, Statskontoret, SCB och RKA1. Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målen koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och metoder länsstyrelserna emellan och en bättre omvärldsbevakning. Den nationella samordningen har även bidragit till att länsstyrelserna på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer och till ökad förmåga att göra avvägningar mellan de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Bedömningen är att resultaten i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Se mer om Länsstyrelsen interna arbete med Agenda 2030 under kapitlet Mål och uppdrag. - Länsstyrelsens bidrag till Agenda 2030 – regleringsbrev 2020 1 A1.

Länsstyrelsegemensamt arbete med informationssäkerhet

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med informationssäkerhet redovisades den 15 september 2020 enligt regleringsbrevsuppdraget 3 B27. Här följer en sammanfattning och kortare komplettering.

Under 2020 har den länsstyrelsegemensamma funktionen för informationssäkerhet (GFIS) blivit operativ i nära samarbete med den befintliga nationella organisationen för dataskydd (NOD). Ett samarbete som har sina givna förutsättningar i att de båda organisationernas mål och verksamhet sammanfaller inom ramen för informationssäkerhet. Detta medför att resurser och kompetens kan samutnyttjas i syfte att verkställa uppdragen som är utvecklade från landshövdingebeslutet den 11 oktober 2018.

Under 2020 har verksamheten särskilt inriktats på att analysera och skapa förutsättningar för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Syftet är att skapa ett ledningssystem för informationssäkerhet som ensar och enar de 21 länsstyrelserna och dess gemensamma IT-förvaltning såväl internt som externt. Under året har flera insatser initierats för detta av den gemensamma funktionen, tillsammans med länens informationssäkerhets- och dataskyddsamordnare, bland annat avseende kravställning, ansvarsfördelning, utvecklingsarbete, och uppföljning. På grund av att merparten av informationssäkerhetssamordnarna med anledning av den rådande pandemin har avdelats för arbete med krisberedskap har många av dessa insatser bromsats eller helt avstannat.

Ett stort arbete har bedrivits med att producera och implementera ”Användarriktlinjer för informationssäkerhet”. Syftet med användarriktlinjerna är att skapa nytta och öka möjligheterna för både medarbetarna och förvaltningsorganisationen att göra rätt. En viktig del av informationssäkerheten är dataskyddsfrågorna, det vill säga reglerna som styr hur myndigheten behandlar personuppgifter.

I likhet med många organisationer har dataskyddet haft ett stort fokus sedan ikraftträdandet av EU:s nya dataskyddsförordning våren 2018, och länsstyrelserna har sedan dess en nationell organisation som leder och stödjer de 21 myndigheterna att följa regelverket. Arbetet under 2020 har i hög grad gått ut på att integrera de frågor och de resurser som avsatts nationellt med det ordinarie informationssäkerhetsarbetet som sker regionalt.

Som stöd för förvaltningsobjekten har NOD/GFIS varit mycket aktiva i arbetet med informationsklassning och riskanalyser inom de olika förvaltningsobjekten. Utgångspunkten i detta arbete är länsstyrelsernas gemensamma modell för informationsklassning som utarbetades och beslutades under 2019.

Under januari-november 2020 har den gemensamma funktionen hanterat 189 personuppgiftsincidenter varav 19 rapporterats till Datainspektionen i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Program för kontinuitet och resiliens, PKR

Länsstyrelsen i Uppsala län har under perioden 2018–2020 lett ett länsstyrelsegemensamt treårigt utvecklingsprogram, PKR i syfte att utveckla delar av länsstyrelsernas samlade förmåga inom krisberedskap och totalförvar. PKR omfattar ett antal olika projekt och har utifrån fem effektmål och femton mer konkreta program mål utvecklat förmågor inom områdena informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, hantering av lägesbilder, delning av information med hög säkerhetsskyddsklass samt förmåga till regional ledning från en alternativ ledningsplats.

Strävan inom PKR har varit att både stärka förutsättningarna för digitaliseringen av länsstyrelsernas verksamhet, samtidigt som det civila försvarets behov av tekniskt stöd tillgodoses. PKR har bidragit till att stärka länsstyrelsernas samlade förmåga avseende informations- och IT-säkerhet, signalskydd samt säkerhetsskydd, den administrativa hanteringen av skyddsvärd information och metoderna för att akkreditera och införa tekniska system som densamma. PKR har dessutom bidragit till att stärka signalskydds- och säkerhetsskyddsförmågan i landets kommuner och regioner. Bedömningen är att 13 av PKR:s 15 program mål i olika grad har uppfyllts.

Strategin inom PKR har varit att, i samverkan med verksamhetsföreträdare och vår gemensamma IT-avdelning, utveckla lösningar som sedan införs regionalt av varje länsstyrelse. Samtliga länsstyrelser har i olika grad deltagit i arbetet och samråd har hållits med andra berörda statliga myndigheter såsom MSB, SÄPO, FRA samt delar av Försvarsmakten. Resultatet blir länsstyrelsegemensamma arbetssätt och säkerhetstekniska lösningar. PKR har också bidragit till anpassningar av den länsstyrelsegemensamma organisationen samt tydliggjort ansvarsförhållanden i densamma. Även kommuner och regioner är mottagare av resultat från PKR:s utvecklingsarbete. Dialog har förts med SKR och samverkan har skett med stöd av den överenskommelse om arbetet med civilt försvar som slutits mellan MSB och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

En omfattande informationsklassning har inletts under året. Den hanteras inom myndigheternas gemensamma verksamhetssystem utifrån en gemensam klassningsmodell som fastställts inom ramen för PKR. Klassningsarbetet har letts av Länsstyrelsen i Stockholms län. Tekniska investeringar och systemstöd som del i att uppnå kontinuitet och resiliens är också nödvändiga komponenter för uppbyggnaden av länsstyrelsernas totalförsvarsförmåga, men framförallt grundförutsättningar för digitaliseringen av länsstyrelsernas övriga verksamheter.

Arbetet drivs i ett särskilt projekt och under 2020 har tekniska lösningar för säker mobiltelefoni och säker inloggning börjat införas på länsstyrelserna i syfte att underlätta för länsstyrelsernas medarbetare att följa olika säkerhetskrav.

Utökad ansvar för signalskydd i det egna länet

Projektet Säkra kommunikationer (SKOM) har omhändertagit flera delar av länsstyrelsernas uppdrag i regleringsbrevet 2018 med att inom arbetet med civilt försvar prioritera stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system, för att i samverkan med andra möta de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap.

Informationssystemet Signe kryptodator är ett tekniskt verktyg utvecklat inom PKR, som möjliggör ett utbyte av begränsat hemlig information mellan länsstyrelser och andra civila regionala totalförsvarsaktörer i det egna länet. Signe kryptodator har varit en viktig katalysator för att stärka den samlade regionala säkerhetsskyddsförmågan bland länsstyrelser, kommuner och regioner. Merparten av dessa organisationer har under 2020 infört Signe. För att bli föremål för tilldelning av Signe måste mottagaren uppfylla särskilda säkerhetsskydds krav som har tagits fram i samråd med SKR I organisationer som inledningsvis saknar godkänd signalskyddschef, har Länsstyrelsen även tagit signalskyddschefsansvaret och aktörerna har då blivit en del av respektive länsstyrelses signalskyddsorganisation. Ett 50-tal personer har utbildats för att regionalt kunna utbilda i handhavandet av signalskyddsutrustning, däribland Signe.

Den samlade målgruppen för Signe har omfattat verksamhetsutövare med varierad erfarenhet av att hantera säkerhetsskyddsklassificerade handlingar. För att uppnå en gemensam lägstanivå har länsstyrelserna med stöd av projektet genomfört regionala säkerhetsskyddsutbildningar för olika personalgrupper inom kommuner och regioner.

Även medarbetarna på länsstyrelserna som arbetar med registraturfrågor har i flera omgångar utbildats i hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar enligt metodik för delning som tagits fram inom projektet Säkra kommunikationer. Utbildningarna har också innehållit moment kopplade till nya verksamhetsstöd för dokumentation och digital spårning. Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning har infört en särskild kvalitetsprocess, ackreditering, som väsentligt stärkt den egna förmågan att utveckla och förvalta IT-stöd för skyddsvärd information.

Mottagarorganisation för att vidmakthålla förmågor från PKR

En viktig uppgift för PKR har varit att säkerställa att förmågeökningarna kan vidmakthållas över tid. Ett särskilt fokus har därför varit på att identifiera eller skapa mottagarorganisationer för leveranserna och att hitta finansiering för de förvaltningskostnader varje förmågeförändring medför. Under 2019 etablerades ett förvaltningsobjekt för samhällsskydd och beredskap inom länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsorganisation. Nya gemensamma nätverk för verksamhetsområden kopplade till säkerhet och totalförsvarsrelaterade frågor har inrättats, till exempel frågor kopplade till samband och ledning. Några av de befintliga har också anpassat sina arbetsformer för att kunna utgöra stöd till förvaltningsorganisationen.

Påverkan från coronapandemin

Utvecklingsprogrammets genomförande har påverkats både negativt och positivt av pandemin. Införande på länsstyrelser och andra regionala aktörer har fått lägre prioritet och planerna har omarbetats i flera fall, vilket betyder att införandet av flera av de centrala leveranserna kommer att pågå under 2021. PKR som ramverk är därför planerat att i viss omfattning fortsätta under 2021.

Pandemin har dock varit en viktig drivkraft i att öka förmågan inom några av utvecklingsområdena bland annat hur samhällsviktig verksamhet på Länsstyrelsen ska identifieras och prioriteras, hur bortfall av personal ska hanteras samt arbetet med att ta fram och dela lägesbilder i händelse av samhällsstörning. I vissa län har kryptodatorn Signe använts för att dela känslig information mellan de regionala aktörerna, vilket påskyndat införandet. Även Socialstyrelsen har tillkommit som nationell användare av Signe.

Länsstyrelsernas deltagande i Rådet för hållbara städer⁸

I december 2017 inrättade regeringen Rådet för hållbara städer, ett forum bestående av elva statliga myndigheter samt Sveriges kommuner och landsting (SKL) och länsstyrelserna. Rådet har i uppgift att stötta kommunerna i arbetet med mål 11 i Agenda 2030 som behandlar långsiktigt hållbar stads- och samhällsutveckling. Rådet ska verka till maj 2022. Fram till dess ska en samlad åtgärdslista bestående av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling presenteras på webbplatsen Hållbar Stad varje år.

Uppdraget från regeringen till Rådet för hållbara städer är att stärka kommunernas förutsättningar att utveckla levande och hållbara städer och samhällen. Utgångspunkterna utgörs av mål 11 i FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030, Strategi för levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling och propositionen Politik för gestaltad livsmiljö. I dessa mål och strategier lyfts behovet av att se till helheten och hur sociala, ekologiska och ekonomiska frågor hänger samman. Hur vi planerar, bygger och utvecklar våra städer och samhällen påverkar i princip samtliga delmål i Agenda 2030.

Varje år ska Rådet dessutom redovisa vilka åtgärder man ser som strategiskt viktiga för arbetet med hållbara städer, men som helt eller delvis ligger utanför de deltagande myndigheternas ansvarsområden. Det ska även lämnas förslag på eventuella stadsutvecklingsfrågor som behöver utredas.

Den 26 februari 2020 lämnade Rådet sin årliga rapportering av uppdraget till Regeringskansliet.

Rådets medlemmar har under år 2020 samverkat kring ett trettiotal åtgärder. Sex samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2021. Flera möten har hållits med Rådets referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Rådet har också initierat respektive diskuterat samverkan med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa. Länsstyrelserna leder tre av rådets åtgärder och är deltagare i ett flertal av övriga genomförda åtgärder.

Rådet har även arrangerat ett antal gemensamma konferenser. I januari 2020 arrangerade Vinnova och Rådet konferensen Hur mobiliserar vi för ett hållbart samhälle? på ArkDes. På konferensen medverkade bland annat internationella experter och en övning i arbetsmetoden Mission genomfördes. I oktober 2020 genomförde Formas och Rådet en digital mål 11-vecka Så når vi Agenda 2030-målen om hållbara städer och samhällen. Totalt hölls 19 sessioner, 19 organisationer medverkade och cirka 2000 personer deltog varav många från kommuner. I december 2020 anordnade Länsstyrelsen i Uppsala län och Rådet en digital regional konferens

---

⁸ Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18

på temat omställningskraft. Länsstyrelserna planerar att genomföra liknande konferenser i samarbete med rådet under 2021.

Rådets gemensamma webbplats www.hållbarstad.se har under året utvecklats i syfte att få en mer ändamålsenlig sida där kommunerna och andra aktörer lättare ska hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Den nya webbplatsen lanserades i december 2020.

Länsstyrelserna har i rådets arbete med god framgång poängterat vikten av att få en samlad och tydlig stat gentemot kommunerna samt betonat vikten av att Agenda 2030, i synnerhet mål 11, står i fokus för rådets arbete. Utifrån uppdraget och uppsatta mål bedömer länsstyrelserna resultatet som utmärkt.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen strävar ständigt efter att vara en attraktiv och trygg arbetsplats fri från olycksfall och ohälsa. Vi vill kunna erbjuda förutsättningar för en god fysisk-, psykosocial-, organisatorisk- och digital arbetsmiljö. Arbetsplatsen ska vara fri från kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering.

Under året har två medarbetarundersökningar, så kallade pulsmätningar genomförts och utifrån resultaten vidtogs flera åtgärder:

- En ny arbetsmiljöpolicy⁹ med tillhörande arbetsmiljömål för 2021 har utarbetats.
- En ny instruktion¹⁰ mot kränkande särbehandling har beslutats.
- Chefer har gått en digital utbildning i det systematiska arbetsmiljöarbetet som även innefattade ett block om att leda på distans, se även avsnitt Kompetensförsörjning.
- Workshop i kränkande särbehandling har genomförts för ledningsgruppen och flertalet medarbetare har fått utbildning i ämnet.
- Workshop i konflikthantering har genomförts för chefer och samordnare.
- Arbete har påbörjats om säkerhetsrutiner för fältpersonal och intern säkerhet och beredskap. Styrdokument har tagits fram och kommer att slutföras under början av nästa år.

Under året genomförde Arbetsmiljöverket två digitala inspektioner. Den första riktades mot Djur- och miljöenheten och vårt arbete med säkerhetsrutiner för fältpersonal. Den andra var en övergripande inspektion med fokus på vårt arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön¹¹. I det senare inspektionsmeddelandet meddelar Arbetsmiljöarbetet att de identifierat fyra övergripande brister som ska åtgärdas under nästa år. Bristerna handlar om fördelning av uppgifterna i det systematiska arbetsmiljöarbetet, hur vi säkerställer att de som har fått uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet har rätt befogenheter och kunskaper för att bedriva ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi ska också redovisa hur vi säkerställer information om hur ohälsa, olycksfall och tillbud ska rapporteras samt rutiner som säkerställer att det görs en årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi fick

---

⁹ Diariern 8855-2020

¹⁰ Diariern 8013-2020

¹¹ Diariern 3832-2020

positiv återkoppling från Arbetsmiljöverket att vi arbetar proaktivt med flera åtgärder och beslut kopplade till arbetsmiljön.

Information om arbetsmiljöarbetet och åtgärder har getts löpnade under året till samtliga medarbetare på personalmöten.

Kompetensförsörjning

Arbetet med kompetensförsörjning utgår från att Länsstyrelsen som en attraktiv arbetsgivare ska attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla kompetens.

Personalomsättning

Personalomsättning tillsvidareanställda ¹⁾	2020	2019	2018
- Nyanställda (%)	14,6	6,1	15,0
- Avgångna (%)	9,4	9,0	8,2

¹⁾ Nyckeltalet är beräknat så att provanställningar som leder till en tillsvidareanställning räknas som en anställning. I tidigare årsredovisningar har både provanställningens inledning, avslut samt vid övergången till en tillsvidareanställning räknats med. Siffrorna för 2018 och 2019 har uppdaterats enligt nya beräkningsmodellen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP via LISA.

Länsstyrelsen har under året genomfört 36 rekryteringar, de flesta ersättningsrekryteringar men även kopplade till nytillkomna uppdrag. Som ett led att utveckla vårt interna arbete med rekrytering har en översyn gjorts i syfte att förtydliga och förenkla processen. Arbetet kommer att slutföras under nästa år.

I övrigt har följande kompensutvecklingsinsatser genomförts:

- Introduktionsutbildning för nyanställda medarbetare har skett vid två tillfällen, vår och höst. I utbildningen ingår utbildningsblock om tjänstemannarollen, ärendehantering, offentlighet och sekretess, dataintrång, mutor och jäv.
- Inom ramen för introduktion har utbildningstillfällen i Platina¹² erbjudits under året.
- Digital utbildning i arbetsmiljö för chefer och skyddsombud med fokus på systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö har genomförts.
- Höstens personaldag genomfördes digitalt med fokus på kommunikation och var en del av insatserna kopplade till arbetsmiljöarbetet.

Utöver ovanstående kompetensutvecklingsåtgärder och insatser kopplade till arbetsmiljön genomförs årligen ett flertal andra informations- och utbildningsinsatser anordnade av bland andra olika nationella nätverk.

Länsstyrelsens bedömning är att de vidtagna åtgärderna sammantaget bidragit till att medarbetarna och medarbetarnas kompetens svarat mot myndighetens krav att fullgöra uppgifterna.

---

¹² Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

Sjukfrånvaro

Kön	Ålder	2020			2019		
		Antal anställda ¹⁾	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda ¹⁾	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤29	6,0	– ²⁾	– ²⁾	2,6	– ²⁾	– ²⁾
	30–49	48,2	2,0%	48,6%	50,2	2,7%	56,6%
	50≥	59,6	3,2%	30,9%	60,2	4,4%	81,8%
	Alla	113,8	2,6%	37,4%	112,9	3,6%	74,9%
Kvinnor	≤29	3,4	0,4%	– ²⁾	4,2	– ²⁾	– ²⁾
	30–49	76,7	4,6%	47,0%	74,2	4,6%	65,4%
	50≥	58,6	3,7%	39,1%	58,1	2,8%	54,4%
	Alla	138,7	4,1%	44,3%	136,5	3,8%	61,5%
Samtliga	≤29	9,3	– ²⁾	– ²⁾	6,8	– ²⁾	– ²⁾
	30–49	124,9	3,6%	47,3%	124,4	3,8%	63,3%
	50≥	118,2	3,4%	35,4%	118,2	3,6%	72,6%
Summa		252,4	3,4%	42,1%	249,5	3,7%	67,5%

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

²⁾ Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP via LISA.

Kommentar till tabellen

Sjukfrånvaron har sedan 2019 minskat från 3,7 procent till 3,4 procent, detta trots ett år präglad av hög arbetsbelastning, pandemi, konstaterade covid-19 fall, och restriktioner om att stanna hemma vid symtom. Det är inom gruppen män som den totala sjukfrånvaron sjunkit som mest. Sjukfrånvaro, 60 dagar eller längre, har minskat inom samtliga grupperingar. En förklaring till minskningen är bland annat att flera återgått i arbete samt att en långtidssjukskrivning avslutades under året.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsens planering av verksamheten utgår från Länsstyrelseinstruktion, regleringsbrev, förordningar och uppdrag. Metoder och arbetssätt utgår från vår värdegrund, att vi *arbetar med respekt, professionalism och öppenhet*, och från vår gemensamma vision *Tillsammans för en hållbar framtid*. Visionen har tre delmål:

- vi levererar största möjliga samhällsnytta,
- vi har god samordning internt och externt samt att
- vi har en attraktiv arbetsplats.

Vår verksamhetsplan¹³ fokuserar på strategiskt viktiga områden som vi under kommande verksamhetsår ska utveckla för bättre förmåga att nå målen i våra uppdrag och i vår vision. Några exempel på strategiska områden under 2020 var digitalisering, totalförsvaret och säkerhetsfrågor, ökad kunskap om hållbarhet samt Fjäll- och landsbygdsutveckling.

Vår grundplanering för 2020 har dock på de flesta verksamhetsområden påverkats starkt av den globala spridningen av coronaviruset. Detta har under nästan hela 2020 påverkat, och kommer för överskådlig tid att påverka landets och länets alla sektorer samt samhällets ekonomi och medborgare på ett sätt som till alla delar inte går att förutse. Länsstyrelsens verksamhet har också påverkats i varierande omfattning dels med nya arbetsuppgifter och uppdrag, dels med förändrade arbetssätt och dels med ett annat samhälle att verka i med råd och restriktioner kring förhållningssätt. Se mer om Länsstyrelsens stabsarbete som följd av pandemin under rubriken Övrig rapportering och där Information av väsentlig betydelse.

Länsstyrelsen har i den uppkomna situationen löpande anpassat sin verksamhet efter händelseutvecklingen, ställt om och prioriterat verksamhet efter vad som bedömts vara mest samhällsviktigt och som bäst bidrar till att stötta andra samhällsviktiga sektorer. Tillkommande arbetsuppgifter, som vårt stabsarbete, har bemannats med egen personal från våra övriga verksamhetsområden. En positiv följd av detta är att en stor andel av Länsstyrelsens personal nu har erfarenhet av stabsarbete i praktiken.

Som en följd av den rådande situationen har delar av våra ursprungliga arbetsuppgifter under perioder internt fått prioriterats ned och då inte kunnat genomföras i enlighet med ursprunglig plan. Vissa uppgifter och rapporteringar har också via förändringar i vårt regleringsbrev senarelagts.

---

¹³ Verksamhetsplan 2020, Länsstyrelsen Jämtlands län, diariernr 7428-2019

Integrering av sektorsövergripande områden

I Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion tas i 5 § ett antal sektorsövergripande områden upp som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Dessa gäller jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa och förenkla för företag. Här lyfts även övriga sektorsövergripande områden som ska beaktas i all verksamhet.

Jämställdhet

Internt arbete med Länsstyrelseinstruktionens § 5 punkt 1. Jämställdhetsintegrering

Corona pandemin har under året genererat både omprioriteringar och fördröjningar. Vi ser dock en återhämtning under hösten.

Under året har stödet till vår HR avdelning samt krisstaben utökats ifråga om jämställdhet. Vi har även förstärkt den interna kommunikationen kring jämställdhet på intranätet.

En webb-baserad basutbildning i jämställdhet har under hela året spridits till samtliga medarbetare. Kopplat till detta har Skypemöten genomförts där vi samtalat om jämställdhet i mindre grupperingar vilket upplevts som givande och positivt. De har bland annat innehållit fördjupningar i de nationella jämställdhetsmålen.

Workshopar för att hitta jämställdhetsproblem har genomförts med ett tiotal sakområden vid myndigheten. I december 2020 påbörjades ett intensivt jämställdhetsintegreringsarbete vilket berör sju olika verksamheter. Nämnas kan Brottsförebyggande, Kulturmiljö, Krisberedskap och Samhällsplanering. Genom att öka förmågan till att finna jämställdhetsproblem, har arbetet fått ett bättre genomslag i förhållande till målen för den nationella jämställdhetspolitiken.

Inom område integration har Länsstyrelsen under året tagit fram stödmaterial och genomfört kompetenshöjande insatser när det gäller jämställdhet i samband med hanteringen av de statliga utvecklingsmedel som Länsstyrelsen ansvarar för att fördela till kommuner och civilsamhällets aktörer. Syftet är dels att fördela medel till projekt som gör att både kvinnor och män i större utsträckning ska kunna ta del av insatser som genomförs med stöd av medlen. Men också för att de insatser som genomförs ska anpassas för att stödja de, ibland olika, behov som finns i samband med nyanlända kvinnors och mäns etablering i det svenska samhället.

I samband med att Länsstyrelsen skickat inbjudan till markägare-, jägarorganisationerna samt Sametinget har vikten av jämlikhet och en jämn könsfördelning belysts när nya ledamöter ska utses till våra älgförvaltningsgrupper.

Arbetet med Länsstyrelseinstruktionens § 5 punkt 2. Könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om att Länsstyrelserna gemensamt ska bilda ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Arbetet kommer ske mellan sakområdet jämställdhet och generellt handlägningsstöd.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Inom uppdraget ryms Barn-, Kvinno- och Funktionshinderskonventionen samt lagen om Nationella minoriteter.

Arbetet med mänskliga rättigheter måste kopplas till den dagliga kärnverksamheten för att på sikt få genomslag. Detta förutsätter att Länsstyrelsen verksamhetsområden och uppdrag kartläggs i syfte att finna relevanta områden där insatserna inte sidoordnas.

Enligt länsstyrelseinstruktionen ska Länsstyrelsen särskilt beakta skyddet mot diskriminering i sin verksamhet. Detta är en utmaning då diskrimineringslagen omfattar områden där Länsstyrelsen saknar uppdrag och mandat. Exempelvis tjänstesektorn, arbets- och bostadsmarknad och utbildningsverksamhet. Diskrimineringsombudsmannen är den myndighet som har i uppdrag att hantera både det främjande och det tillsynande arbetet.

Länsstyrelsen har i sin verksamhet utifrån lagen om nationella minoriteter fortsatt haft samråd med ordförandena för länets samebyar. Delaktighet och inflytande över angelägna frågor som upplåtelse av mark, fiske, jakt på renbetesfjällen, rennäringens frågor, rovdjursförvaltnings- och skydds jaktfrågor, kulturmiljöfrågor, exploateringsfrågor har funnits på dagordningen. Dessa samråd har andats en ömsesidig respekt även då uppfattningarna skiljts åt.

Vidare har ett samarbete utvecklats med Idre, Mittådalen och Tåssåsens samebyar inom området Klimatanpassning. Med stöd av SMHI¹⁴ och Svenska Samernas Riksförbund har Länsstyrelsen utfört klimatsårbarhetsanalyser. Det slutgiltiga materialet är tänkt att användas som planerings- och kunskapsunderlag av både samebyarna, Länsstyrelsen och övriga berörda aktörer. I analyserna lyfter samebyarna åtgärds punkter som tydliggör hur samebyarna ska kunna anpassa sina verksamheter till ett förändrat klimat. Underlaget utgör även en viktig källa till kunskap för Länsstyrelsen i den dagliga kärnverksamhet när olika beslut ska fattas som berör rennäringen.

Som en del i folkhälsoarbete har under året en tillgänglighetsstrategi inom skötsel och förvaltning av skyddade områden fastställts. Den beskriver bland annat hur hänsyn kan tas till personer med funktionsnedsättning genom att vi anpassar vår information och kunskapsspridning om skyddade områden. Arbetet har syftat till att ge Länsstyrelsen underlag och input till hur vi kan underlätta för besökare att själva avgöra om besöksmål och naturreservat är möjliga att besöka. I samband med strategiarbetet har befintliga naturreservat delats in i fyra olika tillgänglighetsklasser. En vägledning har tagits fram innehållande information som bör finnas med i ett besöksmåls beskrivning gällande tillgängligheten på Länsstyrelsens hemsida.

Barnrätt

När Länsstyrelsen medarbetare åker för att utföra kontroller av djur får de ofta en inblick i familjen. Ibland kan det sociala nätverket vara helt avskuret vilket kan innebära dålig insyn i familjens situation. Länsstyrelsens personal blir då kanske den enda kontakten med utomstående. Därför är det viktigt att djurskyddshandläggarna kan tolka olika mönster och beteenden på vad som försiggår, till exempel om barn far illa.

---

¹⁴ SMHI, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Länsstyrelsens djurskyddshandläggare har under året genomgått en webb-utbildning om sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer. Förståelsen och insikten om att skada djur kan ha dubbla avsikter är viktig för de medarbetare som hanterar djurskyddsuppdraget. Att skada djur kan vara en del i att hota, kontrollera och straffa sin partner och sina barn. Så när någon skadar djur kan det ses som ett varningstecken. Utbildningen innehöll hur tecken på våld kan se ut och tips på hur tjänstepersoner kan samtala om detta med de/den som kan vara utsatta. Även frågan att hantera svåra situationer diskuterades. En viktig del i utbildningen var att inte glömma barnen när du som tjänsteperson ser tecken på våld i familjen. Även barnkonventionen diskuterades. Syftet med utbildningen var att fler våldsutsatta ska få hjälp i ett tidigt skede. Insatsen förväntas bidra till både barn- och kvinnokonventionen.

Förenkla för företag

Samordning

Under pågående coronapandemi har vårt uppdrag att samordna länet, såväl samhällsviktiga aktörer inom offentlig sektor som privat sektor varit central. Detta underlättar för aktörerna inklusive företagare att få en samlad regional lägesbild och genom att vi koordinerar vissa specifika insatser.

Information

Länsstyrelsens primära kommunikationskanal med företagare är Länsstyrelsens externa webbplats. Länsstyrelsen har kontinuerligt arbetat med att göra informationen där tydligare och webbplatsen har anpassats till mobila enheter, i syfte att underlätta och öka tillgängligheten för bland annat företagare. Under 2020 skapades även egna ingångar på Länsstyrelsens webbplats till målgruppen företagare i pandemins tidiga skede då information om bland annat möjligheten till ekonomiskt stöd var viktigt. Länsstyrelsen informerade också om det i sociala kanaler.

Länsstyrelsen har även strävat efter att hålla möten och samråd med företag digitalt vid ett flertal tillfällen, främst med anledning av coronapandemin, men detta har även sparat tid för både företag och Länsstyrelsen. Inför jordbrukarstödens SAM-ansökan under våren hölls fysiska träffar med lantbrukare på orter som ligger långt från Länsstyrelsens kontor i Östersund. Tre träffar som samlade 21 deltagare genomfördes fysiskt. Sedan gjorde smittspridningen att den fjärde träffen fick ställas in och frågor besvarades på telefon istället.

Vid besiktningar av investeringsstöd och uppsökande besök på plats hos dagligvaruhandlare har information om andra stöd och pågående projekt gjorts. Dock kom coronapandemin att minska den möjligheten under större delen av året.

Länsstyrelsen skickar regelbundet ut ett nyhetsbrev till länets lantbruksföretag och övriga intresserade av lantbruk och landsbygdsfrågor med information om stöd, kompetensutveckling och andra aktuella frågor som berör målgruppen

E-tjänster

Utveckling av fler e-tjänster pågår och ersätter blanketter för att förenkla och digitalisera ärendehanteringsprocessen. E-tjänsterna underlättar både för företagarna att göra rätt och underlättar leverans av ansökan och för handläggarna att få kompletta ansökningar.

Service

Länsstyrelsen har under många år erbjudit service för lantbrukare utan tillgång till Internet eller datavana att göra sin ansökan på Länsstyrelsen. Detta genomfördes till en början även under 2020, men begränsades senare under ansökningsperioden på grund av coronapandemin. I stället styrdes besöken om till telefonsupport och det erbjöds en lösning som Jordbruksverket aviserade¹⁵. Den innebar hjälp med SAM-ansökningar per telefon och att Länsstyrelsens tjänstepersoner kunde göra ansökan på brukarens uppgifter och begärde in underskrift om att tjänstepersonen fick göra ansökan. Detta var en speciell lösning på grund av situationen i pandemin men var också uppskattad av de personer som behövde hjälpen.

En väg in (EVI) är en nationell service till jordbrukare att snabbt få svar på frågor gällande jordbrukarstöden. Länsstyrelsen deltar aktivt i systemet med bemanning. Länsstyrelsen har också varit delaktig i att utforma EVI att fungera bättre även för län med färre stödsökande och därmed också färre handläggare att bemanna EVI med.

Kontroll

Inom Länsstyrelsens kontroll av primärproduktion har kontrollerna samordnats och kontroll har skett av flera områden vid samma besök där såväl livsmedel, foder, läkemedel, hygien och smittskydd har ingått i denna totalkontroll. En primärproduktionshandläggare och en länsveterinär har åkt ut tillsammans till gården. Denna typ av kontroll blir effektiv då flera kontrollområden går i varandra och metoden ger en helhetsbild av situationen på gården. Lantbrukarna får i och med detta bara ett besök vilket underlättar och minskar den tid de behöver avsätta för kontroll.

För kontroll av de så kallade jordbrukarstöden har Länsstyrelsens kontrollverksamhet under kontrollsäsongen 2020 tagit stor hänsyn till att hindra smittspridning av dels coronaviruset dels av RS-virus¹⁶ som sprids i nötbosättningar i länet. För att minska den risken har samordnad kontroll inte genomförts i samma utsträckning som tidigare år.

Regelförenklingar

Under verksamheten för mathantverksföretag har det nationella kompetenscentret Eldrimner arbetat med regelförenklingar på flera sätt bland annat inom slakt, livsmedelskontroller och avgifter inom livsmedelsförädling. Det har skett genom rådgivande funktioner i olika expertgrupper initierade av exempelvis Livsmedelsverket, olika departement, universitet samt nationella och regionala organisationer och nätverk som Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och olika hushållningssällskap. Under året har mathantverksföretag tillfrågats om de största krångel de upplever. Arbetet resulterade i en ”krångellista” som presenterats genom bland annat webinarier där frågorna kunnat diskuteras med aktuella myndigheter, politiker och organisationer för att se på möjliga lösningar för företagen.

Länsstyrelsen tillfrågas ofta i arbete med framtagande av olika riktlinjer inom livsmedelsförädling. Detta arbete fortgår löpande och förenklar sammantaget för mathantverksföretagen och andra företag som förädlar livsmedel.

---

¹⁵ enligt meddelande 33-2020 på Jordbruksverkets samarbetsyta Ladan

¹⁶ Bovint respiratoriskt syncytialt virus (BRSV) orsakar primär luftvägsinfektion hos både kalv och vuxna djur.

Kompetenshöjning

Nationellt verkar Länsstyrelsens verksamhet under Eldrimner för att likvärdighet ska gälla vid livsmedelskontroller i hela landet. Genom att utbilda mathantverksföretagare inom livsmedelslagstiftning och säker livsmedelshantering bidrar verksamheten till en ökad förståelse och följsamhet av lagstiftningen.

Ett ytterligare sätt att förenkla för företagen är genom de branschriktlinjer som Eldrimner tar fram till Livsmedelsverket inom olika branschområden. Behov av nya riktlinjer ses över årligen. Under året har en stor del av utbildningen erbjudits via distans för att underlätta möjligheten för företagen att kunna delta. Även olika former av distansträffar har genomförts där företagen kunnat diskutera branschspecifika frågor för att enkelt ta del av samlad kunskap inom aktuellt område.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med skogsbolagen i flera nätverk för att uppmärksamma fornlämningar i samband med skogsbruksåtgärder. Länsstyrelsen har också genomfört flera rådgivningar på plats och via telefon eller annan media för att underlätta förståelsen och öka möjligheten att följa lag och bevara fornlämningar i avverkningsärenden.

Utbetalningar och debitering

För att underlätta för företagen med anledning av den pågående coronapandemin har debiteringen av de årliga tillsynsavgifterna senarelagts till slutet av året med anledning av det ekonomiska läge som flera företag kände under våren.

I stödhanteringen har utbetalning av stöd prioriterats.

Länsstyrelsen har förenklat rutiner vid redovisning av utgifter för bygdemedel som förenklar för stödsökande och handläggningen.

Slutligen har våra betalningar till leverantörer, stora som små, skyndats på. Detta har i praktiken inneburit att när fakturorna granskats och atterats så har förfallodagen ändrats till omgående betalning. Detta för att underlätta för företagen och hålla en hög servicenivå mot näringslivet under rådande situation.

Verksamhetsöversikt

Länsstyrelsen i Jämtlands län	2020	2019	2018
Medarbetardata			
Antal anställda*	252,4	249,6	248,0
Antal årsarbetskrafter	248,1	225,7	227,7
- varav årsarbetskrafter män	112,7	103,5	107,4
- varav årsarbetskrafter kvinnor	135,4	122,2	120,3
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	14 360	14 322	14 379
Antal beslutade ärenden	14 410	15 240	13 559
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 154	1 119	1 348
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH	235 865	232 195	234 566
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	71 860	66 402	66 942
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	464	2 129	3 123
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	102 082	101 837	108 624
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	5 139	6 660	1 771
- varav OH	56 319	55 167	54 106
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	165 705	169 321	155 996

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen medarbetar-, verksamhets- och ekonomidata

Verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH för 2020 har liksom Tabell B för höga kostnader med 71 tkr gällande delposten *varav OH*. Detta beror på ej justerad OH-fördelning på grund av sent upptäckt saldo i SPV-avsättning. Årsarbetskrafter, ärendestatistik och kostnader kommenteras under respektive verksamhetsområde.

Läget i länet

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• 2§ p 3	• -	• -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Redovisningen spänner över de tre dimensionerna i Agenda 2030 för hållbar utveckling, den ekonomiska, den sociala och miljömässiga. I resultatredovisningen av sakområdena finns också verksamheternas resultat återrapporterad och ibland också indikatorer, vilket också bidrar till att ge en övergripande bild av läget i länet

Jämtlands län hade fram till inledningen av 2020 fortsatt att utvecklas väl. Vi har sedan 2013 vänt en flerårig befolkningsminskning till en svag befolkningsökning som fortsatte 2020 till strax över 131 000 invånare jämfört med 2012 då befolkningsnivån var nere på cirka 126 000 invånare. Befolkningsutvecklingen har dock inomregionala skillnader. Befolkningen ökar i fyra av länets åtta kommuner men hos de andra fyra är trenden den omvända.

Många branscher visade fram till 2020 en positiv utveckling. Besöksnäringen fortsatte att växa och omsatte fram till 2019 cirka 5,5 miljarder kronor årligen samt bidrog med cirka 4 900 helårsarbeten. De skogliga företagen uppvisade också god utveckling.

Den statliga verksamheten i länet består av cirka 40 olika myndigheter med totalt cirka 3 600 anställda. I Östersund har en fördjupad samverkan – ”Myndighetsnätverket” påbörjats mellan myndigheterna i syfte att bli mer effektiva och att öka attraktiviteten för länet.

Myndighetsnätverket jobbar också för att stärka den statliga närvaron i hela länet. Inom ramen för nätverket pågår bland annat ett arbete med att utveckla möjligheten att jobba på distans vilket kan bidra till att underlätta människors vardag och minska resandet – bra för landsbygden, bra för miljön.

Länsstyrelsen arbetar för att främja länets utveckling berörs också under rubriken Om Länsstyrelsen och där Mål och uppdrag samt i övrig återrapportering av verksamheten i årsredovisningen.

Sociala dimensionen

Under året har arbetslösheten ökat bland många inom servicesektorn. Tydligast är det bland gruppen nyanlända som många gånger har tillfälliga anställningar. Risken för psykisk ohälsa ökar inte bara på grund av förändrade möjligheter till arbete. Även de långa väntetiderna avseende beslut från Migrationsverket inverkar. Dessutom har det minskande mottagande påverkat kommunernas mottagningsstrukturer vilket innebär sämre resurser till olika stöd och rådgivning. Ensamkommande barn har även haft svårt att genomföra sin utbildning utifrån kraven i gymnasielagen då skolorna till och från haft distansundervisning under året.

Länsstyrelsen har även noterat en ökad oro hos blivande mammor under året till följd av att föräldrautbildningar ställt in och kontroller glesats ut. Men även en oro för att bli smittade i samband med kontroller och förlossning.

I många familjer har det uppstått slitningar när de vistas mer tillsammans hemma. Några kommuner uppger ett ökat inflöde av orosanmälningar för barn.

Hälften av kommunerna i länet uppger ett ökat inflöde av ärenden kopplat till missbruk av främst alkohol. Vid tre av åtta kommuner uppges fler äldre utsatta för våld i nära relationer på grund av isolering, avsaknad av släkt och vänner. Detta är en uppgift som även stöds av frivilligorganisationerna.

Rädslan för corona har inneburit att familjehem inte medverkat till barns umgänge med biologisk förälder att föräldrar tackat nej till kontaktfamilj. Men även att kontaktfamiljer tackat nej till nya uppdrag.

Flera olika verksamheter som utgör ett stöd till utsatta barn, till exempel vid missbruk i familjen, traumatiska skilsmässor med flera händelser har varit inställda under året vilket medfört att alla barn inte fått det stöd som de behövt. Antalet sexuella övergrepp på barn har även ökat under året.

Generellt har de försämrade ”skyddsneten” i samhället främst drabbat barnen. Skolan med lärare, kuratorer och andra vuxna har inte haft möjligheten att stödja ensamkommande barn, barn med funktionshinder, barn från utsatta familjer och flickor som växer upp i hederskulturer. Även idrottsaktiviteter, som utgör en möjlighet att få träffa kompisar och andra vuxna har varit begränsade.

Ekonomiska dimensionen

Nedan redovisas några exempel på hur pandemin drabbat delar av vårt näringsliv. Detta är direkta effekter som hittills delvis kunnat överbryggas av näringsliv och organisationer. På sikt kan pandemins effekter leda till stora konsekvenser för näringsliv och sysselsättningen i länet. Antalet konkurser har inte ökat nämnvärt under 2020. Däremot har gruppen öppet arbetslösa i åldern 16 till 64 år ökat något för både för män och kvinnor jämfört med 2019. Länet har dock en lägre andel öppet arbetslösa män och kvinnor jämfört med riket i sin helhet.

Antalet gästnätterna på hotell, stugbyar, vandrarhem, campingplatser och kommersiellt förmedlade privata stugor och lägenheter i länet har minskat under sommar och tidig höst, Antalet utländska besökare har varit mycket lågt över hela året och de hade fram till höstens början bara delvis ersatts av ett ökat antal svenska så kallade ”hemestrare” alltså svenskar som semesterar i Sverige. Minskningen av utländska gästnätter drabbade boenden över hela länet men den svenska ökningen av ”hemestrare” uppfattas delvis vara mer lokal till fjällorterna. På senhösten kunde en återhämtning urskiljas och i oktober ökade till och med det totala antalet gästnätter i länet något jämfört med samma månad 2019. Bokningsläget såg gott ut inför jul och nyår på fjällorterna men sedan kom den andra vågen av coronapandemin med nya råd och restriktioner. Samtidigt har Åre Östersund Airport under året tappat sju av tio resenärer jämfört med 2019.

Storsjöcupen är Sveriges äldsta och den fjärde största fotbollsturneringen för ungdomar i Sverige sett till antalet deltagande lag. Turnering har cirka 500 lag varav många är norska lag. Varje spelare har också ett stort antal medföljare då många har med hela familjen i husvagn eller boende på hotell i stugor. Turneringen fick ställas in 2020 vilket innebar ett stort intäktsstapp för det lokala näringslivet. Vidare skulle Östersund i december 2020 ha stått värd för Världscupen i skidskytte vilket också ställdes in efter internationella skidskytteförbundets beslut att minska antalet tävlingsorter.

Ett annat stort evenemang i länet som tvingades att ställa in var Storsjöyan. Det är en av Skandinavien största musikfestivaler med upp emot 40 000 besökare årligen.

Ovan nämnda arrangemang är exempel på evenemang som ställts in under året i Östersunds kommun. Ute i länet har många andra evenemang, stora som små ställts in.

Färre besökare i regionen och färre aktiviteter påverkar ekonomin för alla organisationer ute i länet som bedriver verksamhet som är beroende av en bredare turism och som inte har tydlig koppling till vissa större besökspunkter som Åre, Vemdalen eller andra orter.

Länets gränshandel med Norge har också påverkats starkt av pandemin. Ett exempel är i Storlien där nyöppnade Stora Coop tappade 97 procent av kunderna med följderna varsel och permitteringar¹⁷. All handel med norska kunder har stått stilla sedan gränsen stängdes.

Miljömässiga dimensionen

Jämtlands län har relativt ren luft och vatten, men det finns stora miljöutmaningar kopplat till påverkan från vattenkraft, skogsbruket, ett minskande jordbruk, många konkurrerande intressen i känsliga fjällmiljöer samt ett klimat i förändring som påverkar fjällvärlden allra tydligast.

Nedläggning av jordbruksföretag på grund av en global konkurrens och därmed låg lönsamhet leder till minskande odlings- och betesarealen, att kulturmiljöer försvinner samt att arter isoleras och konkurreras ut.

Areal med skogsmark som aldrig förnygringsavverkats minskar snabbt, skogar och myrmarker med mycket höga naturvärden försvinner. Att skyddsvärd skog på detta sätt fragmenteras innebär att många hotade skogslevande arter påverkas negativt. Ny statistik från Skogsstyrelsen visar att det skett en betydande ökning av avverkningsanmälningar jämfört med tidigare år och en mycket stor andel avser just fjällnära skog. Samtidigt så sker också positiva åtgärder såsom reservatsbildning, den särskilda våtmarkssatsningen och fortsatta insatser från skogsbolagen för ett miljömässigt mer hållbart skogsbruk.

Ett övergripande problem som försvårar möjligheten att nå flera miljömål, inte minst Storslagen fjällmiljö, är de pågående klimatförändringarna. I fjällvärlden finns många konkurrerande intressen och målkonflikter i fjällområdena skapar ett högt tryck på den känsliga fjällmiljön.

Av de klimatpåverkande utsläppen i länet kommer cirka 50 procent från transportsektorn. Länet har den högsta genomsnittliga körsträckan per person och år i Sverige, till stor del beroende på länets geografiska förutsättningar med stora avstånd och gles befolkning. Körsträckan är dessutom ökande. För minskade utsläpp behövs en fortsatt omställning till fossilbränslefria drivmedel inom transportsektorn, parallellt med ökad användning av kollektivtrafik och ökad andel förflyttningar via gång och cyklande. Länet har, förutom minskad egen klimatpåverkan, möjlighet att genom etablering av elintensiva verksamheter eller export av förnybar energi minska andra regioners och länders utsläpp. En förutsättning är dock att den exporterade förnybara energin ersätter fossil energi och inte bara bidrar till ökad energiproduktion och energikonsumtion. Vattenkraftproduktionen är klart dominerande i länet med cirka 12 TWh per år medan produktionen av vindkraft 2019 uppgick till 1,7 TWh. Vindkraftproduktionen är dock växande, eftersom av etablering av vindkraft pågår i länet. Installerad effekt var 901 MW år 2019, vilket motsvarade drygt tio procent av Sveriges totala installerade effekt 8 681 MW.

---

¹⁷ Artikel i dagligvarunytt 11 januari 2021

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Jämtlands län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Krishantering och skydd mot olyckor
50–58	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 1 • 18§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 B1, 1 D10 	<ul style="list-style-type: none"> • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Redovisningen i avsnittet omfattar verksamheterna:

- Övrig förvaltning (21–21)
- Trafikföreskrifter (25)

Inom övrig förvaltning ingår Länsstyrelsens uppgifter i fråga om de allmänna valen samt övriga verksamhetsområden, vilka inte finns angivna i länsstyrelseinstruktionen. Övergripande uppdrag och mål för de största ärendegrupperna framgår kortfattat i nedanstående punkter:

- Allmänna val. Länsstyrelsen är regional valmyndighet. Länsstyrelsen beslutar om till exempel valdistrikt och genomför den slutliga rösträkningen i alla val. Inget arbete har skett relaterat till allmänna val under år 2020.
- Bygdemedel. Länsstyrelsen administrerar ansökning och utbetalningar av ekonomiskt stöd i bygder som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft.
- Delgivning, viten, diverse förordnanden. Ärendehantering som exempelvis beslut vilka måste delges den som berörs av ärendet.
- Trafikföreskrifter. Länsstyrelsen beslutar om lokala trafikföreskrifter för allmänna vägar utanför tätbebyggt område där staten är väghållare och på enskilda vägar.

Det övergripande målet för verksamhetsområdet är en effektiv och rättssäker ärendehantering. Inom bygdemedel har målsättningen under året varit att dessutom få till stånd en hantering som är förenklad, både för sökande och för handläggare.

Länsstyrelsen har också ansvar för frågor kring skydds jakt och prövning av tillstånd för att medföra vapen på motordrivet fordon i terräng med mera. Länsstyrelsen har också uppgifter inom Vilt- och rovdjursförvaltning – enligt regleringsbrev 2020 1 B1 samt Viltskador – regleringsbrev 2020 1 D10.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Till största del sker arbetet för verksamhetsområdet Övrig förvaltning och trafikföreskrifter inom processen ”tillstånd och prövning” vid exempelvis beslut om ekonomiskt stöd och lokala trafikföreskrifter. Men även tillsynsärenden och kontroller ingår i verksamhetsområdet.

Inom Vilt- och rovdjursförvaltning arbetar Länsstyrelsen i huvudsak med tillstånd och prövning men även med samverkan, samordning och kunskapsfrämjande åtgärder i kontakt med kommuner, samebyar, skogsbolag, privata markägare, andra länsstyrelser, Sametinget, Viltförvaltningsdelegationen samt ideella föreningar.

Inom Viltskador är de huvudsakliga processerna prövning av ansökningar om ersättning för viltskada eller ansökning om förebyggande av viltskada.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	4,7	4,3	4,0
Årsarbetskrafter kvinnor	4,0	4,7	4,1
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 811	1 680	1 689
Antal beslutade ärenden	1 772	1 756	1 551
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	4	23
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	9 485	9 900	9 501
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	5 114	4 370	4 333
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	544	567	355
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 345	2 329	2 319
- varav OH	2 481	2 634	2 494
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	36 687	34 968	37 308

Kommentar till tabellen

Ökningen avseende antalet ärenden, inkomna och upprättade är främst kopplat till ärendegruppen Jakt och Viltvård (VÅS 218), där fler ansökningar inkommit om skydds jakt på rovdjur, förordnande av viltbesiktare samt tillstånd för åteljakt jämfört med föregående år. Även antalet beslut om arealändring av jaktområde har ökat jämfört med året innan.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal ärenden om efterträdarval	Platina ¹⁾	43	25	16
Antal personer som erhållit lönegaranti ³⁾	GarantiLST ²⁾	-	-	-
Tillsyn och kontroll				
Antal granskningar av överförmyndare som lett till åtgärd ³⁾	Platina ¹⁾	-	-	-
Andel tillsynsärenden om penningtvätt som lett till åtgärd ³⁾	Platina ¹⁾	-	-	-
Antal granskningar av bevakningsföretag/ delgivningsföretag som lett till åtgärd ³⁾	Platina ¹⁾	-	-	-

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

3) Verksamheterna är koncentrerad till andra länsstyrelser.

Kommentar till tabellen

Antal ärenden om efterträdarval till kommun- och regionfullmäktige har ökat under 2020. Övervägande andel avser efterträdarval till kommunfullmäktige. Det totala antalet ärenden bedöms ligga inom ramen för naturliga årsvariationer.

De största ärendegrupperna inom övrig förvaltning och trafikföreskrifter kommenteras här kort.

Bygdemedel

Arbetet med bygdemedel har skett löpande under året. Antalet inkomna och upprättade ärenden är i stort sett oförändrade över åren. Antal ej beslutade ärenden äldre än två år är oförändrat mot föregående år.

Delgivning, viten, diverse förordnanden

Delgivningar på begäran av utländsk myndighet är oförändrad jämfört med tidigare år. Kungörelsedelgivningarna är också i stort oförändrad i mängd och arbetsinsats. Beträffande förordnande av borgerliga vigsselförrättare är antalet inkomna ärenden i nivå med föregående år. Antalet förordnande av borgerliga vigsselförrättare har dock haft en stigande trend de senaste åren.

Trafikföreskrifter

Arbetet med trafikärenden har skett löpande under året. Antal föreskrifter är i stort sett oförändrad. Länsstyrelsen har sedan 2019 anpassat ärendehanteringens inom trafikföreskrifter till att dessa ärenden är så kallade normbeslut. Med anledning av en ny rättslig hantering inom trafikföreskrifter kan inte antal inkomna och upprättade ärenden fullt ut jämföras med tidigare år.

Avseende ärendegruppen tävling på väg har antalet ärenden minskat jämfört med tidigare år med anledning coronapandemin.

Vilt- och rovdjursförvaltning – regleringsbrev 2020 1 B1

Viltförvaltningsdelegationen är enligt Förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer, ett organ inom Länsstyrelsen för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen inom länet.

Landshövdingen är ordförande och övriga ledamöter representerar följande intressen; politiska företrädare för regionen, trafiksäkerhet och illegal jakt, jakt- och viltvårdsintresset, naturvårdsintresset, friluftintresset, ägare och brukare av jordbruksmark, lokalt näringsliv och turism, skogsnäringen, natur och ekoturismföretag och fäbodbruket. Rennäringen representeras av en ledamot och rennäringen har även en ledamot som utses efter samråd med Sametinget. Viltförvaltningsdelegationen beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen i länet.

Under året har också ett gemensamt arbete inletts med de övriga norrlänen, att se över och skapa mer synkroniserade arbetsordningar för viltförvaltningsdelegationerna, ett arbete som fortsätter 2021. Norrlänen har också inför 2021 stämt av mötesdatum för att beslut och dialoger i respektive delegation, som berör hela rovdjursförvaltningsområdet, ska ligga så nära varandra i tid som möjligt. Den nya älgförvaltningsplanen, i samarbete med Länsstyrelsen Västernorrland fastställdes under 2020 och arbetet med regional rovdjursförvaltningsplan påbörjades under 2020.

Under 2020 har arbetet med att ta fram gemensamma riktlinjer för älgförvaltningen för de älgförvaltningsområden som administreras av Länsstyrelsen i Jämtlands län och Länsstyrelsen i Västernorrland slutförts efter beslut i viltförvaltningsdelegationerna. Riktlinjerna finns som stöd till alla aktörer som berörs av älgförvaltning inom de båda länen.

Länsstyrelsen administrerar registrering av jaktområden för älg och kronhjort och har under 2020 påbörjat ett stort digitaliseringsarbete av samtliga jaktområden i Jaktadm, ett system för administration av älgjakt som gemensamt ägs och förvaltas av samtliga länsstyrelser. Digitaliseringsarbetet kommer fortlöpa under 2021. Detta arbete förväntas underlätta för Länsstyrelsen, älgförvaltningsgrupperna, olika organisationer såväl som för enskilda markägare, jägare och mäklare när det är färdigställt. Digitaliseringen har försenats på grund av att Jaktadm inte fungerat tillfredsställande med exempelvis stora driftstörningar och problem med lantmäteriets databaser.

Länsstyrelsen har genomfört granskning av samtliga inkomna älgförvaltnings- och älgskötselplaner, beslutat om tilldelning av antalet älgar för länets licensområden samt samrått med samebyarna om fördelning av tilldelade älgar mellan samebyarna och arrendatorer. Länsstyrelsen har också handlagt ett fåtal skyddsjaksansökningar på älg, gäss och bäver. Även ärenden kopplade till viltvårdsområden har hanterats under året. Länsstyrelsen har vidare varit behjälplig med service till jägare, markägare, fastighetsägare, samebyar samt mäklare i en rad frågor av allmän jakträttslig karaktär.

Länsstyrelsen har förvaltat älgvårdsfonden och fattat beslut om uttag, bland annat arvoden till ledamöter i älgförvaltningsgrupperna, bidrag till skjutbanor samt bidrag till utbildning kopplat till viltvård. Länsstyrelsen har utbildats i en ny älggräkningsmodell. Länsstyrelsen har deltagit i delprojekt inom regeringsuppdrag för skogsskador med Skogsstyrelsen samt andra länsstyrelser. Vi deltog också i den digitala viltförvaltnings- /forskningskonferens som arrangerades av Naturvårdsverket i november.

Viltskador – regleringsbrev 2020 1 D10

Länsstyrelsen administrerar stöd för skada av vilt och som ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap, stöd inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskada. Vidare lämnar Länsstyrelsen stöd enligt förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

Prestationer och effekter

Delgivning, viten, diverse förordnanden

Handläggningen av delgivningar på begäran av utländsk myndighet är som tidigare prioriterade då ärendena går vidare till Polismyndigheten för verkställande. Antalet förordnanden av borgerliga vigsselförrättare har ökat de senaste åren och administrationen har blivit mer omfattande i takt med flera godkända vigsselförrättare. Viss uppstramning av ansökningsprocessen har skett under 2020 genom att de som inte har något kommunalt uppdrag får avslag om ansökan avser kommuner där många godkända vigsselförrättare redan finns.

Bygdemedel

Under 2020 har nya handläggningsrutiner¹⁸ satts. Vidare har även en bokföringsteknisk förenkling genomförts genom att minska antalet interna projektkonton från 87 till 7.

---

¹⁸ Diariennr 8394-2020

Trafikföreskrifter

Med anledning av införandet av den nya förvaltningslagen har Länsstyrelsen enats om en ny rättslig hantering av trafikföreskrifter. Länsstyrelserna har tillsammans kommit fram till att vare sig enskilda individer eller myndigheter kan ansöka om att få frågan om behov av trafikföreskrifter prövad. Det är myndigheten som självständigt har att besluta om det finns anledning att inleda ett ärende. Detta kommer leda till en mer effektiv och rättssäker hantering av ärendegruppen. Länsstyrelserna har samverkat med andra myndigheter i frågan och under hösten 2020 uppmärksammade Länsstyrelsen regeringen om behovet av förtydligande kring överklagbarhet för normföreskrifter.

Färre ansökningar om tävling på väg har inkommit och beslutats under 2020, andra har återkallats innan beslut och en del tävlingar har ställts in. När beslut har tagits så har i villkoren för tävlingen uppdaterats med att Folkhälsomyndighetens råd ska följas.

Vilt- och rovdjursförvaltning – regleringsbrev 2020 1 B1

Länsstyrelsen har under 2020 lett arbetet med förvaltning av de stora rovdjuren. Sammanlagt har Länsstyrelsen handlagt 94 ärenden rörande skydds jakt efter stora rovdjur. Därtill tillkommer ett antal överklagandeprocesser. Länsstyrelsen har dessutom beslutat om licensjakt efter lodjur och björn under 2020 för att de båda stammarna ska närma sig länets förvaltningsmål och för att minska skadorna för rennärningen. Länsstyrelsen har i början av 2020 slutfört miniminivåprocessen där nya nivåer för länets rovdjur har beslutats. Därefter har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med nya förvaltningsmål och intervall. Detta arbete sker i samråd med Viltförvaltningsdelegationen och norra förvaltningsområdet.

Viltskador – regleringsbrev 2020 1 D10

Antalet ärenden kopplade till viltskador har under året minskat jämfört med 2019 både avseende ansökningar om bidrag till förebyggande åtgärder och ansökningar om ersättning för viltskador. Sammanlagt har 18 viltskadeärenden kommit in under 2020 att jämföra med 33 ärenden år 2019. Av dessa är fyra ansökningar om ersättning för rovdjursangripna tamdjur, en ansökan om ersättning för rovdjursangripna gröda, sju om ersättning för rovdjursangripna hundar och förstörda bisamhällen och fem om ersättning för viltskador på gröda. Ansökningar för skadeförebyggande åtgärder uppgår totalt till tre under 2020. Av dessa ärenden är samtliga ansökningar om åtgärder för att förebygga skada av rovdjur på tamdjur. Utbetald ersättning och bidrag för 2020 är cirka 330 tkr. Detta kan jämföras med 2019 års utbetalning om cirka 460 tkr. Länsstyrelsen har till detta även utvecklat rutinerna hos fältpersonal, handläggare och administratörer vad gäller viltskadeärenden.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att resultatet sammantaget är gott och att ärendehantering inom verksamhetsområdet har genomförts effektivt och rättssäkert. Avseende bygdemedel har hanteringen ytterligare förenklats under året. Stora delar i handläggningen är dock fortfarande manuell och införandet av ett handläggningssystem är nästa steg för att ytterligare effektivisera processen.

Resultatet inom vilt och rovdjursförvaltningen är gott då insatserna att leda och samordna det regionala arbetet i allt väsentligt har skett i enlighet med uppdragets mål under året.

Viltskador varierar mellan åren och där flera faktorer påverkar slutresultatet, såsom väder- och snöförhållanden, förebyggande arbete, enskilda individer av rovdjur eller flockar av betande fåglar. Resultatet för området bedöms som gott där samtliga inkomna ansökningar hanterats löpande under året.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• 3§ p 2	• 1 D2-1 D3	• -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Det aktuella verksamhetsområdet är stort och brett och utgår från ett flertal uppdrag och mål, och såväl nationella krav som krav utifrån EU-förordningar. Länsstyrelsen har bland annat följande uppgifter:

- livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar
- att göra en bedömning av respektive myndighets måluppfyllelse för relevanta operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan
- att redovisa arbetet med revisioner av kommunernas livsmedelskontroll
- att redovisa det arbete som genomförs för att säkerställa att kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel är likvärdig och riskbaserad på nationell nivå, samt effekterna av denna kontroll
- Länsstyrelserna ska enligt regleringsbrev 2020 1 D3 redovisa det arbete som genomförs kring kraven på kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Tillsyn och kontroll

Verksamhetsområdets huvudsakliga process utgörs av tillsyn och kontroll inom områdena djurskydd, livsmedel och foder i primärproduktionen, smittskydd/hygien och djurhälsa, veterinärmedicinska produkter och djurhälsopersonal, transport av animaliska biprodukter och tvärvillkorskontroll. Länsstyrelsen utför också revision av kommunernas livsmedelskontroll.

Tillstånd och prövning

Inom djurskyddsområdet handläggs ärenden som rör tillstånd för olika verksamheter med djur och förprovning av djurstallar.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Länsstyrelsen arbetar aktivt inom verksamhetsområdet med samordning, samverkan och kunskapsfrämjande åtgärder. Exempel på detta är samordning av livsmedelskontrollen i form av länsmöten och deltagande i djurskyddssamordningsmöten och länsveterinärmöten.

Länsstyrelsen är även aktiv i nationella referens- och arbetsgrupper. Vidare deltar Länsstyrelsen på möten med regionala företrädare för olika intressen och branscher och vi informerar om bland annat djursmittor på Länsstyrelsens webbsida och Facebook.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,9	1,1	1,2
Årsarbetskrafter kvinnor	8,7	6,9	5,4
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 169	1 241	986
Antal beslutade ärenden	1 193	1 216	1027
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	1
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	11 636	10 006	8 297
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	8 450	7 229	6 504
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	175	166	-392
- varav OH	3 011	2 612	2 184
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0

Kommentar till tabellen

Årsarbetskrafter

Könsfördelningen inom verksamhetsområdet är ojämn och för närvarande är det enbart kvinnor anställda. Under 2020 arbetade en man en tidsbegränsad period som resurs i djurskyddskontrollen, denne slutade dock under året.

Ärenden

Antal inkomna, upprättade samt beslutade ärenden ligger i linje med tidigare år och inom normala årsvariationer.

Ekonomi

Kostnaderna inom verksamhetsområdet har varit högre under 2020 jämfört med tidigare år. Detta beror bland annat på att ytterligare en länsveterinär har anställts under 2020 samt att mer tid har lagts inom verksamhetsområdet djurskydd (VÄS 282). Negativt saldo avseende 2018 beror på täckning av underskott i verksamheten avseende extra kontroller av djurstallar, offentlig förevisning av djur och djurtransporter.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillsyn och kontroll				
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %) ¹⁾	PRIMÖR ²⁾	100%	-	-
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	DUS ³⁾	10,1%	12,8%	6,2%
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Platina ⁴⁾	98 %	98%	97%
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar	Platina ³⁾	95,8 %	92,2%	88,9%

1) År 2020 är första året där nationella mål för primärproduktionen tagits fram, därför finns ingen tidigare måluppfyllnad att jämföra med.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

3) Ärendehanteringssystem, Jordbruksverket

4) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har en kontrollplan för hela 28-området som är kopplad till den nationella kontrollplanen, (NKP). För att hela kontrollcykeln, det vill säga planering och utförande av kontrollen, granskning och analys av kontrollarbetet och vid behov åtgärdsplan för korrigerande, ska fullföljas, har Länsstyrelsen dokumenterade förfaranden som stödjer alla delar av kontrollprocessen. Dokumentationen som tagits fram av Länsstyrelsen Jämtlands län har delgivits samtliga länsstyrelser.

Samtliga relevanta mål i NKP är införda i kontrollplanen och förutom dessa mål har Länsstyrelsen även satt upp egna mål, bland annat att kontroll i möjligaste mån ska samordnas så att flera kontrollområden granskas vid varje besök och att eventuell åtgärdsplan från föregående år ska utföras.

Länsstyrelsen har goda operativa förutsättningar att utföra kontrollen. Myndigheten utför riskbaserad kontroll och följer upp avvikelser, har god kompetens och en plan för kontrollarbetet.

Förutom mål och aktiviteter i den nationella kontrollplanen har egna mål satts upp inom flera områden. På grund av coronapandemin har ett fåtal kontroller fått skjutas på framtiden.

Veterinärmedicinska produkter, djurhälsopersonal

Mål och måluppfyllelse

Av de tre målen i NKP för kontrollen av veterinärmedicinska produkter och djurhälsopersonal har två uppfyllts helt och det tredje delvis. Av egna framtagna mål är ett uppfyllt, se tabell nedan.

	Mål	Resultat
Mål i NKP	Sprida kunskap om antibiotikaresistens	Målet är uppfyllt – information via nyhetsbrev till djurhälsopersonal och muntligt i samband med kontroll av läkemedel på gård och tillsyn av djurhälsopersonal.
	Verka för återhållsam läkemedelsanvändning – utföra tillsyn av djurhälsopersonal enligt kontrollplan. Information om rapportering till hästveterinärer.	Målet är delvis uppfyllt – information till hästveterinärer skickades ut 2019 och merparten av den planerade tillsynen är utförd.
	Skapa bättre förutsättningar för kontroll – delta i utbildningar och utbyta idéer.	Målet är uppfyllt – deltagande i samverkansmöte med övriga norrlandslän. Ingen nationell utbildning har arrangerats för området i år.
Egna mål	Beakta analys av föregående års kontroll.	Ingen åtgärdsplan var aktuell för området.
	Utföra kontroll av läkemedel på gård enligt kontrollplan. Mål minst 90 procent utförd.	Målet är uppnått.

Kommentar till tabellen

På grund av coronapandemin har fem tillsynsbesök fått skjutas till kommande år. Dels har djursjukhusen och klinikerna haft en svår personalsituation och önskat skjuta på tillsynen, dels har Länsstyrelsen haft restriktioner för besök. Samtliga veterinärer som ansvarar för villkorad läkemedelsanvändning har dock haft administrativ tillsyn enligt plan. Ett par brister har noterats och följts upp. Merparten, drygt 80 procent, av den planerade tillsynen av de veterinärer som behandlar livsmedelsproducerande djur har utförts. Tillsynen av veterinärer som behandlar sällskapsdjur har däremot inte utförts enligt plan.

Avvikelse som noterats vid tillsynen har följts upp eller kommer att följas upp vid kommande tillsyn.

Djurskydd

Mål och måloppfyllelse

Av målen i NKP kopplade till kontrollen av djurskyddet är samtliga mål helt eller till övervägande delen uppfyllda. Egna mål för området saknas. Se tabell nedan.

Mål i NKP	Resultat
Likvärdighet i bedömning	Målet är enligt de aktiviteter som ska genomföras till stora delar uppfyllt. Områden där vi inte fullt ut nått målen är: -Kompetensutvecklingsplaner utarbetas årligen. -Parallell- och dokumentationskontroll utförs årligen på alla handläggare.
Riskbaserad kontroll utförs	Alla planerade kontroller av livsmedelsproducerande djur är utförda och även övriga mål är uppfyllda. Vad gäller den Nationella handlägningsrutinen för anmälningsärenden följer vi prioriteringarna men vi anser att vi inte kan bedöma om anmälan är befogad eller obefogad om vi inte utfört kontroll på plats, därför avviker vi något från rutinen i denna del.
Resurseffektivitet och effekt av kontrollen	Målet är uppnått – avvikelser som noteras vid kontroll följs upp.
Öka kunskapen hos djurhållare	Målet till största delen uppfyllt. Dokumenterad samverkansplan saknas.
Snabb återkoppling och gott bemötande	Målet uppfyllt. Kontrollrapporter skickas inom tidsram och medarbetarna har gått Jordbruksverkets utbildning i motiverande samtal

Kommentar till tabellen

Målet som rör parallellkontroller har inte prioriterats under 2020 då coronapandemin och personella resurser har fått fokuseras på annat arbete. Det kommer dock att utföras nästa år enligt åtgärdsplan om coronasituationen tillåter. Kompetensutvecklingsplanen är påbörjad men inte slutförd. En egen modell med bland annat kompetensmål för enheten och kartläggning av kompetens och branschkunskap har tagits fram.

Utöver arbetet enligt den nationella kontrollplanen har berörd personalgrupp vid Länsstyrelsen genomgått en webb-utbildning om sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer. Förståelsen och insikten om att skada djur kan ha dubbla avsikter är viktig för de medarbetare som hanterar djurskyddsuppdraget. Utbildningen innehöll hur tecken på våld kan se ut och tips på hur tjänstepersoner kan samtala om detta med de/den som troligen blir utsatta. En viktig del i utbildningen var att inte glömma barnen när tjänsteperson ser tecken på våld i familjen. Även barnkonventionen och att hantera svåra situationer diskuterades. Syftet med utbildningen var att fler våldsutsatta ska få hjälp i ett tidigt skede. Insatsen förväntas bidra till både barn- och kvinnokonventionen.

Foder

Mål och måloppfyllelse

I NKP:n finns bara ett mål framtaget för kontrollen av foder. Länsstyrelsen har där lagt till ett eget mål om samordning av kontrollen. Båda målen har nåtts, se tabell nedan.

	Verksamhet	Mål	Resultat
Mål i NKP	Implementera nationell kontrollplan	Mål 100 procent utförda kontroller enligt plan	Målet uppfyllt – alla kontroller utförda enligt plan.
Egna mål	Samordning av kontroll.	Minst 90 procent av planerad kontroll är samordnad	Målet uppfyllt - andel samordnad kontroll är 100 procent.

Livsmedel

Mål och måloppfyllelse

För livsmedelskontrollen finns enbart ett mål framtaget i NKP:n. Länsstyrelsen har där lagt till ett eget mål om samordning av kontrollen. Båda målen har nåtts, se tabell nedan.

	Verksamhet	Mål	Resultat
Mål i NKP	Implementera nationell kontrollplan.	Mål 100 procent utförda kontroller enligt plan.	Målet uppfyllt – alla kontroller utförda enligt plan.
Egna mål	Samordning av kontroll	Minst 80 procent av planerad kontroll är samordnad.	Målet uppfyllt – andel samordnad kontroll är 96 procent.

Kommentar till tabellen

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har Länsstyrelserna tilldelats 10 miljoner kr per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Utöver detta har ytterligare 5 miljoner kr tillförts år 2020 för finansiering av gemensamma utvecklingsinsatser inom området. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Kontrollerna innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen, en viktig insats för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel. Utvecklingsinsatsen syftar till att länsstyrelserna ska kunna ta över foderregistret från Jordbruksverket.

Länsstyrelsernas kontroller i primärproduktionen av livsmedel utgår från Livsmedelsverkets riskbaserade urval. Verket gör urvalet utifrån branscher och fördelar ut antalet kontroller per län. Respektive länsstyrelse i sin tur gör, utifrån tilldelningen, ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch för sitt län och utför kontroller utifrån branschspecifika checklistor. Kontrollresultaten registreras i Primör och vid foderkontroll även i Jordbruksverket system, Konrad.

Länsstyrelserna har utfört 793 kontroller motsvarande 81 procent av de planerade kontrollerna inom primärproduktion-Livsmedel och 566 kontroller av primärproduktion-Foder. Den pågående pandemin har inneburit att målet 1000 utförda kontroller på nationell nivå inte uppnåtts. Flera län har fått omprioritera resurser till stabsarbetet och likaså har län undvikit kontrollbesök med hänsyn till rekommendationer om social distans. Länsstyrelsen i Jämtlands län har dock utfört alla kontroller som myndigheten tilldelats.

Även utvecklingsinsatserna har påverkats av den rådande pandemisituationen. Överföring av kontrollsystemet tillsammans med utveckling av detsamma, ger förutsättningar för en nationell likabehandling av primärproducenterna i registrering och kontroll. Utbildningar från Livsmedelsverket har spelats in på länsstyrelsernas initiativ, men på grund av rådande pandemi har inga övriga utbildningsinsatser kunnat genomföras.

Insatserna bidrar även till att uppfylla delmålen till mål 2 Ingen hunger och mål 12 Hållbar konsumtion och produktion i Agenda 2030.

Animaliska biprodukter, ABP

Mål och måluppfyllelse

Av målen i NKP för kontrollen av animaliska biprodukter, ABP, har båda två uppnåtts. Även de två egna kontrollmålen har uppnåtts. Se tabell nedan.

	Mål	Resultat
Mål i NKP	Delta i webutbildning	Målet uppfyllt - båda länsveterinärerna har gått igenom utbildningen på webben.
	Utföra kontroll av transportörer av ABP enligt kontrollplan	Målet uppfyllt – de två kontroller som planerats är utförda.
Egna mål	Beakta analys av föregående års kontroll.	Målet uppfyllt – avvikelser från föregående år som rörde debitering av kontroll, har åtgärdats
	Samordning av kontroll när verksamhetsutövare omfattas av fler kontrollområden.	Målet uppfyllt – endast en verksamhetsutövare var möjlig att samordna.

Smittskydd, djurhälsa, hygien*Mål och måluppfyllelse*

Några mål för kontroll av smittskydd, djurhälsa och hygien finns inte framtagna i NKP. Länsstyrelsen har där tagit fram tre egna kontrollmål, av vilka två uppnåddes under 2020. Se tabell nedan

	Mål	Resultat
Mål i NKP	Inga mål för Länsstyrelsen	-
Egna mål	Beakta analys av föregående års kontroll.	Målet ej uppfyllt - den planerade åtgärden att sprida information om hygien till ridskolor hanns inte med i den omfattning som hade planerats. Endast en ridskola som kontrollerades fick informationen.
	Samordning av kontroll när verksamhetsutövare omfattas av flera kontrollområden. Minst 90 procent av fysisk kontroll samordnad.	Målet är uppfyllt – 100 procent samordnad
	Utföra kontroll av semin, embryotransfer, tuberkulos hjort, salmonella värphöns, obligatoriska BVD-programmet och hästpassenligt enligt kontrollplan. Mål minst 90 procent av kontrollerna utförda.	90 procent av planerade kontroller är utförda.

Kommentar till tabellen

På grund av coronapandemin kunde alla fysiska kontroller inte utföras. En planerad hästpasskontroll som skulle samordnas med hygienkontroll fick skjutas på framtiden.

Prestationer och effekter

Uppdragen har fullföljts genom kontrollarbete inom djurskydd, foder, livsmedel, veterinär tillsyn, läkemedel på gård, animaliska biprodukter, hygien både utifrån nationella kontrollplaner och mål samt egeninitierad kontroll.

Länsstyrelsen har även

- Bidragit med information och rådgivning i djurskyddsfrågor till lantbrukare i form av nyhetsbrev.
- Informerat om smittskydd rörande bland annat afrikansk svinpest och fågelinfluensa på Facebook och hemsida.
- Samordnat ett länsmöte för livsmedelskontrollen.
- Utfört foderprovtagning på uppdrag av Jordbruksverket.
- Utfört restsubstansprovtagning på fisk på uppdrag av Livsmedelsverket.

Länsstyrelsen har utfört en revision av kommunal livsmedelskontroll. På grund av coronapandemin fick revisionen anpassas och hölls via webbmöte. Den planerade skuggkontrollen på ett vattenverk fick tyvärr ställas in. Revisionen var den första som utfördes av den sammanslagna nämnden för Bergs och Härjedalens kommuner. Länsstyrelsen kunde konstatera att livsmedelskontrollen i kommunerna bedrivs på ett fungerande sätt även om coronapandemin och trängselkontrollerna påverkat antalet utförda livsmedelskontroller negativt detta år. Några rekommendationer gavs, framför allt rörande mål och uppföljning av kontrollarbetet.

Ett informationsbrev som ställts samman av de fyra nordliga länen tillsammans har skickats ut till djurhälsopersonalen, dessutom har Länsstyrelsen haft flera kontakter med djursjukvården i länet med anledning av den läkemedelsbrist med mera som uppkom i början av coronapandemin.

Insatserna bidrar även till att uppfylla de livsmedelspolitiska målen kopplat till Agenda 2030.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att trots påverkan av coronapandemin och ett större utbrott av RS-virus hos nötkreatur, en mycket smittsam luftvägsinfektion som påverkat möjligheten att besöka gårdarna, har uppdraget inom foder- och livsmedelskontrollen inom primärproduktionen fullföljts mycket väl. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

Detta har skett genom att utföra de kontroller som ålagts Länsstyrelsen genom nationella kontrollplaner och mål. Vad gäller foder- och livsmedelskontroller så har Länsstyrelsen utfört ett avsevärt högre antal kontroller än målet i nationella kontrollplanen eftersom offentlig kontroll även utförs i samband med tvärvillkorskontrollerna.

Inom djurskydd bedöms resultatet vara gott. Kontroll och uppföljningar av avvikelser har utförts enligt plan. Endast ett par mål har inte till fullo uppnåtts.

Inom kontrollen av animaliska biprodukter bedöms resultatet vara utmärkt. Alla mål, både nationella och egna, har uppnåtts.

Inom smittskydd, djurhälsa och hygien bedöms resultatet som helhet vara gott. Ett fåtal kontroller har fått ställas in på grund av Coronarestriktioner men målet över antal utförda kontroller, om 90 procent, har ändå nåtts. En planerad informationsaktivitet till ridskolor kunde inte prioriteras utan ställdes in. Effekten av kontrollarbetet bedöms vara mycket bra. Brister har följts upp och rättats till inom både seminområdet, övervakningen av tuberkulos på hjort och bovin virusdiarré (BVD). De besättningar i länet som inte varit anslutna till det frivilliga BVD-programmet är nu anslutna.

Inom kontrollen av veterinärmedicinska produkter, läkemedel på gård, bedöms resultatet vara utmärkt. Alla planerade kontroller utom en har utförts. Kontrollerna har samordnats med hygien-, djurskydds-, foder- och livsmedelskontroller i syfte att förenkla och underlätta för lantbrukarna samt för att nyttja våra egna resurser effektivt.

Inom område tillsyn av djurhälsopersonal har aktiviteterna i den nationella kontrollplanen utförts och alla mål har uppnåtts utom antalet tillsynsbesök av djurhälsopersonal. Sammantaget bedöms resultatet inom området vara gott.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 3–4 • 4§ p 4–6 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 C1-1 C2 	<ul style="list-style-type: none"> • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Redovisningen i avsnittet omfattar verksamheterna

- Regional tillväxt (30)
- Infrastrukturplanering (34)

Länsstyrelsen Jämtlands län ska vara förvaltande och attesterande myndighet för Interreg Sverige-Norge och behörig myndighet för kontroller och inspektioner på plats av europeiska byrån för bedrägeribekämpning vid kontroller av Interreg Sverige-Norge. Vidare ska Länsstyrelsen vara ansvarig för kontroller av särskilda bestämmelser för målet europeiskt territoriellt samarbete inom europeiska regionala utvecklingsfonden. Länsstyrelsen ska uppfylla programdokumentets mål om att stödja gränsöverskridande projekt inom programområdet som innefattar fem län i Sverige och tre fylkeskommuner i Norge.

Länsstyrelsen ska genomföra samverkan av insatser över länsgränser och med regioner.

Länsstyrelserna ska, genom att främja och stödja insatser för bredbandsutbyggnad, verka för uppfyllelsen av målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass

Länsstyrelsen ska tillse att regionala tillväxtmedel, anslaget 1:1, bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen och hur olika förutsättningar i länet påverkat fördelningen av medel inom länet.

Länsstyrelsen ska verka för att det beslutade politiska målet att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser får genomslag i länet.

Projektet Service- och Trygghetspunkter i Jämtlands län (SOT-punkter) har som mål att skapa förutsättningar för att service ska fungera i händelse av en krissituation. Dessa punkter är utpekade av respektive berörd kommun. Målet är tio punkter i länet inom projektperioden.

Länsstyrelsen ska i samverkan med andra aktörer ta fram ett Skogsprogram för länet.

Verksamheten bidrar till Agenda 2030 som exempelvis:

- Målen Ingen fattigdom och Ingen hunger genom att bevakning av att säkerställa att grundläggande betaltjänster erbjuds.
- Målet Anständiga arbetsvillkor genom att vara aktiv vid framtagande av program och strategier och stödja ansökningar om stöd som gynnar produktion och anständiga arbetsvillkor för alla liksom genom att verka för hållbar turism.
- Målet Hållbara städer och samhällen genom stärkta insatser för att skydda och trygga vår del av världens kultur- och naturarv, att öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik och att säkra service och trygghetspunkter i landsbygder.
- Målet Jämställdhet genom att öka tillgången på informations- och kommunikationsteknik.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Den huvudsakliga processen inom verksamheten är tillstånd och prövning där EU-programmet Interreg Sverige-Norge bereder ansökningar, är sekretariat till beslutsgrupper, tar stöd och utbetalningsbeslut, följer upp projekt och dess resultat och kommunicerar programmets möjligheter och uppfyllnad. I samma process finns handläggning av de 1:1 -medel som Länsstyrelsen ansvarar för. Handläggning av bredbandsstöd redovisas under rubriken Redovisning av verksamhetsområden och där Areella näringar (60–62) då det stödet ingår i Landsbygdsprogrammet som redovisas där.

Under processen tillsyn och kontroll har bevakningsrapportering av grundläggande betaltjänster skett genom informationsinhämtning med olika aktörer i länet. Förarbetet till bevakningsrapporteringen har i viss del genomförts i samverkan med de tre nordligaste Länsstyrelserna genom skapande av bland annat en gemensam webbenkät.

Inom processen samordning, samverkan och kunskapsfrämjande sker dels kunskapshöjande projekt för beslutsfattare inom offentlig och privat verksamhet inom grundläggande betaltjänster. Inom denna process drivs också projektet Service- och trygghetspunkter (SOT). Inom denna process följs bredbandsuppbyggnaden och samverkan mellan aktörer och offentliga liksom arbeten med att ta fram planer och strategier.

Verksamhetens resultat

Här redovisar vi verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, årets prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	2,5	3,0	2,1
Årsarbetskrafter kvinnor	6,8	7,4	7,0
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	84	98	126
Antal beslutade ärenden	55	92	115
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	5	4

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)			
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	9 474	12 727	12 032
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	2 989	4 018	4 113
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	368	1 196	1 011
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	3 695	4 603	4 142
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	-71	103
- varav OH	2 422	2 981	2 664
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	67 243	76 693	71 383

Kommentar till tabellen

Årsarbetskrafter och ärendestatistik hänförs i huvudsak till EU:s strukturfonder, det vill säga i Länsstyrelsen Jämtlands fall till Interreg Sverige-Norge. Därefter till övergripande frågor inom regional utveckling. Infrastrukturplanering har minst antal ärenden och den minsta årsarbetsinsatsen i tabellen ovan. Att antal ärenden minskar över åren är en naturlig följd av att programperioden går mot sitt slut. De minskade kostnaderna handlar till största del om att inga resor och fysiska möte kunnat göras under 2020 på grund av coronapandemin samt att bemanningen är något lägre till följd av vakanser. Negativt saldo avseende 2019 beror på korrigeringar mellan finanskoder i flerfinansierade projekt.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Andel hushåll med fast bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen	Uppgift saknas ²⁾	81,6	78,16
Andel arbetsställen med fast bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen	Uppgifter saknas ²⁾	74,25	69,46
Antal serviceutförare för dagskasseinsättning	PIPOS ¹⁾	17	18	26
Medelavstånd till närmaste dagskassehantering/dagskasseinsättning (km)	PIPOS ¹⁾	13	12,2	12,2
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal genomförda insatser i förhållande till plan ³⁾	Egen dokumentation	-	-	-

1) Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser

2) Uppgifter för 2020 kommer först våren 2021.

3) Indikatoren används inte då kvarvarande uppdrag endast består av att betala ut medel för redan beslutade projekt. Se mer under tilläggsupplysningar och noter och där Resultatindikatorer.

Kommentarer till indikatorer

Indikatoren visar andel hushåll och arbetsställen i länet. Skillnaderna mellan inom och utanför tätorter och småorter är stora i länet och varierar mellan kommunerna. Det stöd som Länsstyrelsen handlägger för bredbandsutbyggnad vänder sig enbart till utbyggnad utanför tätorter och småorter.

Antalet serviceutförare för 2020 är inte korrekt då vetskap om att Bankomat AB under slutet av året etablerat ytterligare insättningspunkter. Dock är inte Pipos uppdaterat av serviceutförare med dessa per idag, samt om eventuella serviceboxar då även minskat i antal.

Medelavståndet till närmaste insättningspunkt är 13 kilometer. Värt att nämna är exempelvis orten Gäddede, Strömsunds kommun, som har 130 kilometer till närmaste insättningspunkt. Det är Östersunds kommun som drar ner medelavståndet med sitt medelavstånd 5,6 kilometer. Övriga kommuner i länet har från 13 kilometer upp till 28,3 kilometer i Strömsunds kommun.

Värt att notera är att medelavståndet till närmaste serviceutförare och till näst närmaste är det längsta i landet med 13 respektive 27 kilometer.

Länsstyrelsen Jämtlands län är förvaltande myndighet och sekretariat för EU-programmet Interreg Sverige-Norge, EU-programmet Interreg Sverige-Norge är i fas och har beslutat 95 procent av medlen och betalt ut hälften av dessa till projekten.

Bevakningsrapport¹⁹ för grundläggande betaltjänster är inlämnad till Länsstyrelsen Dalarnas län. Länets rapportering synliggör att den nedåtgående trenden fortsätter beträffande tillgängligheten av kontantuttag, dagskassainsättning och den analoga betalningsförmedlingen i länet.

Bredbandsutbyggnaden följs i samverkan med Region Jämtland Härjedalens bredbandssamordnare.

SOT-projektet har tillsammans med Åre kommun arbetat fram en fysiskt och befintlig SOT-punkt. Fem ytterligare punkter är på gång, men processerna har avstannat under coronapandemin. Projektet har fått nationell uppmärksamhet genom media.

När det gäller anslag regionala utvecklingsmedel 1:1 så är den stora förändringen över tid att de dragits in och framledes består arbetet i att betala ut medel för redan beslutade projekt.

Prestationer och effekter

Förvaltande myndighet och sekretariat Interreg Sverige-Norge

I slutskeendet av programperioden 2014–2020 för Interreg Sverige-Norge, där projektverksamhet kan fortgå till sista september 2022 har skriftlig procedur för projektbeslut införts för att öka chansen att kunna använda återflöden. Detta innebär att ansökningarna hanteras löpande via meddelanden istället för vid ett i förväg bestämt mötesdatum, allt för att det ska gå snabbare.

Grundläggande betaltjänster

Bevakningen har skett genom informationsinhämtning med olika aktörer i länet. Förarbetet till bevakningsrapporteringen har i viss del genomförts i samverkan med de tre nordligaste Länsstyrelserna genom skapande av bland annat en gemensam webenkät. Med anledning av pandemin har information gällande betaltjänster kontinuerligt rapporterats till Länsstyrelsens krisledningsstab.

Regionala utvecklingsmedel 1:1

Länsstyrelsen i Jämtlands län disponerade årligen drygt 6 miljoner i 1:1-medel för regional tillväxt. Dessa medel drogs in sista december 2019. Medlen användes bland annat som medfinansiering i ERUF och Interreg-projekt. Medlen gav goda förutsättningar för Länsstyrelsen att delta i som fullvärdig part i en rad viktiga tillväxtprojekt. I och med att medlen drogs in försvårades detta arbete. Dock kvarstår hanteringen av redan beslutade projekt.

---

¹⁹ Diariennr 7293-2020

Projekt

Projektet inom grundläggande betaltjänster har uppfyllt flertalet mål och det övergripande syftet. De fyra offentligfinansierade betaltjänstombuden fortsätter. Inga nya har tillkommit. Länsstyrelsen har funnit projektet som en viktig del i helheten för servicefrågorna varvid en ny projektansökan är inlämnad till PTS för perioden 2021 - 2022. Intentionen är fortsatt att utveckla samarbetet med de övriga tre nordligaste länen.

Länsstyrelsen fick i uppdrag av Region Jämtland Härjedalen under andra halvan av 2019 att slutföra och formellt avsluta projektet *Stärkt samverkan för kommersiell service i Jämtlands län* utifrån beslutad projektplan. Målet är att stärka det strategiska arbetet på regional och kommunal nivå till att utveckla den lokala servicen. Första kvartalet avslutades projektet genom att inlämna slutrapportering till uppdragsgivaren och medfinansiären Tillväxtverket. Rapportering till Länsstyrelsens krisledningsstab gällande den grundläggande kommersiella servicen har pågått under året bland annat genom ServiceZ, tillika länets serviceforum för dessa frågor.

Under året har SOT-projektet huvudsakligen informerat utåt vilka resultat som uppnåtts och övriga aktiviteter som finns med i nästa steg. Projektet finns med i kommunernas processer i skapandet av SOT-punkter. Dock har processerna avstannat med hänvisning till coronapandemin.

Projektet har bidragit till att stärka samverkan genom serviceforumet - Service Z - mellan de offentliga aktörerna och blivit en känd och respekterad arena i länet gällande bland annat kommersiella och offentliga servicefrågor.

Samverkan

Samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen sker i en rad, både fasta och tillfälliga grupperingar. Under 2020 har vi bland annat samarbetat kring framtagandet av en regional utvecklingsstrategi och en strategi för smart specialisering.

Länsstyrelsen har deltagit i Länspartnerskapet och i Strukturfondspartnerskapet och är med i programskrivningen för nästa ERUF²⁰-program. Här sker samverkan med både Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland. Vidare är Länsstyrelsen i egenskap av förvaltande myndighet för Interreg Sverige-Norge-programmet involverad i programskrivningen för kommande Interreg-program.

Under 2020 har arbetet med att skriva fram ett regionalt skogsprogram fortsatt. Arbetet leds av Länsstyrelsen tillsammans med Region Jämtland Härjedalen och Skogsstyrelsen. Programskrivningen är i stort sett klar och kommer att beslutas av Regionfullmäktige och länsledning under våren 2021.

Utöver detta ingår Länsstyrelsen i det näringslivschefsnätverk som Region Jämtland-Härjedalen är sammankallande för. Här träffar Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen regelbundet näringslivscheferna för länets åtta kommuner.

---

²⁰ ERUF, Europeiska regionala utvecklingsfonden

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen förfogar inte över stora ekonomiska resurser kopplat till infrastrukturplanering. De utbetalningar av stöd som har gjorts handlar företrädesvis om mindre stöd till uttagsautomater och kontanthantering. I övrigt handlar våra aktiviteter till stora delar om samråd, tillsyn och remissvar. Länsstyrelsen är också representerade i styrgruppen för utveckling av tågtrafiken som leds av Region Jämtland Härjedalen. Vidare deltar vi i styrgruppen för etableringar av elintensiv industri som leds av Östersunds kommun. Länsstyrelsen har emellertid uppdrag under andra VÄS-koder som har bäring på Infrastruktur. Ett exempel är stöden till bredbandsutbyggnad som hanteras inom ramen för Landsbygdsprogrammet, vilket redovisas under avsnittet Redovisning av verksamhetsområden och där under Areella näringar (60-62).

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen av Länsstyrelsens resultat är att gott. Trots att coronapandemin har förskjutit visst genomförande i tiden har förberedelser genomförts och resultatet, med hänsyn till effekterna av coronapandemin, bedöms som gott.

Samverkan har genomförts och utvecklats i digital form. Länsstyrelsens samarbete med Region Jämtland-Härjedalen gällande regional tillväxt är gott och samverkan och samarbete sker på alla nivåer i respektive organisation.

Genomförande av projekt inom Interreg Sverige-Norge har haft utmaningar när stor del av projekten utgår från samverkan och möten mellan människor i olika länder. Coronapandemin har påverkat och till viss del saktat ner programgenomförandet då många projekt varit tvungna att förlängas under 2020 för att ha en chans att nå sina mål. Samtidigt har förberedelserna för kommande program varit en stor arbetsinsats för Länsstyrelsen, som bara har kunnat genomföras digitalt. Det är utmanade då programskrivning förutsätter stor involvering från ett brett partnerskap i båda länderna.

Länets bevakningsrapportering av de grundläggande betaltjänsterna synliggör att den nedåtgående trenden fortsätter beträffande tillgängligheten av kontantuttag, dagskasseinsättning och den analoga betalningsförmedlingen i länet. Här finns det således utvecklingsbehov. Med anledning av skyldigheten för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster som träder i kraft 2021 kommer bevakningen att intensifieras med fokus på avstånd och uttags-/insättningspunkter i länet, samt att en av de större bankerna signalerat om stora neddragningar av kontor i landet. Detta kan innebära bland annat att det inte finns någon analog betalningsförmedling i en eller flera kommuner i länet.

Bredbandsutbyggnaden pågår i länet och fler hushåll och företag har kunnat ansluta sig fiber under året. Utbyggnaden i länet har dock inte nått de nationella målen för 2020. Det är framförallt på landsbygden som möjligheten till anslutningar är låg.

Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 5 • 5§ p 9 	<ul style="list-style-type: none"> • - 	<ul style="list-style-type: none"> • Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Uppdraget att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete redovisas under rubriken Om Länsstyrelsen och där under Länsstyrelsegemensamma verksamheter.

Verksamhetens mål och uppdrag

Området berörs av 21 olika målområden²¹. Uppdraget utgår bland annat från Plan- och bygglagen samt Miljöbalken. Ett exempel är skyldigheten att tillhandhålla planeringsunderlag som stöd till kommunens planläggning avseende exempelvis natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, och vattenfrågor.

Vidare ingår att samordna och ta tillvara statens intressen genom att lämna underlag och ge råd i frågor om de *allmänna intressena*. Där ingår riksintressen, miljökvalitetsnormer, landsbygdsutveckling i strandnära lägen samt verka för att bebyggelse och byggnadsverk tar hänsyn till människors hälsa och säkerhet, och inte riskerar olyckor, översvämning eller erosion.

Målsättning för Länsstyrelsen har under 2020 varit att utveckla samordningen internt samt att i ökad utsträckning ge råd och stöd till kommunerna. Vidare att kvalitetssäkra myndighetens planeringsunderlag.

Verksamhetens huvudsakliga processer

De huvudsakliga processerna under året har varit

- Samverkan och samordning samt kunskapsfrämjande insatser såväl externt som internt, nämnas kan samlade statliga yttranden dels från Länsstyrelsens olika sakområden dels från myndigheter som exempelvis Trafikverket och Lantmäteriet.
- Ärendehantering, granskning, kontroll och överprövningar utifrån våra uppdrag inom Plan- och bygglagen samt Miljöbalken.

---

²¹ Sammanställning av nationella mål, planer och program av betydelse för fysisk samhällsplanering. Rapport 2011:7. Boverket

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	2,9	3,2	3,2
Årsarbetskrafter kvinnor	4,8	3,5	2,6
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 305	1 011	1 175
Antal beslutade ärenden	1 400	920	1 077
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	0	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	7 819	6 862	6 058
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	3 975	3 725	3 300
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 602	1 180	1 965
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	56	10	-902
- varav OH	2 186	1 947	1 695
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	2	0

Kommentar till tabellen

Byggandet i länet är intensivt i förhållande till befolkningstalen. Till stora delar genereras detta av länets fjällturism men även av nyproduktion inom Östersunds kommun. Det innebär att processerna ofta är komplexa där flera olika värden måste vägas mot varandra. Det är av stor vikt att Länsstyrelsen har möjlighet att delta tidigt i olika processer för att identifiera olika målkonflikter och utifrån dessa lämna stöd och råd till kommunerna. För att uppnå regeringens ambitioner avseende länsstyrelsernas handläggningstider, men också för att möta ett ökat behov från turistnäringen och behovet av fler bostäder, har Länsstyrelsen under 2020 genomfört en resursförstärkning inom samhällsplaneringen. Det har även skett en resursförstärkning inom energistöden, främst inom solceller.

Under 2020 har antalet handlagda detaljplaner ökat från fjolårets 95 till 132, en ökning med nästan 40 procent. Detta stöds även av tabellen ovan. Dessutom har handläggningstid per ärende ökat med cirka 10 procent. Orsaken är att många planer haft flera överlappande och motstridiga allmänna intressen.

Handläggningen gällande allmänbevakning av lantmäteriets förrättningar har krävt mer tid och resurser än tidigare. Inkomna ärenden har varit mer än 550 vilket är det hittills största antalet inkomna ärenden.

Överskott i bidragsmedel där Länsstyrelsen inte har en skuld har förts mot kapitalförändringen, därav ett negativt saldo 2018.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal överprövade detaljplaner som hävts	Platina ¹⁾	0	3	0
Förvaltning och skydd				
Antal antagna översiktsplaner samt ändringar och tillägg till ÖP	Platina ¹⁾	1	1	1
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal underlag som skickas till kommuner enligt plan- och bygglagen 3 kap. 26 §	Platina ¹⁾	0	1	4
Antal antagna detaljplaner	Platina ¹⁾	44	44	52

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Antal granskade strandskyddsdispenser har också ökat från förra året. Även Länsstyrelsens överprövningar och beslut om upphävande har varit fler under 2020 än under tidigare år. Det kan finnas flera orsaker till detta, men vi har sett att fler ärenden har bristande underlag eller motiveringar utifrån strandskyddsbestämmelser. Några av Länsstyrelsens överprövade- eller upphävda ärenden har även visat på oenigheter mellan kommunens politiska nivå och tjänstemännens bedömning i frågan.

Dialogen med kommunerna har oftast haft fokus på frågor kring dagvatten, ras- och skredrisker, artskyddsförordnande och andra skyddade naturvärden, strandskydd samt miljöbedömningar.

Digitalisering av samhällsbyggingsprocessen

Länsstyrelsen har aktivt deltagit till den nationella insatsen kring digitalisering av samhällsbyggingsprocessen som har letts av Lantmäteriet. Aktiviteterna ha anpassats under året på grund av effekterna av Corona pandemin. Länsstyrelsen har inom samhällsplanering och boende ett bra kunskapsläge kring de system som kommer att vara aktuella för att åstadkomma en digital hantering av samhällsbyggnadsprocessen bland annat i ärendehanteringssystemet Platina och i länsstyrelsernas WebbGIS med flera system.

Bostadsförsörjning Länsstyrelseinstruktion § 5 p.9

Arbetet med att utveckla den årliga bostadsmarknadsanalysen har fortsatt under 2020. Målet har varit en ökad förståelse av bostadsmarknaden på en mer detaljerad nivå. Kompletterande data om bostadsmarknaden har köpts in för att kunna visa statistik på demografiska statistikområden-nivå (DeSO). Detta ger en mer nyanserad bild av bostadsmarknaden inom varje kommun. För att ytterligare kommunicera analysens resultat har en webbaserad version, så kallad Storymap, av bostadsmarknadsanalysen tagits fram. Därigenom kan särskilt intressanta resultat synliggöras visuellt i interaktiva kartor, tabeller och text. Detta ökar intresset kring analysen som har potential att bli ett bättre planeringsunderlag bland annat för kommunernas översiktsplanering.

Tvärsektoriell samverkan

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetat med att öka kvalitén i sitt interna arbete kring de yttranden som levereras till kommunernas planer. En särskild utbildningsinsats angående översikts- och detaljplanering har genomförts under hösten 2020. Målgrupp var handläggare vid Länsstyrelsens olika enheter, vilka bidrar med sin sakkunskap till Länsstyrelsens samlade bedömning av kommunernas planer. Utbildningen har generellt hanterat processer inom plan- och bygglagen (översiktsplan och detaljplan) och Länsstyrelsens roll i dem.

Vidare har utbildningen gett fördjupad kunskap om vilka frågor som de olika enheterna behöver bevaka och prioritera så att relevant kunskap kan komma kommunerna till godo. Några delar var verksamhets-specifika för att bättre anpassas till de olika frågor som hanteras vid de olika enheterna.

Allmänbevakning av lantmäteriets ärende

Länsstyrelsen har noterat ett fortsatt stort behov av att samråda kring allmänna intressen i förrättningar från Lantmäteriet. Under 2019 tog Länsstyrelsen initiativet till ett regionalt dialogmöte med berörda handläggare från Lantmäteriet för att få en samsyn i frågan. Trots detta har nämnda ärenden ökat i förhållande till tidigare år. Centrala frågor i sammanhanget är hur strandskydd och jordbruksmark ska hanteras i förrättningar. Vi ser att flera olika insatser krävs såväl nationellt som regionalt för att på sikt minimera Länsstyrelsens ingripanden.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har under året haft som mål att förbättra kvalitén på myndighetens gemensamma yttrande avseende kommunala planer genom ökad dialog, dels internt med olika verksamhetsområden, dels externt med kommunerna kring kontroversiella frågor.

Arbetet med ett tidigt stödande i planprocesser samt ett lärande arbetssätt har inneburit att handläggningstiderna förlängts. Därför har en resursförstärkning skett inom området.

Länsstyrelsen har klarat verksamhetsmålen i de ovannämnda ärendegrupperna genom att löpande prioritera ärenden med lagbundna samrådstider samt genom att prioritera bort vissa andra planerade insatser. Dock har arbetet med att kvalitetssäkra planeringsunderlagen fått stå tillbaka under året.

Länets små kommuner förmår inte alltid att upprätthålla den kompetens som behövs i hela planprocessen. Länsstyrelsen har under året haft ett lärande förhållningssätt. Det har skett dels via dialog, dels genom genomarbetade och pedagogiskt utformade yttranden. Inom vissa kommuner är det fråga om att upprätthålla kompetensen. Hos andra behövs stöd till handläggare för att förklara gällande lagstiftning och vilket lagutrymme som finns för tjänstepersoner respektive förtroendevalda.

Resultatbedömning

Sammantaget är resultaten i all väsentlighet gott då Länsstyrelsen uppnått ovan nämnda målsättningar för året. De utbildningssatsningar och regelbundna ”planmöten” som genomförts internt under året, se avsnittet Tvärsektoriell samverkan ovan, har resulterat i att kvalitén på Länsstyrelsens yttranden avsevärt har förbättrats under året. De har blivit mer enhetliga, mer pedagogiska och innehåller relevanta kunskapsunderlag för kommunerna. Kommunernas handläggare har fått stöd i sitt arbete genom rådgivning till exempel kring tolkning av lagar och förordningar, men även hur justeringar i en plan kan förbättra den. Men vi ser också att det finns ett framtida behov av regelbundna utbildningar för politikerna.

Energi och klimat (42)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 6 • 5§ p 8 	<ul style="list-style-type: none"> • - 	<ul style="list-style-type: none"> • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsens arbete inom området utgår ifrån FN:s globala utvecklingsmål i Agenda 2030, nationella lagkrav och mål för området samt länets energi- och klimatstrategi och handlingsplan för klimatanpassning.

Målbilden är ett fossilbränslefritt Jämtlands län år 2030. Det är ett ambitiöst mål som kräver ändrade resvanor, en omställning till 100 procent förnybara drivmedel, och elektrifiering av fordonsflottan. Målet är högre ställt än det nationella målet 70 procent minskade utsläpp inom transportsektorn under perioden 2010 - 2030.

I länets regionala energi- och klimatstrategi understryks att länets antropogena²² utsläpp av växthusgaser måste minska med minst 10 procent varje år under perioden 2020 - 2030. Målet gäller oavsett om utsläppen räknas som territoriella²³ eller som konsumtionsbaserade²⁴. Målet kopplar till det globala 1,5-gradersmålet samt till de nationella målen Nettonollutsläpp år 2045 och 70 procent minskade utsläpp inom transportsektorn år 2010 - 2030.

Enligt Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning, som tagits fram i samarbete med länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen, ska aktörer i länet aktivt möta klimatförändringarna genom att minska sårbarheter, ta tillvara möjligheter och ha god beredskap.

Uppdragen i regleringsbrevet har omfattat följande:

- genomföra de regionala energi- och klimatstrategierna,
- främja fossilfria transporter för personer och gods samt genomföra de regionala planerna för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel,
- verka för effektiva klimatinvesteringar i länet och synergieffekter mellan olika åtgärder,
- verka för att öka andelen förnybar energi i länet, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar för en utbyggnad av vindkraft,
- integrera energi- och klimataspekter i Länsstyrelsens sakområden.

²² Antropogena, processer eller effekter som kan härledas ur mänskliga aktiviteter

²³ Alla utsläpp inom länsgränsen.

²⁴ Alla utsläpp som orsakas av svensk konsumtion, oavsett när och var i produktionsprocessen de sker.

Uppdrag enligt länsstyrelseinstruktion:

- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamhetens uppdrag består till stor del av samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser såväl internt som externt. Andra viktiga delar i arbetet är information och kunskapshöjande insatser. Exempelvis om klimatinvesteringsstödet Klimatklivet och där bidra till att åtgärder genomförs genom att driva eller delta i projekt för riktade insatser i länet.

Vidare ingår administrativa uppdrag som att delta i olika ansökningsprocesser exempelvis yttranden till ansökningar och rapportering av de klimatinvesteringsprojekt som Naturvårdsverket beviljat.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Energi och klimat (42)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	1,5	1,5	1,2
Årsarbetskrafter kvinnor	0,7	1,5	2,1
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	28	42	73
Antal beslutade ärenden	59	54	35
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	15	5
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	2 897	4 637	3 445
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	233	397	275
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	555	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	2 252	2 558	3 791
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	-246	278	-1 475
- varav OH	658	849	854
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	100	172	150

Kommentar till tabellen

Bemanningen inom området har under flera år varit stabil, dock har några medarbetare under året delvis ingått i Länsstyrelsens stab med anledning av pandemin och då tidredovisat på det. Verksamhetskostnaderna har i och med detta minskat. Ytterligare en bidragande orsak är att vi under 2020 inte bedrivit något eget projekt inom området vilket varit fallet under tidigare år. Överskott i bidragsmedel där Länsstyrelsen inte har en skuld har förts mot kapitalförändringen, därav ett negativt saldo både 2018 och 2020.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare	Naturvårdsverket	1,22	1,30	3,82

Kommentar till tabellen

Länsstyrelsen har i uppdrag att främja Klimatinvesteringar. Ett sätt att mäta hur arbetet utvecklas är att följa antalet ansökningar per år och indirekt hur väl Länsstyrelsen lyckas nå ut med information om Klimatklivet. Att antalet ansökningar minskat sedan 2018 beror till del på att en stor del av ansökningarna 2018 gällde icke publika laddstolpar, vilket är en typ av åtgärd som inte längre är stödberättigad via Klimatklivet. Antalet ansökningsomgångar var två, både under 2019 och 2020, jämfört med tre år 2018 vilket kan ha påverkat antalet ansökningar. Slutligen kan effekten av coronapandemin göra potentiella sökande mindre investeringsbenägna i den andra ansökningsomgången 2020.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen redovisar genomförandet av sina uppdrag inom energi och klimat till SMHI, Naturvårdsverket och till Länsstyrelsens energi- och klimatsamordning (LEKS) vid Länsstyrelsen Dalarna. Därför ges endast en sammanfattande redovisning enligt nedan.

Arbetet under år 2020 har påverkats av coronapandemin genom att berörda medarbetare i stor omfattning suttit i krisledningsstaben under perioden april-oktober. Uppdragen har ändå så långt som möjligt fullföljts.

Energi- och klimatarbetet har bedrivits enligt prioriteringar i länets energi- och klimatstrategi samt länets handlingsplan för klimatanpassning. Som en del av de uppdrag som följer av regleringsbrev har Länsstyrelsen genomfört och deltagit i flera egeninitierade och i samarbete med andra regionala aktörer initierade aktiviteter. Nämnas kan:

- Stolpe in för Stad och Land. Syftet med projektet är att stimulera små och medelstora företag att ersätta fossila drivmedel med el.
- Förnybart i tanken. Projektet ska genom strategiskt arbete, kunskapsspridning, stöttning till företag, och offentlig upphandling bidra till ökad tillgång och efterfrågan på förnybara och hållbara drivmedel.
- Ladda mittstråket. Inom ramen för projektet installeras 85 nya laddstolpar längs mittstråkets järnvägsstationer i Västernorrland och i Jämtland, för att på så vis öka möjligheterna till elektrifierade transporter samtidigt som bättre förutsättningar skapas för överflyttning från biltrafik till kollektivtrafik.
- Green Flyway. Projektet syftar till att i luftrummet mellan Östersund, Röros och Trondheim etablera en testarena för elflyg och autonoma drönare.
- Klimatsårbarhetsanalyser för samebyar. Projektet syftar till att identifiera risker och sårbarheter för rennäringen till följd av klimatförändringarna.
- Snö i framtida klimat. Utökade analyser av framtida snöförekomst och snöförhållanden till följd av klimatförändringarna.

Länets Klimatråd har under året formellt utvidgats till Miljö- och klimatrådet i Jämtlands län. Rådet leds gemensamt av Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen och samlar ett 60-tal regionala aktörer från både offentlighet och näringsliv. Några teman som prioriterats under året är; Fossilbränslefria transporter, Energieffektivisering, Livsstilsförändring och Klimatanpassning.

Resultatbedömning

Jämtlands läns offentliga aktörer och företag har goda förutsättningar för att ställa om till ett förändrat klimat. Något som är absolut avgörande för att skapa ett hållbart och robust samhälle där även de ekonomiska riskerna minskar.

Arbetet har skett genom att utföra de preciserade uppgifter som ålagts Länsstyrelsen i kombination med att uppdragen i hög utsträckning även fullföljts med egeninitierade aktiviteter. Dessa aktiviteter har bidragit till att involvera, vägleda och inspirera berörda aktörer i länet i det direkta klimatarbetet och med att integrera klimataspekter i andra processer samt att öka kunskapen och genomföra åtgärder för att minska klimatpåverkan och öka klimatanpassningen.

Länsstyrelsens bedömning är att uppdragen inom området energi och klimat fullföljts mycket väl och har utgått ifrån länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

Kulturmiljö (43)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• 3§ p 7	• 1 A12	• -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete utgår från de nationella målen för det statliga kulturmiljöarbetet, miljö kvalitetsmålen och länsstyrelseinstruktionen. Målen har regionaliserats och brutits ned till en regional kulturmiljöstrategi, senast uppdaterad 2018. Strategin har under året förlängts samt kompletterats med riktlinje för inkluderade ärendehandläggning av kulturmiljöbidraget. Detta utgör även en del i arbetet med jämställdhetsintegrering av kulturmiljöarbetet. Det arbetet utförs inom den årliga verksamhetsplaneringen för kulturmiljö.

Länsstyrelsen följer Kulturmiljöforums rekommendationer för prioriteringar av miljö kvalitetsmålen och mål för Agenda 2030. Med ett undantag, miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö, som inte ingår i den nationella prioriteringen av miljö kvalitetsmålen men som är ett viktigt mål för Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Länsstyrelsen ska väga samman olika intressen som ibland står i konflikt med varandra, men genom dialog och transparens uppnås en bättre samhällsnytta med avvägda och förankrade beslut inom myndigheten. Detta är en utmaning inom vissa verksamheter till exempel kulturmiljö och naturvårdens vattenfrågor.

Uppdraget enligt regleringsbrev 2020, 1 A12 om hur Länsstyrelsen arbetar med kulturmiljömålen och mål för gestaltad livsmiljö redovisas nedan.

Återrapporteringen för uppdrag 3 B6 som går under namnet TVÄRS-uppdraget har förlängts och redovisas senast den 30 juni 2021.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

I nätverket Kulturmiljöforum samverkar alla Länsstyrelserna för att utveckla det strategiska kulturmiljöarbetet, främst i frågor som berör kulturmiljöer vid vatten, regleringsbrevsuppdrag och Agenda 2030. Nätverket har även samverkat med nationella myndigheter, till exempel Riksantikvarieämbetet.

Regionalt sker samverkan inom kulturmiljöområdet med Region Jämtland Härjedalen, länets kommuner, Jamtli, Gaaltije, Jämtland Härjedalens turism, samebyarna, hembygdsrörelsen, funktionshindervisorganisationer och andra ideella föreningar.

Den interna samordningen vid Länsstyrelsen har främst skett genom olika samråd och forum.

Utbildning om PBL²⁵ och kulturvärden har genomförts till planhandläggarna i länets kommuner. Länsstyrelsen har ansvarat för den kunskapsfrämjande insatsen. Länsstyrelsen har även bedrivit kunskapsfrämjande insatser för skötsel av kulturlandskapet.

Tillsyn, förvaltning och rådgivning

Tillsyn bedrivs av byggnadsminnen, fornminnen, kulturresevat och bidragsärenden. Detta har under 2020 skett i begränsad omfattning. Förvaltning av skyddade områden har skett enligt program och skötselplaner av fornvårdsområden och kulturresevat. Rådgivning om kulturmiljövärden har förmedlats till länets församlingar, markägare, företag och skogsbolag.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Kulturmiljö (43)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	2,5	2,4	1,9
Årsarbetskrafter kvinnor	2,7	3,2	2,5
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	476	487	466
Antal beslutade ärenden	456	572	426
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	17	10	7
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	5 690	5 818	5 754
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	3 130	2 941	2 566
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 177	1 364	1 985
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 383	1 512	1 202
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	7 725	8 816	69

Kommentar till tabellen

Årsarbetskraften har minskat med 0,5 tjänst från 2019 till 2020. Samtidigt har hantering av internremisser ökat från 604 timmar under 2019 till 867 timmar under 2020. Då internremisserna redovisas på andra verksamhetskoder än 43 syns inte utvecklingen i verksamhetens ärendestatistik. Remisserna får också en spec.kod i tidsredovisningen oavsett verksamhetskod för uppföljning.

²⁵ Plan- och bygglag (2010:900)

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal internremisser med kulturmiljöperspektiv	Platina ¹⁾ och egen dokumentation	352	362	322
Antal beslut om fornlämningsförklaringar	Platina ¹⁾	0	0	0
Tillsyn och kontroll				
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (avverkningsärenden)	Platina ¹⁾	1	8	13
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (byggnadsminnen)	Platina ¹⁾	0	4	6

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Kommentarer till tabellen

Internremisserna till kulturmiljö läggs in i en Excelfil årsvis. Statistiken för tillsynen av byggnadsminnen är hämtad ur Platina, verksamhetskod 432 och ärendetyp tillsyn. För 2020 har endast en tillsyn²⁶ av byggnadsminnen utförts. Statistiken bekräftar att tillsynsarbetet har prioriterats ner 2020.

Prestationer och effekter

Kulturmiljö har medverkat i pilotprojekt Ljungan för att utveckla metodstöd inför arbetet med den nationella planen för miljöanpassning av vattenkraften i Sverige. Ett krav från kulturmiljö har varit att tidigt få delta i den interna samråds-, och tillståndsprocessen vilket resulterat i att nya rutiner för samråden finns upprättade. Vattenenheten utför inventeringar och fältarbete i en omfattning som kulturmiljö inte haft resurser till, men kulturmiljö kan ta del av resultaten från inventeringarna. På sikt blir det lättare att prioritera olika skyddsobjekt och miljöer där några flottningslämningar kan bli förklarade som fornminnen. Vid köp av konsulttjänster i upphandlingarna ställs numera krav på kulturmiljökompetens. En mindre önskad effekt är att de nya arbetsrutinerna genererat ett merarbete inom kulturmiljö utan någon resursförstärkning. Alla insatserna bidrar till miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsen har även i år valt att prioritera inventeringar av forn- och kulturlämningar samt en inventering av kvarnar. Kunskapsläget måste hela tiden förbättras så att kulturmiljöerna kan bevaras, användas och utvecklas. Fornlämningarna är utsatta för olika typer av exploateringar som i Jämtlands län främst är på grund av skogsbruk och vindbruk.

I riksintresset för kulturmiljö Östersunds stad (Z27), pågår byggprojekt som påverkar stadskärnas kulturvärden och Länsstyrelsen bevakar utvecklingen. Kärnverksamheten inom kulturmiljöarbetet bidrar till Agenda 2030 och mål 11 hållbara städer och samhällen, genom deltagande i plansamråd, granskning av översikts-, detalj-, och vägplaner, samt hållbar förvaltning av skyddade och oskyddade kulturmiljöer och genom samverkan kring regionernas kulturplaner och regionala utvecklingsplaner.

Länsstyrelsen har tidigare uppdragit till Skogsstyrelsen att genomföra rådgivning vid avverkningsärenden som är mer komplicerade och utbildningar av personal som arbetar i skogen gällande fornlämningar. Denna verksamhet har nu tagits över av oss själva. Länsstyrelsen arbetar också tillsammans med skogsbolagen i flera nätverk för att komma till rätta med skador på fornlämningar i samband med skogsbruksåtgärder.

²⁶ Diariennr 6819 – 2017

Coronapandemin har haft viss inverkan på arbetet, till exempel flyttades konferensen Forum för Kulturarv och klimatförändringar i fjällandskapet fram till 2021.

ASK-bidrag och Gemensam inlämningsfunktion för skog

Länsstyrelserna tog över hanteringen av kulturmiljöbidraget (ASK-bidrag) förra året och i år har handläggningen fungerat bra, men den går att förbättra med e-tjänster. Den nya hanteringen kräver mer dialog med ekonomifunktionen vid Länsstyrelsen och mer tid för uppföljning och kontroll måste avsättas. Utbetalningarna av kulturmiljöbidraget har delvis påverkats av coronapandemin, då en del projekt har blivit försenade, men i stort har det ändå fungerat.

Sedan 2019, när Skogsstyrelsen förde över arbetsuppgifter till länsstyrelserna via det digitala systemet Gemensam inlämningsfunktion för skog (GIF) har de digitala satsningarna inte kunnat kompensera för den ökade administrationen. Det har dessutom fungerat dåligt där en stor del av handläggningstiden fått avsättas till support och felsökning. En bättre digital lösning har ännu inte presenterats. Länsstyrelsen bedömer att det därav sannolikt finns ett mörkertal gällande ansökningar om tillstånd som inte inkommer till Länsstyrelsen, vilket kan medföra ökade skador i skogsbruket och behov av framtida tillsynsinsatser.

Regleringsbrevsuppdrag 1A12 - Nationella kulturmiljömål och mål för gestaltad livsmiljö

Under 2021 är ambitionen att strategiskt samla konst-, kulturarvs-, och kulturmiljöarbetet i länet. Uppstarten blir en seminariedag kring kulturarv med koppling till Kreativa och kulturella näringar som arrangeras av Riksantikvarieämbetet och Region Jämtland Härjedalen. Målet är att i kommande kulturplan för 2023 - 2026 landa i ett gemensamt fokusområde inom kulturarvsarbetet till exempel gestaltad livsmiljö och/eller klimatfrågorna. Arbetet bidrar till mål 11 i Agenda 2030.

Projektet *Avtryck för framtiden* är ett exempel på samverkansprojekt där Oviksfjällens fåbodvallsområde²⁷ lyfts ytterligare ett steg genom konstillationer och digital teknik som visualiserar och berättar om natur- och kulturmiljöernas historia. En av huvudattraktionerna i projektet är fåbodmiljön Marntallåsens naturreservat. Pilgrimsleden, Jämt-Norgevägen, passerar genom reservatet och en vision är att vandringsleden ska bli ett alternativ för de som söker nya upplevelser ute i kulturlandskapet. Samarbetspartners i projektet är Bergs kommun, Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen och företaget KajRoKuLTur.

Länsstyrelsen har under året arrangerat en utbildning som syftar till att sprida kunskap om barnkonventionen och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Målgrupp är medarbetare inom Region Jämtland Härjedalen, kommunerna, ideella organisationerna. I båda konventionerna²⁸ finns artiklar som tar upp delaktighet och inflytande och rätten att delta i samhället till exempel i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet. Insatsen bidrar till kulturmiljömålet om ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Se vidare under redovisningen av Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85), och där rubriken Mänskliga rättigheter.

På grund av coronapandemin har Boverkets, Riksantikvarieämbetets och Länsstyrelsernas gemensamma utbildningssatsning, Kulturvärden och Plan- och bygglagen blivit fördröjd i

---

²⁷ Riksintresse för kulturmiljö Z45

²⁸ I Barnkonventionen är det främst artiklarna 12, 23 och 31 och i Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artiklarna 6, 7, 9, 19, 21 och 30.

Jämtlands län. Beslut togs att genomföra utbildningen digitalt januari 2021. Syftet med utbildningen är att inspirera planhandläggarna i kommunerna till enhetlig och god handläggning i PBL²⁹-ärenden avseende kulturvården. Planen är att efter utbildningen fortsätta dialogen och utbytet mellan kommunerna och att under en seminariedag lyfta frågeställningar och goda exempel för att ge inspiration och omsätta kunskapen. Satsningen genomförs gemensamt mellan samhällsplanering och boende och kulturmiljö vid Länsstyrelsen. Insatsen bidrar till Agenda 2030, mål 4 god utbildning för alla samt till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Fäbodbruket i Sverige är en viktig del av det regionala kulturarvet. Fler av Länsstyrelsens olika verksamhetsområden stödjer och verkar för det levande fäbodbruket. I år arrangerades Fäbodriksdagen i Klövsjö. På agendan var bland annat insatser för att underlätta för fäbodbruket vid livsmedelskontroll och livsmedelshanteringen, mulbetesrätt och rovdjursfrågan. Det är alla viktiga frågor att hantera för kulturarvets fortlevnad. Stöd till fäbodbruket ingår i miljömålsarbetet för Ett rikt odlingslandskap.

Nyttan med kulturmiljö

Projektet *Nyttan med kulturmiljö* ska synliggöra kulturmiljöarbetet och är ett nationellt samarbete mellan landets länsstyrelser på uppdrag av Kulturmiljöforum. Projektet har genomförts av en arbetsgrupp där deltagare från Länsstyrelsen i Jämtlands län medverkat. Syftet har varit att öka kunskapen om, och förståelsen för vad kulturmiljöarbetet bidrar med i samhällsutvecklingen. Kortare texter har samlats i en skrift som beskriver både länsstyrelsernas ordinarie verksamhet samt olika projekt som Länsstyrelsen drivit eller gett bidrag till. I början av 2021 kommer den att tryckas.

Kommunala kunskapsunderlag

Länsstyrelsen uppmantrar kommunerna i länet till att ta fram kunskapsunderlag och kulturmiljöprogram och i år har Åre kommun jobbat med framtagande av en fördjupad översiktsplan för Åredalen. Syftet med kulturmiljöprogrammet är att skapa ett aktuellt, användbart och tillgängligt kunskapsunderlag för den fysiska planeringen i allmänhet som planläggning, prövning av bygglov och förhandsbesked. Det ska därtill bidra till att uppnå en hållbar samhällsutveckling genom att verka för att en mångfald av kulturmiljöer kan bevaras, användas och utvecklas och till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Kommunen avser även lägga fokus på Åredalen som varumärke och turistdestination, där kulturmiljöer kan bidra med ett mervärde till en ”friluftprodukt”, samtidigt som det ska vara ett levande och dynamiskt samhälle att leva och verka i. Det är mycket angeläget att kommunerna har uppdaterade planeringsunderlag för hanteringen av kulturmiljöerna i planprocessen. Läget är fortfarande inte tillfredsställande, då hälften av länets åtta kommuner saknar dessa underlag.

Under 2020 har parallellt med detta arbete även en översyn av riksintresset för Åredalen (Z32) genomförts. Ändringarna är ännu inte beslutade.

Berättelser från Saepmie

År 2020 var sista året för kulturmiljönätverket Länsgrupp Norrs samiska satsningen inom ASK-bidrag, som i Jämtlands län kallades för *Berättelser från Saepmie*. Satsningen resulterade i ansökningar för vård av mark, återskapande/restaurering av publika torvkåtor, skyltar, skrifter

---

²⁹ Plan- och bygglagen, PBL

och böcker, inventeringar och dokumentationer av samiska kulturmiljöer. Satsningen har ökat intresset för att söka bidrag för att bevara, använda och utveckla samt för att sprida kunskapen om samiska kulturmiljöer.

Sammanlagt har 2,9 miljoner kr beviljats i kulturmiljöbidrag, men då är inte Interregprojekt Baevnardakhe, en del ”vanlig” byggnadsvård och fornminnesinventeringar med i beräkningen. Av alla ansökningar kan nämnas ett projekt om samiska nybyggen och platser i Krokoms och Strömsunds kommuner. Kulturmiljöerna har presenterats i podcasten Aerie, Facebook, Instagram, projektets webbsida samt genom publika föredrag. Utgångspunkten var att ge allas röster en möjlighet att höras och att ge informanterna mod att var subjekt i sina egna berättelser. Förmedlingssättet är i linje med den samiska berättartraditionen.

Tillgängliga kulturmiljöer

Arbetet med att tillgängliggöra kulturmiljöer har resulterat i en strategi för tillgängliga natur- och kulturområden i Jämtlands län. Strategin är beslutad och antagen av Länsstyrelsen och har tagits fram gemensamt av naturvården och kulturmiljö. I strategin definieras tillgänglighet, beskriver en övergripande målbild och sätter ramarna för ett gemensamt kvalitetssäkrat arbetssätt. Det strategiska arbetet med att tillgängliggöra områdena ska underlätta för flickor, pojkar, kvinnor och män som vill besöka dem. I en framtid kan detta arbete bli än viktigare då erfarenheterna från 2020 är att antalet besökare i de regionala natur- och kulturmiljöer ökat markant. Enligt muntlig uppgift har antalet besökare i kulturmiljön Fröå gruva ökat från 6 000 per år till över 15 000 i år.

Två ideella föreningar som deltog i projekt *Varsamt tillgängligt* har under året gått vidare med åtgärder för tillgänglighet. Det är Föreningen Fröå gruva och Frösö hembygdsförening som förbättrar tillgängligheten i byggnadsminnet Collegie bostaden och riksintresset för kulturmiljö Fröå gruva (Z35).

Kulturlandskapsvård

För att sprida kunskap om skötsel av kulturlandskap deltar kulturresevatet Lillhärjåbygget i ett nationellt projekt som kallas utvecklad skötsel i kulturlandskapet 2020 – 2022. I projektet fungerar kulturresevatet som kunskapsbank och laboratorium. Gårdens hela årscykel följs, dokumenteras och kommuniceras i projektet. Dokumentation av Lillhärjåbygget kan även bli underlag till en ny skötselplan för resevatet. Bidrar till mål 15 i Agenda 2030, ekosystem och biologisk mångfald samt miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap.

Resultatbedömning

Sammantaget är resultaten i all väsentlighet gott då Länsstyrelsen uppnått ovan nämnda målsättningar för året. Den interna samverkan inom Länsstyrelsen har utvecklats i en positiv riktning som lett till att kulturmiljöerna bättre tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Målsättningen för året har varit att utveckla samverkan mellan med Länsstyrelsens Vattenenhet och området kulturmiljö. Genom nya arbetsrutiner har kulturmiljöerna integrerats på ett tydligare sätt i Länsstyrelsens samlade arbete. Ytterligare en positiv effekt under året har varit att kunskaperna om kulturmiljöerna vid vatten betydligt förbättras inom myndigheten.

Trenden är att belastningen inom kulturmiljöområdet har ökat. Krav på utökad tillsyn kan komma att ställas och fler ärenden är att förvänta inom området vatten och kulturmiljöer, samtidigt som balans mellan kärnverksamhet och uppdrag ska upprätthållas.

Krishantering och skydd mot olyckor (45)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 8 • 7§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 B7 • 3 B9 	<ul style="list-style-type: none"> • - • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen arbete har under året utgått från de nationella målen utifrån regionala och lokala förhållandena. Arbetet under 2020 har syftat till att värna människor, liv, hälsa, egendom och miljö. Vidare att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet samt säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

Länsstyrelsen har haft som mål att säkra upp det samordnade arbete med att upptäcka, verifiera, larma och informera vid en samhällsstörning i syfte att skydda länets befolkning och samhällsviktig verksamhet. En viktig del i detta har under året varit att vidareutveckla Länsstyrelsens verksamhet med Tjänsteman i beredskap (TIB).

Länsstyrelsen har även haft som mål att utveckla en samverkansstruktur som skapar goda förutsättningar för ett effektivt arbete över myndighetsgränser, bortom prestige, med högt engagemang och mot gemensamma mål. Våra samlade insatser ska bidra till att skapa trygghet för vår befolkning.

Civilt försvar - regleringsbrev 2020 – 3 B7

Länsstyrelserna ska i arbetet med civilt försvar särskilt prioritera följande områden: planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster, stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system för samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap, planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats samt ett utvecklat samarbete med näringslivet.

Beredskapsplaneringen för det civila försvaret - regleringsbrev 2020 – 3 B9

Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för det civila försvaret.

Sevesoverksamheter

Länsstyrelsen redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta styrs i enlighet med Förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Verksamhetens huvudsakliga processer

De huvudsakliga processerna under året har varit

- Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande såväl externt som internt
- Tillsyn och kontroll utifrån våra uppdrag
- Förvaltning och skydd, det vill säga fortsatt upprätthålla vår förmåga inom sakområdet.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Krishantering och skydd mot olyckor (45)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	7,2	5,9	8,6
Årsarbetskrafter kvinnor	7,4	5,0	5,2
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	184	234	216
Antal beslutade ärenden	170	222	195
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	1	8
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	16 230	13 865	18 651
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	8 666	4 874	5 410
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	2 112
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	3 278	5 575	6 774
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	9	82	0
- varav OH	4 278	3 333	4 354
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	293	12 578

Kommentar till tabellen

Årsarbetskraften har under de senaste åren varierat från 13,8 året 2018, till 10,9 under 2019 för att 2020 var uppe i 14,6. Orsakerna är flera; några större projekt har avslutats, personalomsättning, nya uppdrag som totalförsvarsövning, TFÖ, har tillkommit. Men den stora förändringen är utvecklingen av medel inom förvaltningsanslaget som i det närmaste fördubblats under fyra år där uppdraget inom civilt försvar står för den största ökningen.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Ej aktuellt för verksamhetsområdet	-	-	-	-

Länsstyrelserna bedriver ett aktivt arbete i uppbyggnaden av totalförsvaret. En betydande del av arbetet har varit att bygga upp den egna förmågan i syfte att stärka myndigheten som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Under året har den stora totalförsvarsövningen delvis fortskridit, vilket lett till erfarenheter och underlag till vidareutveckling. Länsstyrelsen har engagerat såväl ledning som stabsmedlemmar vid de tre övningstillfällena som genomförts under 2020.

Arbetet med civilt försvar har varit särskilt utmanande då fysiska möten i perioder inte kunnat genomföras, vilket har fått effekter för samordningen på grund av sekretessbelagda uppgifter.

Pandemin har påverkat ett stort antal sektorer och verksamheter både lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Samtliga har tvingats att hantera samhällsstörningar men även finna lösningar på dem. Detta har verkat generellt förmågehöjande på ett sätt som kan få positiva effekter för kommunernas arbete med civilt försvar. Nämnas kan kontinuitetsplanering avseende personalbortfall, identifiering av samhällsviktiga verksamheter och dessa kritiska beroende på olika nivåer. Stabsmetodik och förmågan att hantera en komplex samhällsstörning har prövats och utvecklats. Även förmågan att analysera påverkan på samhällsfunktioner och att sammanställa lägesbilder som ligger till grund för nationella prioriteringar, inriktningar och beslut som ibland får långtgående konsekvenser för samhället såväl för den enskilda medborgaren, samhällsviktiga funktioner som samhällsekonomin.

På regional nivå har Länsstyrelsen arbetat aktivt med stöd till regioner och kommuner samt fungerat som en länk mellan den nationella och den regionala och lokala samordningen. Det gemensamma samordningskansliet har möjliggjort en länsövergripande samordning som bidragit till snabba beslutsvägar och ett effektivt informationsflöde mellan länsstyrelserna och andra aktörer. Ett gemensamt arbete med att omhänderta erfarenheter från hanteringen av coronapandemin har påbörjats och underlaget kommer bland annat att användas i utvecklingen av myndigheternas krigsorganisationer.

Ett arbete tillsammans med Länsstyrelsens brottsförebyggande samordnare är även inlett, då vi ser synergieffekter om vi kan samordna uppdragen på ett tydligare sätt ut mot länet. Att se holistiskt på arbetet inom samhällssäkerhet med utgångspunkten att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet kan ge positiva effekter för samhällets krisberedskap ligger som grund i vårt utvecklingsarbete.

Sevesoanläggningar

Länsstyrelsen har ansvar att bedriva tillsyn över anläggningar och verksamheter som faller under Sevesolagen. I länet finns anläggningar enbart i den lägre kravnivån, vilket innebär att verksamheten ska anmälas till Länsstyrelsen och att ett handlingsprogram ska finnas. Länsstyrelsens tillsyn har bedrivits enligt fastställd tillsynsplan där samtliga inplanerade besök har utförts. Tillsynen har haft en tematisk inriktning, där fokus för 2020 legat på täktverksamheter med sprängämneshantering med temainriktningen omgivningspåverkan på omkringliggande verksamheter och särskilda händelser³⁰. Utfallet av tillsynen har redovisats³¹ till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Säkra kommunikationer

I ett led att öka robustheten har samtliga länsstyrelser samordnat sig för att kunna stärka utrustning och tekniska system. Länsstyrelserna har ett länsgemensamt projekt kallat Säkra kommunikationer (SKOM) och programmet för kontinuitet och resiliens (PKR)³² utvecklat ett koncept benämmt Signe. Konceptet stärker signalskyddet hos länsstyrelser, kommuner, regioner och andra samarbetspartners inom det civila försvaret, och skapar ett tryggare sätt att skyddat kunna utbyta uppgifter mellan dem. Etableringen av Signe är ett viktigt steg i återuppbyggnaden av det civila försvaret. Med ett enhetligt system ökas förmågan att

³⁰ Diarienumr 5806-2020 och 6351-2020

³¹ Diarienumr 8879-2020

³² Resiliens: förmåga att återhämta sig eller motstå olika störningar

kommunicera och samordna sig mellan samhällsviktiga aktörer, både för planering och beredskap i händelse av kris eller krig. Se mer om PKR under Om Länsstyrelsen och där Länsstyrelsegemensamma verksamheter.

Med anledning av den pågående pandemin uppstod akuta behov av att kommunicera säkerhetsskyddsklassificerad information mellan Socialstyrelsen, regionerna och länsstyrelserna. I maj hemställde därför Socialstyrelsen om ett tidigarelagt införande av Signe inom regionerna och till dem själva vilket länsstyrelserna har genomfört.

Civilt försvar

Enligt regleringsbrevsuppdrag 3 B7 ska Länsstyrelsen särskilt prioritera vissa specifika områden i arbetet med civilt försvar och att stödja Försvarsmakten med specifika delar. Här har en ny samverkansstruktur utvecklats inom militärregion nord (MR N) som inkluderar en nybildad ledningsgrupp samt en arbetsgrupp som benämns Totalförsvarsgruppen. Fler arbetsgrupper är under utveckling, då det under året beslutats att samarbetet mellan de sex nordligaste länen ska lyftas in i sina militärömråden för att undvika parallella styrningsprocesser. Syftet är att förbättra informationsflödet i alla nivåer, minska risken för dubbelarbete samt öka förutsättningarna för effektiva arbetsprocesser inom länsstyrelsekollektivet.

Enligt regleringsbrevsuppdrag 3 B9 ska Länsstyrelsen stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för det civila försvaret. Arbetet har påbörjats men planerade aktiviteter har påverkats av den pågående pandemin.

Länsstyrelsen har genomfört fyra uppföljningar utifrån kommunöverenskommelserna inom LEH³³ och civilt försvar (CF). Det har även beslutats att uppföljningarna ska intensifieras och genomföras vartannat år inom Jämtlands län. En uppföljningsdialog har skett med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inom området, vilket givit vid handen att "Länsstyrelsen bedöms ha tydligt fokus på att det är kommunernas behov och förmågor som ska ligga till grund för såväl stöd som uppföljning, och att detta verkar gälla både gentemot enskilda kommuner som mot kommunerna som helhet i länet"³⁴.

Under året har Länsstyrelsen bedrivit ett aktivt arbete för att utveckla de strukturer och relationer som behövs i länet, utveckla vår gemensamma förmåga att hantera samhällsstörning eller höjd beredskap samt vår egen förmåga att samordna länets arbete och ge stöd till kommunerna inom krisberedskap och vid höjd beredskap. Det arbetet kommer att fortsätta under kommande år, och hanteringen av pandemin har gett oss en god insikt kring vilka behov av utveckling som föreligger.

Gemensam planering har skett tillsammans med länets kommuner, region och räddningstjänster, både inför 2020 och 2021 där länsgemensamma aktiviteter togs fram.

Det finns effektivitetsvinster av att ha en holistisk syn på arbetet med samhällssäkerhet, där såväl arbetet med krisberedskap, civilt försvar, skydd mot olyckor, inrikes säkerhet och brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är viktiga ingredienser för att skapa ett

---

³³ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

³⁴ Diariernr 8541-2020

tryggt, säkert och robust samhälle. Länsstyrelsen har tagit steget att bidra till detta genom att samordna sina egna processer inom dessa områden ut mot länets aktörer.

Prestationer och effekter

Krisberedskap och Lagen om skydd mot olyckor

Under 2020 har mycket av den planerade verksamheten på totalförsvarsområdet fått stå tillbaka till följd av coronapandemin. Det innebär emellertid inte att utvecklingen av totalförsvaret har stått stilla.

Under 2020 har ett större utvecklingsarbete påbörjats tillsammans med länets aktörer. Nämnas kan arbetet med att utveckla samverkansstrukturer, ta fram regionala riktlinjer samt en reviderad överenskommelse för arbetet före, under och efter en samhällsstörning eller höjd beredskap i Jämtlands län. Det har även skett en utveckling av det Regionala rådets roll genom att rådet utökats till att omfatta båda räddningscheferna och alla kommundirektörer.

Därutöver har dialogmöten skett med övriga kommundirektörer och säkerhetsansvariga samt en individuell planeringsdialog med samtliga säkerhetssamordnare under 2020. Dessa dialoger bildar ett viktigt planeringsunderlag för vad Länsstyrelsen ska prioritera 2021 och framåt och ger en bra bild av efterfrågan och behov i Jämtlands län.

Internt så har TIB-verksamhet utvecklats genom att uppdraget konkretiseras i avtal och riktlinjer³⁵. I dessa beskrivs obligatoriska uppgifter, förberedande uppgifter, befogenheter och vad som förväntas avseende omvärldsbevakning men även vid hantering av larm. Ett arbete med ständiga förbättringar ingår i uppdraget. Detta sker bland annat genom obligatorisk tid varje kvartal för avstämningar mellan organisationens anställda. Den omvärldsbevakning som ingår i uppdraget har även utvecklats och samverkan med länets övriga aktörer kommer att fortsätta att vidareutvecklas under 2021 i form av gemensamma avstämningsmöten med andra aktörers motsvarande tjänstepersoner inom TiB eller vakthavande befäl (VB) som är ett nytt nätverk i länet. Syftet är att förbättra larmkedjor och den gemensamma förmågan.

Under året har utvecklingsarbetet inom Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) främst fokuserat på att skapa strukturer för att stödja länets två räddningstjänster samt att ta fram en plan för övertagande av kommunal räddningstjänst. Ett annat fokus har varit att inkludera arbetet med skydd mot olyckor i övrigt krisberedskapsarbete. Detta har föranlett att både handläggare vid Länsstyrelsen och chefer vid Jämtlands räddningstjänstförbund (JRF), har deltagit vid de fyra kommunuppföljningar av LEH³⁶/Civilt försvar som genomförts under året samt vid en gemensam planeringsdag tillsammans med kommunerna. Vidare har *Plan för övertagande av kommunal räddningstjänst*³⁷ beslutats.

Länsstyrelsen har haft tillsyn inom LSO av Jämtlands räddningstjänstförbund³⁸ samt Räddningstjänsten Åre³⁹ under 2020.

---

³⁵ Diariernr 3475–2020, 3993–2020, 3474 –2020

³⁶ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

³⁷ Diariernr 3436 –2020

³⁸ Diariernr 277–2020

³⁹ Diariernr 5251–2020

Ett arbete har även påbörjats med ett *Program för kärnteknisk olycka*, där en handlingsplan är framtagen och aktiviteter påbörjade tillsammans med länets aktörer. Länsstyrelsen har fått positiv feedback av MSB för det framtagna programmet.

Resultatbedömning

Länet består av åtta kommuner varav sju har färre än 15 000 invånare. En väl fungerande organisation förutsätter bemanning och kompetens på alla nivåer. Detta kan vara svårt att upprätthålla i små kommuner. Även ansvar och roller kan upplevas som otydliga.

Under året har Länsstyrelsen därför prioriterat att påbörja ett långsiktigt utvecklingsarbete såväl internt som externt. Att förstärka vår egen kunskap om små kommuners förutsättningar har varit en viktig del i det relationsskapande arbetet. Men även att synliggöra och diskutera våra olika roller och mandat. Målet har varit att uppnå:

- en samsyn i våra arbetssätt samt att
- arbetet ska ta höjd för hela hotskalan.

Detta är en långsiktig satsning, men redan under 2020 har vi närmat oss de uppsatta målen. Vår egen bedömning från de möten vi haft med länets aktörer under året är att Länsstyrelsens anseende och förtroende som samordnande regional myndighet har stärkts i samband med pandemin. Resultatet kan därmed ses som mycket gott.

Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 9 • 6§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 A2-1 A7 • 1 B1 	<ul style="list-style-type: none"> • - • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Det aktuella verksamhetsområdet är stort och rymmer ett brett antal uppdrag och mål, bland annat nationella mål och uppdrag som följer av länsstyrelseinstruktion, de nationella miljömålen, Agenda 2030, regeringsuppdrag samt regeringens styrning av Länsstyrelsen genom de olika regleringsbrevsuppdragen.

Länsstyrelsens uppdrag är att verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås, bland annat genom att verka för genomslag i regional samhällsplanering och tillväxtarbete samt att samordna det regionala åtgärdsarbetet och den årliga regionala uppföljningen.

Det kan även omformuleras till att verka för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter samt att främja en hållbar utveckling för såväl nuvarande som kommande generationer och att tillförsäkra en hälsosam och god miljö.

För att främja en hållbar framtid ska Länsstyrelsen aktivt bidra till att Sveriges nationella miljö kvalitetsmål nås genom ständig förbättring av den egna verksamheten och genom att inspirera och påverka andras verksamhet.

För detta ska Länsstyrelsen:

- ha aktuell kunskap om och följa gällande miljölagstiftning och andra miljökrav för Länsstyrelsens verksamhet,
- förebygga och minimera miljöbelastning genom att väga in miljöfrågor i all verksamhet samt effektivt hushålla med råvaror och energi i det dagliga arbetet,
- arbeta kontinuerligt med att följa upp och redovisa den direkta och indirekta miljöpåverkan som vår verksamhet ger upphov till,
- i det dagliga arbetet minska vårt resande och använda våra resurser miljösmartare.
- vi ska genom upphandling och inköp, uppdrag och beslut samt via tillsyn bidra till minskad negativ miljöpåverkan.

Inom verksamhetsområdet handläggs ett brett antal frågor med koppling till såväl exploatering och utveckling som till frågor om skydd, kontroll och bevarande varför det kan uppstå målkonflikter.

Några av de uppgifter som ligger inom verksamhetsområdet är:

- Miljökvalitetsmålen.
- Agenda 2030.
- Regionala handlingsplaner.
- Miljöövervakning terrester/akvatisk.
- Skydd av områden och arter, till exempel naturreservat, artskydd, vattenskyddsområden.
- Vattenverksamhet, till exempel vattenuttag för snötillverkning, vattenkraft, dammsäkerhet, dikning.
- Miljöfarlig verksamhet, till exempel täkter, vindkraft, kemiska industrier, VA-frågor, avfall.
- Vattenförvaltning, till exempel miljökvalitetsnormer.
- Efterbehandling av förorenade områden.
- Restaurering och återställning av vattendrag.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Uppdragen inom verksamhetsområdet faller in under samtliga de fyra huvudprocesserna.

Tillstånd och prövning

Länsstyrelsen har ansvar för olika prövningar inom naturreservat, dikning, samråd för Natura 2000-områden och ansökningar om artskyddsdispens.

Tillsyn och kontroll

Länsstyrelsen har tillsynsuppgifter inom ett stort antal delområden inom verksamhetsområdet, bland annat av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, naturreservat med mera. Länsstyrelsens arbete med miljöövervakning är en annan viktig del i det kontrollerande miljöarbetet.

Förvaltning och skydd

Arbetsområdet är mångfacetterat och omfattar naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Genom bildning av naturreservat - såväl terrestra⁴⁰ som limniska⁴¹, översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden, samt olika skötselåtgärder inom dessa områden, skyddas och förvaltas områden och arter för att kunna bevaras. Genom att inrätta ett vattenskyddsområde för ett vattenområde som nyttjas eller som kan komma att nyttjas som vattentäkt ökar skyddet för vattentäkten. Uppdrag följer bland annat av miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Ett viktigt uppdrag för Länsstyrelsen är att arbeta med samverkan, samordning och vara kunskapsfrämjande regionalt. Mycket av detta sker på flera olika nivåer både i det interna arbetet och i Länsstyrelsens arbete med externa aktörer. Exempel på områden där detta sker är

---

⁴⁰ Terrestra, jord eller land

⁴¹ Limniska, sötvattenmiljöer

inom det regionala miljömålsarbetet där Länsstyrelsen har ett utpekat samordningsuppdrag gentemot övriga regionala aktörer. I arbetet med genomförande av *den nationella prövningsplanen för vattenkraft – NAP*⁴² är ett av Länsstyrelsens huvuduppdrag att samverka med övriga berörda aktörer så att omprövningsarbetet sker så effektivt som möjligt.

Även arbetet med förorenade områden utförs i en kombination av tillsyn och samverkan. Länsstyrelsen samordnar och administrerar bidrag till projekt och ett särskilt uppdrag gäller *åtgärder inför bostadsbyggande*⁴³. Regeringsuppdraget om förorenade sediment utgår från myndighetssamverkan.

En viktig del i restaurerings- och återställningsarbetet är genomförande av åtgärder genom att driva projekt med riktade insatser för länets vattenmiljöer och även att bidra till att åtgärder genomförs genom prövning och utbetalning av lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-stöd) samt kalkningsbidrag.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	56,4	47,0	50,6
Årsarbetskrafter kvinnor	35,5	30,3	31,8
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 494	2 564	2 651
Antal beslutade ärenden	2 294	2 683	2 803
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	103	116	79
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	107 035	96 180	101 764
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	21 160	20 834	21 060
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	97	518	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	60 364	52 530	57 914
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 327	301	282
- varav OH	24 086	21 997	22 508
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	38 748	33 136	20 153

Kommentar till tabellen

Årsarbetskrafter

Under året har antalet årsarbetskrafter inom verksamhetsområdet skydd av områden och arter samt förvaltning och skötsel av skyddade områden (VÄS 51) ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror på höjda anslag som möjliggjort tillfälliga anställningar för arbete med

⁴² Regleringsbrev 2020 1 A7

⁴³ Regleringsbrev 2020 1 A2

inventering av skyddsvärd skog som kalkbarrskog och fjällnära skog samt till viss del på förstärkning av medarbetare som arbetar med förvaltning av skydda områden samt fjälleder.

En kraftig ökning av antalet årsarbetskrafter har även skett inom verksamhetsområdet vattenverksamhet och vattenförvaltning (VÄS 53). Detta hänger främst ihop med det nya arbetet med den nationella prövningsplanen för vattenkraften (NAP) där förstärkningar har skett både inom vattentillsynen och vattenförvaltningen genom riktade medel. Även för dammsäkerhetstillsynen har förstärkning gjorts med ytterligare handläggare.

Verksamhet

Antalet beslutade ärenden inom verksamhetsområdet har minskat något, cirka 14 procent jämfört med föregående år. Minskningen är inte exceptionell men effekterna av coronapandemin kan vara en del av förklaringen i det att prioriteringar har fått göras i verksamheten.

Ekonomi

Under 2020 har kostnaderna för bidragsfinansierad verksamhet inom verksamhetsområdet skydd av områden och arter samt förvaltning och skötsel av skyddade områden (VÄS 51) ökat jämfört med föregående år. Ökningen förklaras med att bidragen från Naturvårdsverket höjdes för året och att beredskapen var god för att omsätta erhållna medel i naturvårdsåtgärder.

Genom riktade medel från Havs- och vattenmyndigheten har förstärkningar kunnat göras inom verksamhetsområdet vattenverksamhet och vattenförvaltning (VÄS 53) för arbetet med den nationella prövningsplanen för vattenkraften (NAP). Medlen finansierar relaterade åtgärder inom såväl tillsyn och prövning som inom vattenförvaltningen.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal av det totala antalet miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är äldre än 10 år	NIKITA ¹⁾	61	55	49
Tillsyn och kontroll				
Andel tillsyn (tim) totalt i förhållande till länets behovsutredning (%)	Länsstyrelsens ekonomisystem	31,1 %	32,8 %	34,4 %
Andel miljötillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Länsstyrelsens ekonomisystem	50,6 %	53,4 %	45,5 %
Andel vattentillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Länsstyrelsens ekonomisystem	25,7 %	14,9 %	23,2 %
Andel naturtillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Länsstyrelsens ekonomisystem	62,1 %	58,2 %	48,8 %
Andel tillsyn förorenade områden (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Länsstyrelsens ekonomisystem	36,4 %	30,6 %	46,9 %
Täckningsgrad för tillsyn miljöfarlig verksamhet (miljötillsynsavgift/kostnad, %)	Platina ²⁾ / Länsstyrelsens ekonomisystem	48,9 %	56,5 %	53,6 %
Förvaltning och skydd				
Antal besökare i nationalparker och av Länsstyrelsen utvalda naturreservat	SkötselDOS ³⁾	255 131	186 034	-
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Genomsnittligt genomförd tillsynsvägledning per kommun (timmar)	Platina ²⁾	86	54	83

1) Länsstyrelsens system

2) Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

3) Naturvårdsverkets system

Kommentar till tabellen

Tillstånd och prövning

Antal verksamheter med tillstånd äldre än 10 år ökar över tid. Tolv av tillstånden gäller deponier med pågående sluttäckning, nio är torvkoncessioner och fyra är anläggningar som ska läggas ner under de närmaste åren.

Tillsyn och kontroll

Inom hela verksamhetsområdet finns ett tillsynsunderskott, där den utförda tillsynen ligger under det skattade behovet. Störst underskott ligger inom området *Vattentillsyn* där tillsynen i snitt de senaste tre åren enbart uppgår till drygt 20 procent av behovet.

Behovsutredningen för naturtillsynen följer en tillsynsplan som löper för tre år i taget. Nuvarande plan antogs 2018 och gäller till och med 2020⁴⁴. Denna har dock baserats på en annan beräkningsmodell är övriga tillsynsområden varför resultatindikatorn för naturtillsynen därför inte är rakt jämförbar med övriga tillsynsområden. I tabellen har det bedömda tillsynsbehovet för naturtillsynen därför konverterats och räknats om enligt den modell som övriga områden utgått från. Detta får även till följd att det samlade resultatet över tillsynen avviker.

Det har utförts mer tillsyn över förorenade områden än vad som framgår av tabellen. En del av arbetet ingår även i redovisad tid inom bland annat naturtillsyn (525), miljötillsyn (555) och åtgärder (577).

Av den tillsyn som utförs är den övervägande delen händelsestyrd eller externt initierad till följd av klagomål eller liknande. Det framgår även att Länsstyrelsens kostnader för miljötillsynen i princip är dubbelt så höga som intäkterna från densamma. Detta gör att möjligheterna att planera och bedriva tillsyn minskar och i ett övergripande perspektiv så uppfylls inte heller principen om att förorenaren betalar, PPP-principen⁴⁵.

Förvaltning och skydd

2020 var året då coronapandemin gjorde att fler besökte naturen. I Jämtlands län ser vi det dels på tätortsnära natur, som Tysjöarna, dels på spektakulära besöksmål så som Döda fallet och Sonfjället. Intressant är också att besöksmål som av tradition är välbesökta inte haft samma uppgång i år – kanske för att allmänheten valt bort natur med många besökare i sina val av naturupplevelser som exempelvis Storulvån, Blanktjärn, Tännforsen.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Länsstyrelsen genomför tillsynsvägledning (TVL) gentemot länets åtta kommuner enligt fastställd plan. Nuvarande plan gäller för år 2020 – 2022.

Generellt

Coronapandemin har inneburit stor påverkan på arbetet inom hela det samlade verksamhetsområdet på flera olika sätt. Med pandemin och restriktioner har ambitionen fått sänkas och arbetet till vissa delar läggas om. Tjänsteresor, framför allt till möten utom länet, har ställts in och istället har flera möten fått göras via olika digitala verktyg. Många

⁴⁴ Diarienumr 8532-2018

⁴⁵ Polluter Pays Principle (PPP)

medarbetare har också fått nya arbetsuppgifter som följd av coronapandemin. Vissa ärendegrupper, där konsekvenserna har bedömts vara mindre allvarliga, har prioriterats ned.

Erfarenheten av detta är att det ändå går att upprätthålla en acceptabel nivå i utförandet av de olika uppdragen inom verksamhetsområdet genom möjligheterna att nyttja de digitala verktyg som finns genom att hålla möten digitalt, framförallt när administrativa frågor behandlas vid samråd, besiktningar och i tillsynsarbetet till viss del. En annan positiv miljöeffekt är att resandet, både inom men framför allt utanför länet, har minskat vilket minskat våra utsläpp.

Nyttjandet av digitala verktyg har dock inte varit möjlig eller lämplig vid alla tillfällen. En annan erfarenhet är att digitala möten kräver att verksamhetsutövare, företag, myndigheter och andra som Länsstyrelsen möter också har tillgång till kompatibel digital teknik och bra bredbandsuppkoppling, samt att allas system är kompatibla med varandra, vilket inte heller alltid har varit fallet. Länsstyrelsen avser att fortsätta med viss digital tillsyn där detta fungerar.

Agenda 2030

I princip samtliga mål för Agenda 2030 berörs av arbetet inom verksamhetsområdet.

Miljökvalitetsmål (50)

Länsstyrelsens målsättning under året har varit att etablera en ny extern samverkan för att på sikt få ökat genomslag för miljömålen, att integrera miljömålen i det regionala utvecklingsprocesser som sker samt ökad integrering i vår egen verksamhetsplanering.

En insats för att utveckla samordningsuppdraget var att under 2020 utvidga det tidigare *Klimatrådet* till *Miljö- och klimatråd för Jämtlands län*. Detta för att kunna samordna och genomföra det regionala miljömålsarbetet på ett effektivare sätt. Rådet som drivs gemensamt av Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen samlar de regionala och lokala aktörer som är viktigast för genomförande och förankring av miljömålsarbetet. Miljö- och klimatrådets styrgrupp beslutade 2020 att lyfta fram biologisk mångfald som ett nytt arbetsområde utöver de tidigare områdena som rörde klimat. Ett heldagsseminarium för rådets medlemmar arrangerades under hösten med fokus på koldioxidbudget, cirkulär ekonomi och biologisk mångfald och hur vi ska arbeta vidare med frågorna kommande år.

En insats för att beakta miljömålen i det regionala tillväxtarbetet har varit att medverka i Region Jämtland Härjedalens processer för att ta fram nya strategiska utvecklingsprogram såsom regional utvecklingsstrategi och strategi för smart specialisering för att på så sätt integrera miljömålsfrågorna i det regionala tillväxtarbetet. Arbetet fortsätter under 2021.

En annan insats för att beakta miljömålen i den regionala samhällsplaneringen har varit arbetet med att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur under 2020. Handlingsplanen och själva processen kommer att bli ett viktigt underlag för bland annat kommunerna vid beaktande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i den kommunala planeringen.

Exempel på annat arbete för att samordna mål- och uppföljningsarbetet har varit att samverka med kommunerna, Skogsstyrelsen och med Region Jämtland Härjedalen kring miljömålsuppföljningen.

Miljöövervakning (50)

För att följa miljötillståndet i länet genomför Länsstyrelsen regional miljöövervakning enligt fastställt miljöövervakningsprogram inom åtta olika programområden. Länet har ett speciellt fokus på fjällmiljön där regional miljöövervakning skett under året av vegetation, smådäggdjur, fåglar, vattenkvalitet, ljus- och temperaturförhållanden i fjällsjöar, lufthalter, samt nedfall av försurande och övergödande ämnen. Miljöövervakningen i fjällen, inklusive observationer av länets glaciärer, bidrar till möjligheten att följa effekterna av klimatförändringar och resulterar i ett bättre underlag för miljömålsuppföljningen. Under året har det regionala miljöövervakningsprogrammet reviderats för att få ökad aktualitet och ett nytt program har fastställts för perioden 2021 - 2026.

Förvaltning och skydd (51)

Handläggning av ärenden – tillstånd och dispenser

De stora ärendegrupperna inom naturområdet under 2020 har varit olika prövningar inom naturreservat, samråd för Natura 2000-områden och ansökningar om artskyddsdispens.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att fastställa vattenskyddsområden efter ansökningar från kommunerna. Tidigare års uppdrag och arbete med att verka för att öka andelen vattentäkter som är skyddade, har resulterat i många ansökningar från länets kommuner om inrättande av vattenskyddsområden, vilket har varit mycket positivt. Under 2020 inkom fyra ansökningar vilket är något lägre än tidigare år.

När ett vattenskyddsområde är fastställt ökar skyddet för vattentäkten. Allmänheten och boende får därmed också ett ökat medvetande om dricksvattnets betydelse för dem samt ökad kunskap om hur dricksvattnets kvalitet kan bevaras. När ett vattenskyddsområde är fastställt finns krav i lagstiftningen om att dess avgränsningar ska läggas in i VIC-natur⁴⁶ för att på så sätt åskådliggöras för andra myndigheter, kommuner, Räddningstjänsten med flera. Detta arbete har under året dock fått prioriterats ned vilket gör att det finns flera vattenskyddsområden som inte är registrerade.

Insatserna bidrar även till att uppfylla mål 6 Rent vatten och sanitet för alla i Agenda 2030.

Utvecklingsinsatser

Genomförda utvecklingsinsatser inom verksamhetsområdet har bland annat varit arbete med syfte att effektivisera handläggningen och att medborgarna lättare ska hitta den information de söker på Länsstyrelsens webbplats. Ett arbete med att utveckla mallar och handläggningsstöd har påbörjats för att säkerställa både effektivitet och ökad rättssäkerhet.

En översyn av upplåtna skoterleder inom regleringsområden har påbörjats under 2020, och planeras slutföras med uppdaterade föreskrifter under våren 2021. Markägaravtal om leder i direkt anslutning till de statliga skoterlederna kan bli aktuella för att säkra anslutningar.

Kommunerna upplever att det är svårt att veta hur de ska förhålla sig till artskyddsförordningen vid framtagandet av detaljplaner. Under 2020 har därför en vägledning tagits fram över hur artskyddsförordningen ska hanteras i planprocessen. Vägledning av kommunerna syftar även till att minska behovet av artskyddsdispenser.

---

⁴⁶ VIC Natur är ett digitalt handläggarstöd som syftar till att stödja processerna bland annat med att bilda naturreservat.

För att underlätta kartregistrering av medgivna dispenser i reservat, inom strandskyddade områden samt undantag för terrängkörning, har nya Webb-GIS-lösningar tagits fram under 2020. Syftet är att underlätta uppföljning och planering av tillsynen. På grund av krav från Lantmäteriet (LM) har Länsstyrelsen under 2020 regelbundet börjat leverera kartunderlag till LM om strandskyddade områden med justeringar för fastigheter där Länsstyrelsen upphävt strandskyddet vid mindre vattendrag.

Tillsyn

Under 2020 har tillsynen inom området till stor del varit reaktiv, till exempel polisanmälan med anledning av inkomna tips om misstankar om brott. Tillsyn har skett i fågelskyddsområdet Skåarnja och av interimistiskt beträdnadsförbud vid Blanktjärn i Vålådalens naturreservat, vilket resulterat i ett tiotal polisanmälningar.

Övriga aktiviteter

Under 2020 har Länsstyrelsen Jämtlands län tagit över rollen som representant för länsstyrelserna i Nationella Snöskoterrådet. Arbetet i rådet har försvårats på grund av coronapandemin men under året har bland annat en ny överenskommelse om fortsatt samarbete kring skoterfrågorna skrivits, som gäller till och med 2024.

Länsstyrelsen har även deltagit aktivt i översynen av terrängkörningslagen och strandskyddslagstiftningen.

Invasiva arter - regleringsbrev 2020 RB 1 A4

Mål: Förebygga spridning

Under våren rekryterades en samordnare för invasiva arter (IAS-samordnare) för länet. Under vintern och våren togs en kommunikationsplan fram. Under sommaren genomfördes en informationsinsats, främst inriktad på blomsterlupin, som genomfördes samtidigt med Naturvårdsverkets informationsinsats "Hindra spridning". En folder om invasiva arter togs fram att delas ut till markägare vid kontroller och andra möten.

Mål: Samordning och ledning

Vid tillsynsvägledning med kommunerna har det ingått information om IAS. Dialogmöten internt och med andra myndigheter har genomförts, bland annat med Trafikverket och tre av länets kommuner. Det är ännu ingen kommun som tagit initiativ till att överta ansvaret att genomföra åtgärder, men en kommun har visat intresse på handläggarnivå.

Insatserna bidrar även till delmål 15.8⁴⁷ i Agenda 2030.

Grön infrastruktur - regleringsbrev 2020 RB 1 A5

Under 2020 har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur samt påbörjat åtgärder som stärker de ekologiska sambanden i landskapet. I arbetet med den regionala handlingsplanen och skogslandskapets gröna infrastruktur har

---

⁴⁷ 15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

Länsstyrelsen gjort ett omtag med avseende på kommunikationsinsatser samt påbörjat ett strategiskt arbetssätt utifrån den ekologiska teorin om ”en tredjedel av en tredjedel”⁴⁸.

Det främsta resultatet av årets arbete är ett tydligare landskapsperspektiv både i myndighetens egen verksamhet och i den vägledning som Länsstyrelsen bidrar med i planeringen av mark- och vattenanvändning. De planeringsunderlag som tagits fram inom arbetet med grön infrastruktur har i viss mån börjat användas av kommuner och skogsbolag samt som interna planeringsunderlag för Länsstyrelsens egna verksamheter. Planeringsunderlagen har medfört en bättre prioritering av åtgärder och utgör en tydlig utgångspunkt för samverkan inom myndigheten och mellan olika myndigheter.

Samordna regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald m.m. - regleringsbrev 2020 RB 1 B1

Under året har Länsstyrelsen samordnat och lett det regionala arbetet, samt till viss del även arbetet mellan länen, inom det breda och mångfacetterade verksamhetsområdet. Samordning av det regionala arbetet med naturvård har skett på olika sätt och med olika intensitet inom de olika verksamheter som ryms inom uppdraget.

Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)

Samråd 12:6-ärenden

Ärendegruppen samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är en av de ärendegrupper som under året fått prioriterats ned. Det har medfört att många ärenden inte har handlagts inom avsedd tid om 6 veckor och aktiva prioriteringar har fått göras av vilka ärenden som kan lämnas utan åtgärd. Då många ärenden som anmäls för samråd enligt 12:6 miljöbalken är av enklare art är det inte alltid det kräver samråd enligt bestämmelserna i miljöbalken.

Länsstyrelsen har därför inlett en översyn för att se över hur dessa ärenden kan handläggas mer effektivt och hur Länsstyrelsen ska kunna koncentrera rätt resurser på rätt ärende. Detta ger även effektivitetsvinster för berörda företag och enskilda som lämnar 12:6-anmälningar. Detta arbete kommer slutföras under 2021.

Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)

Nationella prövningsplanen för vattenkraft – regleringsbrev 2020 1 A7

Länsstyrelsen uppdrag med arbetet med genomförande av den nationella prövningsplanen för moderna miljövillkor (NAP) fortsätter enligt tidigare inriktning med den regionala samverkansprocessen och tillsyn.

Eftersom hela det kommande omprövningsarbetet enligt NAP aldrig har gjorts i den omfattningen tidigare samt då de första prövningarna i länet inleds redan 2023 är det ett omfattande arbete som ska utföras. I hela processen finns omfattande målkonflikter som kommer att beröras, bland annat mellan de nationella miljökvalitetsmålen *Begränsad klimatpåverkan* och *Levande sjöar och vattendrag*.

---

⁴⁸ Förvaltning av det boreala skogslandskapets gröna infrastruktur, Naturvårdsverket; ISBN:978-91-620-6910-0

För att omprövningsarbetet enligt NAP ska fungera bra krävs bland annat underlag och uppgifter om vattendragen, vattenkraftverken med mera, vilket i många delar inhämtas genom Länsstyrelsens tillsyn. Då det sedan tidigare finns underskott i tillsynen blir en viktig del i kommande arbete att tillsyna och hämta in dessa uppgifter för berörda anläggningar.

Länsstyrelsen konstaterar att arbetet med tillsyn och kommande prövningar enligt NAP är ett stort och omfattande arbete för Länsstyrelsen som kommer att pågå under lång tid.

Tillstånd - Effektiviseringsåtgärder vattenkraftverk

Under året har tillståndprocess pågått vid Mark- och miljödomstolen för att få tillstånd till effektiviseringar av vattenkraften vid fem vattenkraftverk i Indalsälven i länet. Därutöver har samrådsprocess inletts för ytterligare vattenkraftverk i samma syfte. Detta är ärenden som tagit mycket tid i anspråk för Länsstyrelsen och varit komplext då det funnits målkonflikter, bland annat mellan säker energiförsörjning kontra levande sjöar och vattendrag samt kraven enligt vattendirektivet kontra energioverenskommelsen med mera.

Tillsyn dammsäkerhet

Tillsynen av dammsäkerhet har fortsatt enligt framtagen tillsynsplan. Med den tillsynsavgift som följer av att de större dammarna⁴⁹ har klassificerats har detta möjliggjort att dammsäkerhetstillsynen har kunnat förstärkas med ytterligare en dammsäkerhetshandläggare. Den egeninitierade dammsäkerhetstillsynen har därmed kunnat intensifieras och Länsstyrelsen har fått en stabilare organisation.

Den stora delen av arbetet med dammsäkerhetsklassificering enligt de dammsäkerhetsbestämmelser som trädde i kraft år 2014 har avslutats men för vissa mindre enstaka dammar fortsätter detta.

Miljöfarlig verksamhet (55)

Samrådsprojekt

Länsstyrelsen har under året inom samverkansorganet Miljösamverkan Sverige deltagit i ett nationellt projekt - Samråd enligt 6 kap miljöbalken. Detta med syfte att samordna tolkningen av regelverket samt öka kunskapen internt om kravnivåer, rollfördelning och lagefterlevnad. Vidare för att ge verksamhetsutövare och allmänhet enhetlig information om hur tillståndsprövningsprocessen går till, vad processen innehåller och vilka krav som kan ställas på vardera parter. Detta görs för att underlätta för företag att hantera tillstånd enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.

Prövning Vindkraft

Efter att det under flera år varit relativt olönsamt att bygga vindkraftparker har det under året skett en klar ökning av samråd inför tillståndsansökningar och ärenden relaterade till byggstart av redan tillståndsprövade projekt. Information från branschen pekar på att denna trend fortsatt kommer öka under kommande år. Som en följd av fler ansökningar om tillstånd av vindparker ökar även ärenden om samråd och tillståndsprövning av nya täkter, vattenverksamheter och samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

---

⁴⁹ Dammar i klass A-C

Förvaltningsobjekt miljöskydd

Fastighetsägare, kommuner, andra myndigheter, blåljusaktörer, mäklare, försäkringsbolag och inte minst länsstyrelserna själva är stora användare av fastighetsinformation om finns i fastighetsregistret. Informationen om täkter i registret är bristfälligt varför Länsstyrelsen deltagit i ett nationellt projekt om kvalitetssäkring av informationen om täkter. Projektet är ett uppdrag från Förvaltningsobjekt miljöskydd för att öka rättssäkerheten och för att skapa bra förutsägbarhet vid planering och beslutstagande. Projektet genomförs i samarbete med Lantmäteriet och kommer att fortgå även 2021.

Samverkan Naturvårdsverket gruvor

Länsstyrelsen har genom avtal med Naturvårdsverket bistått med resurser vid yttranden gällande gruvetableringar till Mark- och miljödomstolen. Genom arbetet har Länsstyrelsen även ökat sin kompetens inom området samt förenklat för Naturvårdsverket att hålla ledtider i tillståndsprövningar.

Tillsyn

Länsstyrelsen har en förhållandevis hög andel egna tillsynsobjekt inom verksamhetsområdet miljöfarlig verksamhet. Under 2020 togs beslut om att överlåta tillsynen över vissa anläggningar till Östersunds kommun⁵⁰ varför det i dag är fyra av länets åtta kommuner som har tagit över tillsynen. Vilka branscher och objekt som tagits över varierar mellan kommunerna.

Under 2020 har effekterna och restriktionerna till följd av coronapandemin medfört att tillsynen generellt fått stå tillbaka i varierande grad. Viss tillsyn har kunnat utföras genom digital tillsyn. Digital tillsyn har dock inte varit möjlig eller lämplig vid alla tillfällen.

MKN-vatten i tillsynen

Länsstyrelsen har under 2020 påbörjat ett internt arbete med att implementera miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten i tillsynen. Projektet avser att leda till att vattenförvaltningens mål om bland annat god vattenkvalité kan uppnås och skapa samsyn internt i bedömning och avvägningar i ärendebedömning. Under 2020 har arbetet fokuserat på förutsättningarna för samarbete i tillsynen, tänkbara fokusområden och avgränsningar för projektet.

Efterbehandling förorenade områden (57)*Tillsyn*

Tillsynsarbetet har fokuserat på områden med mycket hög risk respektive hög risk för människors hälsa och miljön. Dessutom har tillsynsbehov aktualiserats av provtagningar, saneringsåtgärder och verksamhetsförändringar.

Bidragsprojekt

Två undersökningsprojekt och fyra åtgärdsprojekt har pågått under året varav ett utförs inför bostadsbyggande. Ett av åtgärdsprojekten utförs genom en samordning av bidrag och privatfinansiering genom tillsyn.

---

⁵⁰ Diariennr 9429-2019

I Hissmofors⁵¹ har de delområden som innebär störst risk för människors hälsa åtgärdats. Vid Järpens industriområde⁵² har åtgärder påbörjats genom rivning av byggnader och utförda schaktarbeten. Tillståndsprovning är klar inför nästa års arbeten i sediment.

Åtgärdsförberedande undersökningar vid Östersunds gasverk har visat att planerad åtgärdsmetod kan behöva ändras⁵³.

Bidragsfinansierade provtagningar i Höglunda har visat att tidigare träimpregnering endast orsakat lokala föroreningar på platsen⁵⁴. Grundvattenresultat visar inget samband med höga arsenikhalter i dricksvatten i Harbäcken. I Ulriksfors har kompletterande undersökningar och åtgärdsutredning påbörjats inom fabriksområde och angränsande villabebyggelse⁵⁵.

Efterbehandlingsåtgärder inför bostadsbyggande - regleringsbrev 2020 IA2

Inom projektet Storsjö Strand etapp 2 har åtgärder slutförts inför bostadsbyggande och endast uppföljande kontroll återstår⁵⁶. Länsstyrelsen har i enlighet med regleringsbrevet arbetat med information och stöd till kommuner och andra aktörer om möjligheterna till bidrag⁵⁷. Förutom vägledning till kommunerna har en broschyr tagits fram och skickats till fastighets- och byggbolag. Inga nya bidragsansökningar har inkommit under året.

Områden som kan bli aktuella för bidrag för sanering inför bostadsbyggande samt tidpunkt redovisas i tabellen nedan.

Tabell: Förorenade områden som kan bli aktuella för byggande av bostäder samt tidsuppskattning.

Kommun	Område	Tidpunkt för när området kan vara aktuellt för bidrag
Östersund	Blomstergården	Eventuellt 2021
Strömsund	Ulriksfors	2022
Östersund	Ångbryggeriet	Tidigast 2022
Östersund	Lit	Avvaktar

Prestationer och effekter

Miljömål (50)

Effekterna av den årliga miljömålsuppföljningen är bland annat synliggörandet av de utmaningar som ligger i arbetet. Detta har rapporterats in via uppföljningen som underlag för utveckling av framtida nationella styrmedel. Vidare har Länsstyrelsen använt resultatet i uppföljningen i 2021 års verksamhetsplanering för att tydligare styra den egna verksamheten mot måluppfyllelse.

⁵¹ Diariennr 3652-2018

⁵² Diariennr 5408-2019

⁵³ Diariennr 4935-2018

⁵⁴ Diariennr 9437-2019

⁵⁵ Diariennr 4313-2020

⁵⁶ Diariennr 8724-2018, 7163-2020

⁵⁷ Diariennr 1873-2017

Genom att bilda den externa samverkan Miljö- och klimatrådet så är förväntningarna på kort sikt att få effekter i form av ökad medvetenhet i medlemsorganisationerna och på längre sikt ett förbättrat miljötillstånd i länet.

Genom att medverka i processerna kring den regionala utvecklingsstrategin förväntas arbetet på kort sikt bidra till att miljömålen beaktas i kommande regionala utvecklingsstrategi och på längre sikt till ett förbättrat miljötillstånd i länet.

Den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur kan leda till effekter i form av att biologisk mångfald och viktiga ekosystem skyddas och värnas. Mycket arbete återstår dock om samtliga miljö kvalitetsmål ska uppnås och att nå dessa kräver dock framförallt effektiva nationella styrmedel eller ändrad tidshorisont då gapet för att nå många av målen är fortsatt stort.

Miljöövervakning (50)

En ökad satsning på provtagning och analys av förekomster av miljögifter i yt- och grundvatten har möjliggjorts genom de extramedel som tillförts den akvatiska miljöövervakningen via Havs- och vattenmyndigheten. Extra fokus har legat på att öka kunskapen om PFAS i länets vatten, inklusive grundvatten som nyttjas för dricksvattenförsörjningen. En rapport över tidigare års resultat har tagits fram och ytterligare provtagningar har gjorts runt om i länet, delvis i samverkan med kommunerna. En särskild satsning har gjorts av PFAS i Indalsälven samt analys av PFAS i utter. En effekt av kommunikeringen av provtagningsresultaten med kommunerna är att vissa kommuner bekostat egen provtagning av yt- och grundvatten och även av mark inom sina verksamhetsområden vilket ökat kunskapen ytterligare om förekomsten av dessa ämnen i miljön. Kommunerna har visat ett tydligt ökat intresse för PFAS-problematiken. Länsstyrelsen anordnade en tillsynsvägledningsdag i november inom ämnesområdet. Länsstyrelsen har även låtit utföra miljögiftsanalyser i fisk från ett antal sjöar i länet, i framför allt påverkade men även opåverkade områden. En utökad provtagning och analys av övergödande ämnen har också genomförts med fokus på de centrala delarna av länet och Ljungans avrinningsområde. Dessa provtagningar och analyser av miljögifter och övergödande ämnen har genererat värdefulla underlag för både vattenförvaltningsarbetet och miljömålsuppföljningen samt ökat möjligheten att möta efterfrågan hos allmänheten om tillståndet i länets vatten.

De extramedel som tillförts den akvatiska miljöövervakningen har vidare resulterat i ytterligare sjödjupdata för att förbättra typningen av sjöar, något som är stor vikt för både miljöövervakningen och vattenförvaltningen av våra sjöar samt utökade underlag för förvaltning av skyddade områden då biotopkartering genomförts i ett antal områden.

Förvaltning och skydd (51)

Tillsyn natur

Under 2020 har tillsynen inom till stor del varit reaktiv, till exempel polisanmälan med anledning av inkomna tips om misstankar om brott. Riktad tillsyn har resulterat i ett tiotal polisanmälningar. Anledningen till ökat antal överträdelser i skyddade områden bedöms bland annat vara det ökade besöksstrycket under sommaren 2020 samt att medvetenheten om att man begår ett lagbrott och att det är straffbart att bryta mot dessa bestämmelser är låg.

Natura 2000 - regleringsbrev 2020 IA6

Under året har översynen av bevarandeplaner som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor inom vattenkraften påbörjats. Förutom framtagande av kompletterande underlag för Natura 2000-områdena inom pilotprojekt Ljungan har arbetet utgjorts av andra mer övergripande delar. En nationell enkät har besvarats och Länsstyrelsen har bidragit i Havs- och

vattenmyndigheten arbetet med nationell vägledning för normsättning där kraven enligt Natura 2000 vägts in.

Skydd av värdefulla naturområden

Förarbeten inför reservatsbildning av naturreservatet Svaningsån har avslutats vilket resulterat i att färdig reservatsgräns finns och att områdesbeskrivning, beskrivning av bevarandevärden, naturtyper och arter är framtaget. Två nya limniska naturreservat i Hökvattsån och Edsån har beslutats. Arbetet med reservatsbildning är en bidragande del i uppfyllandet av flera av de svenska miljömålen, de globala miljömålen i Agenda 2030 samt uppfyllandet av vattenförvaltningens miljö kvalitetsnormer.

Invasiva arter - regleringsbrev 2020 1 A4

I början av året publicerades den rapport om invasiva främmande arter (IAS) i Jämtlands län som påbörjades vintern 2019. Den innehåller en lägesbeskrivning samt förslag på hur arbetet med IAS kan struktureras och bedrivs på Länsstyrelsen framöver. Rapporten har använts inom Länsstyrelsen som stödmaterial för handläggare som berörs av IAS i sin handläggning och finns tillgänglig för allmänheten på webben. Den är också grund för en planerad strategi och handlingsplan för åtgärder.

Länsstyrelsen beviljades under året särskilda medel för åtgärder inom Tysjöarnas naturreservat. I reservatet finns rapporter om nio invasiva arter men på flera platser gick de inte att återfinna. Sex av arterna bekämpades genom uppgrävning eller övertäckning. Uppföljande åtgärder kommer krävas under flera år. Informationsskyltar om pågående åtgärder sattes upp vid naturreservatets entréer.

I samband med arbete vid vägkanter inom ÅGP har en del insatser också gjorts mot blomsterlupin. Utrotningsåtgärd för jättebalsamin i en koloniträdgård är genomförd och kommer kräva uppföljande åtgärder under minst tre år. Små bestånd av jätteloka och jättebalsamin har åtgärdats tillfälligt genom att plocka blommorna under tillsynsbesöket.

För att mäta effekten av de informationsinsatser som gjorts har en uppföljning av registreringar i artportalen gjorts. Uppföljningen visar en ökning av rapporteringen av invasiva arter. Vi ser att rapporteringen av EU-listade arter har ökat från cirka 5 till 10 per år 2016 till 2019, till 31 rapporter 2020. Trafikverket genomförde 2019 en riktad inventering av vägkanterna i delar av Jämtlands län och registrerade ett stort antal fynd av blomsterlupin, cirka 9 700 fynd. Under år 2020 inkom 127 rapporter om fynd av blomsterlupin och det är en ökning med 100 rapporterade fynd jämfört med 2019. Det bör särskilt noteras 3 rapporter om parkslide. Parkslide har tidigare inte rapporterats i Jämtlands län vilket innebär att artens utbredning i norra Sverige inte längre bara är känd längs kusten.

Det har också gjorts insatser mot vattenlevande invasiva arter under året såsom att bedöma om det är möjligt att utrota signalkräftan i Frostbergstjärnen, Strömsunds kommun. Tyvärr ser det inte lovande ut. Länsstyrelsen har också utvecklat en egen snabbinventeringsmetodik med undervattensdrönare för att se var det är lämpligt att provfiska kräftor.

Sedan 1992 har decimeringsfiske av kanadaröding i Ännsjön utförts årligen i samband med lek, från första veckan i september och cirka en månad. För att fortsätta åtgärdsarbetet mot kanadarödingen har pengar sökts även för 2021.

I ett projekt tillsammans med SLU har många kilometer av bäckar elfiskats och totalt cirka 60 kg bäckröding har avlägsnats. En återetablering av vandrande öring har lyckats i Vålbackån och den är tänkt, och tycks kunna, konkurrera ut bäckrödingen. En rapport väntas komma från SLU i början av nästa år.

Grön infrastruktur – regleringsbrev 2020 I A5

En extern referensgrupp för skogliga frågor med fokus på kommunikation har bildats. I maj genomfördes två forskarseminarium om skogens gröna infrastruktur med den externa referensgruppen samt med personal från Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Detta har lett till högre kompetens, bättre förståelse från myndigheternas sida vad gäller kommunikationsbehov med externa aktörer samt vikten av strategiskt och långsiktigt arbete med skogslandskapets gröna infrastruktur.

Samtliga 54 föreslagna skogliga värdeetrakter har analyserats med fokus på bland annat andel formellt skydd, kända värdekärnor och potentiell K-skog för att kunna arbeta mer strategiskt med formellt skydd och frivilliga insatser. Arbetet baserat på den finske forskaren Ilkka Hanskis teori om ”en tredjedel av en tredjedel” och kan på sikt leda till såväl ökad måluppfyllelse med avseende på biologisk mångfald liksom en långsiktigt hållbar skogsproduktion.

Under 2020 har grön infrastruktur arbetats in i Länsstyrelsens yttranden vad gäller detaljplaner, planprogram med mera. Flera av länets kommuner, såväl tjänstemän som politiker, har informerats om värdet av att arbeta med biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Detta har lett till en ökad efterfrågan på planeringsunderlag som rör grön infrastruktur samt ett ökat intresse att arbeta med grönplanering. Effekterna är svåra att mäta, men en ökad efterfrågan på planeringsunderlag och det faktum att en av länets kommuner har påbörjat arbetet med att ta fram en grönplan borgar för fortsatta konstruktiva samarbeten med länets kommuner.

Länsstyrelsens samordnare för grön infrastruktur har deltagit i Miljömålsrådets nya programområde för grön infrastruktur och representerat länsstyrelserna i arbetet med att ta fram förslag till nya etappmål. Förslagen ska presenteras för regeringen 2021 och om de antas kommer de ange tydliga steg på vägen för att uppnå flera miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen i Jämtland län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län och SCA har fortsatt arbetet i den skogliga värdeetrakten Helvetesbrännan/Märlingsberget, belägen på länsgränsen samt påbörjat liknande diskussioner i ytterligare en skoglig värdeetrakt som kallas Horten. Arbetet i Helvetesbrännan/Märlingsberget skulle ha utvidgats till att omfatta även privata markägare, men på grund av coronapandemin har denna åtgärd pausats. Arbetet kommer på sikt ge mer naturvårdsnytta för de medel, såväl statliga som privata, som satsas på naturvårdsåtgärder. Arbetet främjar dessutom kunskapsutbyte och dialog samt visar för andra aktörer att arbetet med grön infrastruktur bygger på frivillighet. Länsstyrelsens samordnare för grön infrastruktur har informerat om biologisk mångfald, ekosystemtjänster och grön infrastruktur för länets Miljö- och klimatråd. Inom rådet har en arbetsgrupp med fokus på biologisk mångfald skapats.

Samordna regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald m.m. – regleringsbrev 2020 I B1

Friluftslivsfrågorna är av karaktären där samverkan är en naturlig del av arbetet och där Länsstyrelsen har etablerat nätverk med återkommande möten med kommuner och externa parter. Inom friluftslivområdet har Länsstyrelsen också sökt nya vägar för ytterligare samverkan och samarbete bland annat inom fjällområdet. Inom ramen för åtgärdsprogrammen för hotade arter (ÅGP) har Länsstyrelsen arbetat riktat med samverkan med de areella näringarna och intresserade skogsägare – till exempel skogsbolagen SCA och Holmen, där det finns ett etablerat samarbete kring genomförandet av åtgärder.

ÅGP har även ett etablerat samarbete och samverkan med kommuner och den ideella naturvården. Länsstyrelsen planerade under våren 2020 att ta upp arbetet med ett regionalt naturvårdsråd och bjöd in kommunerna till detta i april men fick ställa in mötet och skjuta det på framtiden på grund av den pågående pandemin. LONA-verksamheten bjuder regelbundet in till regionala träffar för att uppmuntra och hjälpa kommunerna med att få fram bra LONA-projekt och under året har samverkan och dialog genomförts med kommunerna i syfte att stimulera fler ansökningar till LONA-projekt kommande år.

Under året har en tillgänglighetsstrategi antagits för kultur-och naturmiljöer vilket Länsstyrelsen hoppas kunna få bra genomslag på de egna förvaltade objekten men också att myndighetens arbete ger ringar på vattnet genom dialog med externa aktörer. Under hösten påbörjades ett externt och internt arbete om sop- och latrinproblemen vid populära besöksmål, bland annat med anledning av det ökade besökarantalet under den pågående pandemin, som förhoppningsvis ska leda till en samordnad hantering tillsammans med kommunerna i länet.

Länsstyrelsen har under inventeringssäsongen 2019/2020 samordnat och genomfört inventering av lodjur, järv, varg i länet. Under perioden har Länsstyrelsen även samordnat och sammanställt kungsörnsinventeringen som till stora delar genomförs av ideella organisationer. Inom arbetet med rovdjursinventeringen sker löpande dialog med länets samtliga samebyar för att effektivisera inventeringen. Länsstyrelsen har dessutom löpande dialog med grannlän, Viltskadecenter och sametinget som alla är parter i inventeringen. Resultatet av rovdjursinventeringen står att läsa i preliminär rapport och slutrapport för rovdjursinventering⁵⁸.

Länsstyrelsen har i december 2020 slutredovisat det viltkameraprojekt som Länsstyrelsen har lett i tre år. Projektets syfte var att hitta komplement till den ordinarie inventeringen för att tackla snöfattiga vintrar. Länsstyrelsen har dessutom, på uppdrag av Naturvårdsverket, samordnat en extra insamling av järv-DNA i skogslandskapet. Länsstyrelsen har för extra medel anställt särskilda rovdjursinventerare för att samla järvspillning/sekret och urin. Detta ledde till att antalet DNA-prover ökade från drygt 400 prover till 580.

Under hösten 2020 genomförde Länsstyrelserna Jämtland och Västernorrland en björnsplinningsinventering tillsammans med Naturhistoriska riksmuseet, Jägareförbundet och Naturvårdsverket. Myndigheterna och jägareförbundet samordnade 20 000 ”provkit” till allmänheten för att samla björnsplinning under hösten. Totalt samlades det in 5 700 spillningsprover i studieområdet Jämtlands och Västernorrlands län. Analyser och beräkning av björn stammen kommer under våren 2021.

Länsstyrelsen har under 2020 lett arbetet med förvaltning av de stora rovdjuren. Sammanlagt har Länsstyrelsen handlagt 96 ärende rörande skydds jakt efter stora rovdjur. Därtill tillkommer ett antal överklagandeprocesser. Länsstyrelsen har dessutom beslutat om licensjakt efter lodjur och björn under 2020 för att de båda stammarna ska närma sig länets förvaltningsmål och för att minska skadorna för rennäringen. Länsstyrelsen har i början av 2020 slutfört miniminivåprocessen där nya nivåer för länets rovdjur har beslutats. Därefter har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med nya förvaltningsmål och intervall. Detta arbete sker i samråd med Viltförvaltningsdelegationen och norra förvaltningsområdet.

---

⁵⁸ Diariernr 7300-2020

Åtgärdsprogram för hotade arter

Inventering av flodpärlmussla har genomförts enligt uppföljningsplaner för de skyddade områdena Läckvattsån, Länglingsån och Öraån för att långsiktigt kunna skydda arten.

Försök till utveckling av enklare metod för inventering av flodkräfta med hjälp av undervattensdrönare har genomförts i syfte att snabbt hitta förekomster för att sedan kunna planera provfiske av flodkräfta. Även denna övervakning sker för att långsiktigt kunna skydda arten.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden

Den skötsel som genomförts inom limniska skyddade områden utgörs främst av vattendragsrestaurering, eliminering av vandringshinder som vägtrummor och mindre funktionslösa dammar samt utläggning av lekgrus i vattendrag och sjöar. Skötseln behövs för att ge bättre förutsättningar för arter att fortleva då habitatens status förbättras och tillsammans ger det mer motståndskraftiga ekosystem.

Uppföljning skyddade områden - limniska områden

Inom Natura 2000-områden och naturreservat, som främst syftar till att bevara limniska värden, har undersökningar i form av vattenkemiprovtagning, bottenfaunaprovtagning, dykinventeringar och biotopkarteringar skett samt inventering av flodpärlmussla. Uppföljningen sker som ett led i arbetet för att bibehålla eller uppnå god ekologisk status och gynnsam bevarandestatus för ingående habitat och arter.

Våtmarkssatsningen

Under 2020 genomfördes dikesinventering av diken som mynnar i vattendrag som tillhör Natura 2000 Dammån-Storån⁵⁹, Ammerån⁶⁰ och Storån⁶¹. Inventering av diken ger en bild av hur mycket onaturliga transporter av sediment som sker till åar och älvar.

Vidare har sex våtmarksobjekt i skyddade områden prioriterats för arbete med restaurering, både hydrologisk restaurering och röjning av igenväxta våtmarksytor. Områdena är Kattögeltjärn, Rosenbergsråkarna, Slättflon-Bodflon, Birkakärret, Önet och Borggrensviken. De naturtyper som berörs av åtgärderna är rikkärr (7230), öppna mossar och kärr (7140) och västlig taiga (9010).

Åtgärdsplaner har och håller på att tas fram, liksom samrådsunderlag till berörda markägare. Underlag för omprövning av dikningsföretag håller på att tas fram i de fall det blir aktuellt. År 2020 har ägnats åt förberedande och utredande arbete, några fysiska åtgärder i terrängen har således inte påbörjats under året.

Under hösten har direktupphandling skett med en skogsentreprenör för avverkning och gallring i Kattögeltjärns naturreservat, vilken har en anpassad maskin som är lämpad för avverkning i svaga och störningskänsliga marker.

EU LIFE-projekt och projektansökningar

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att söka medel från EU:s LIFE-program för projekt som bidrar till att uppfylla de uppdrag Länsstyrelsen har om att åtgärda, bevara och förvalta våra vattenmiljöer. Under 2020 godkändes ett nytt LIFE-projekt, Ecostreams for LIFE, av EU-

⁵⁹ SE0720288

⁶⁰ SE0720359

⁶¹ SE0720287

kommissionen. Detta projekt är ett samarbete mellan Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Västernorrlands län och kommer att bli det största vattenvårdsprojektet i sitt slag i Sverige.

Rivers of LIFE har haft sitt första hela verksamhetsår. Projektet innebär mycket samverkan med bland annat fiskevårdsområden och andra LIFE-projekt i Norden. Denna samverkan har dock inte kunnat genomföras enligt plan på grund av coronapandemin. Arbetet med framtagande av förvaltningsplan för fisk och fiske inom Gimåns vattensystem har påbörjats. De fysiska åtgärderna i form av bland annat vattendragsrestaurering som ska genomföras inom projektet ska följas upp med ett större antal inventerings- och mätmetoder. Inför åtgärderna har därför elfisken och drönarfotografering genomförts under året.

GRIP on LIFE har också påverkats av coronapandemin där bland annat en fältträff som skulle anordnas i Jämtland istället fick hållas digitalt. Mätningar av klimatgaser på dikesrestaurerade samt opåverkade våtmarker har enligt plan påbörjats under 2020 inom Natura 2000-området Ånnsjön.

Under året slutredovisades LIFE Triple Lakes, som pågått under åren 2014 - 2019, och godkändes av EU-kommissionen.

Vattenskyddsområden

Under året har åtta vattenskyddsområden fastställts, varav ett har överklagats. Detta tillsammans med tidigare års fastställelser gör att flertalet av länets vattentäkter har ett fastställt vattenskyddsområde. Detta bidrar bland annat till att uppfylla flera av miljökvalitetsmålen, bland annat Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag och God bebyggd miljö.

Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)

Nationella prövningsplanen för vattenkraft – regleringsbrev 2020 1 A7

Under 2020 har arbetet med genomförande av den nationella prövningsplanen för moderna miljövillkor (NAP) fortsatt. Bland annat har en samordnande handläggare för NAP-arbetet anställts för att leda Länsstyrelsens arbete med den regionala samverkansprocessen, tillsynen med mera inför kommande omprövningar enligt NAP. Arbeta har även inletts med de enstaka anläggningar som inte anmält sig till NAP. Direkta resultat av detta arbete kommer att kunna ses först under 2021.

Under 2020 startades ett pilotprojekt avseende Ljungan tillsammans med Vattenkraftens Miljöfond och berörda externa verksamhetsutövare. I projektet har samverkan även skett med övriga berörda norrlandslän samt den nationella NAP-gruppen. Pilotprojekt Ljungan leder till kännedom av respektive parts förutsättningar och avrinningsområdets förutsättningar som underlättar kommande tillståndsprövning avseende Ljungan.

Vattenförvaltning

Ett viktigt arbete har varit det stödjande arbetet till vattenmyndigheten som huvudsakligen omfattade:

- förslag till miljökvalitetsnormer samt kvalitetssäkring av påverkan, status och åtgärder inför samråd för länets drygt 4 000 vattenförekomster,
- fortsatt arbete med klassning, åtgärder och normsättning av vattenkraftspåverkade vatten och utpekande av kraftigt modifierade vatten och mindre stränga krav,
- förbättringar i vattenförekomstindelning och dess underlag (hydrografi i nätverk) inför nästa förvaltningscykel,
- stöd för samrådsprocessen och
- gränsöverskridande samverkan för gränsvatten.

Förutom arbetet med att stödja Vattenmyndigheten genom beredningssekretariatet så har mycket fokus under året legat på att förbättra datalagringen och datahanteringen av Länsstyrelsens vattenrelaterade data och underlag. Länsstyrelsen har under 2020 fortsatt samverkat och aktivt deltagit i nationella kompetensnätverk och nationella projekt som till exempel *Full koll på våra vatten*.

Länsstyrelsen har tagit fram en generell vattensystemplan för länet som beskriver de faktorer och miljöproblem som kräver åtgärder för att uppnå vattenförvaltningens mål och vattenrelaterade miljömål.

En rapport om statusklassning av näringsämnen i vattendrag runt Storsjöbygden har tagits fram som lyfter problem och utvecklingsbehov för att kunna göra säkrare bedömningar av övergödning och tolkning av miljöstatus i våra klara, näringsfattiga vatten.

Mycket resurser har under året lagts på deltagande och framtagande av underlag i pilotprojektet Ljungan där samverkan skett med andra myndigheter och vattenkraftföretag för att ta fram och testa samverkansmodeller för omprövning av vattenkraften inför den nationella prövningsplanen (NAP).

Miljöfarlig verksamhet (55)*Förvaltningsobjekt miljöskydd*

Projektet om att kvalitetssäkra täktinformationen i fastighetsregistret information kommer att fortgå även 2021. I takt med att uppgifterna kvalitetssäkras ökas även rättssäkerheten vid användandet av registret, varvid det skapar bättre förutsägbarhet vid planering och beslutstagande.

MKN-vatten i tillsynen

Länsstyrelsen har under 2020 påbörjat ett internt samarbetsprojekt avseende miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten i tillsynen. Projektet avser att leda till att vattenförvaltningens mål om bland annat god vattenkvalité kan uppnås och skapa samsyn internt i bedömning och avvägningar i ärendebedömning. Under 2020 har arbetet fokuserat på förutsättningarna för samarbete i tillsynen, tänkbara fokusområden och avgränsningar för projektet.

PFAS-undersökningar avfallsanläggningar

Flera verksamhetsutövare har utfört PFAS-provtagningar efter att Länsstyrelsen visat de höga halter som påträffats i vissa områden och behovet av kompletteringar vid anläggningen. Resultaten har bekräftat att vissa deponier och avfallsanläggningar är källa till föroreningen.

Förorenade områden (57)

Länsstyrelsen har reviderat *Regionalt program för arbete med förorenade områden* som beskriver mål, läget i länet, prioriteringar och planerade insatser. Länsstyrelsen har sökt och fått bidrag till sedimentundersökningar⁶² i Storsjön/Gesunden under 2021 som ska komplettera de nationella undersökningarna.

Tillsyn

Tillsynsarbete har utförts vid områden med befintlig eller nedlagd verksamhet. Det har exempelvis omfattat åtgärder i kisaska, uppföljning av ombyggnadsarbeten⁶³, krav på utökad provtagning inom dagvattenutredning⁶⁴ och PFAS-provtagningar. En markundersökning i Pilgrimstad⁶⁵ har visat att fortsatt arbete till stor del kan fokusera på de förorenade sjösedimenten.

Tillsynsvägledning

Kommunerna har tillsyn över huvuddelen av de förorenade platserna. Länsstyrelsens tillsynsprojekt Strategipaketet⁶⁶ har fortsatt med information till kommunala miljönämnder för att öka det strategiska arbetet. Fler kommuner har under året påbörjat framtagande av en strategi.

PFAS-undersökningarna har visat behov av särskilda informationsinsatser. Länsstyrelsen har därför samordnat tillsynsvägledning om PFAS för kommuner, Räddningstjänstförbundet med flera. Det har även varit samordnad tillsynsvägledning om masshantering, föroreningar och höga bakgrundshalter. Satsningen har medfört större kunskap om komplicerade förorenings-situationer och krav som behöver ställas inför ökad återanvändning av uppgrävda massor.

Inom samarbetet med länsstyrelserna i Västernorrland, Gävleborg, Västerbotten och Norrbotten har det varit tre digitala tillsynsvägledningspass för kommunerna. Årets föredrag har omfattat erfarenhetsutbyte kring åtgärdsutredningar respektive mer hållbara åtgärdsmetoder. I det senare informerade Länsstyrelsen Jämtland och Krokoms kommun om arbetet i Hissmofors.

Information, samverkan och kompetensutveckling

Länsstyrelsen har satsat mer på information till allmänheten via Facebook och Länsstyrelsens webbplats angående undersökningsprojekten. Det har medfört positiva kommentarer om myndighetens miljöarbete.

Omfattande regional samverkan angående PFAS-provtagningar har medfört att kommuner kunnat samordna insatser och gett underlag för tillsyn. Länsstyrelsen har även deltagit i ett Miljösamverkan Sverige-projekt om PFAS vid deponier⁶⁷ för erfarenhetsutbyte, jämförande undersökningar och fortsatt tillsynskampanj.

---

⁶² Diariennr 9416-2020

⁶³ Diariennr 3049-2018

⁶⁴ Diariennr 1405-2020

⁶⁵ Diariennr 1882-2020

⁶⁶ Diariennr 3498-2019

⁶⁷ PFAS vid deponier - Miljösamverkan Sverige (miljosamverkansverige.se)

Vid Trafikverkets myndighetsforum diskuterades handläggningsrutiner angående upptäckt av föroreningar och arbeten i förorenade områden. Det har vidareförmedlats till länsstyrelsernas juristsamverkansgrupp inför förtydligande av nationell vägledning.

Myndighetssamarbetet kring förorenade sediment⁶⁸ har medfört planeringsarbeten kring pilotprojekt och undersökningar. Samverkan har möjliggjort en samordning av resurser för att få ett så effektivt arbete som möjligt och en kommande gemensam resultatutvärdering.

Restaurering (58)

Kalkning av försurade vatten

För att följa miljötillståndet i försurade områden samt följa upp kalkningsåtgärder genomförs vattenkemiska och biologiska undersökningar inom Jämtlands läns åtgärdsområden för kalkning. För de målvatten som ingår i kalkningsprogrammet, och som följdes upp under 2020, uppnåddes de vattenkemiska målen vid endast 27 procent. Måluppfyllelse för Jämtlands läns målvattendrag och målsjöar, baserat på lägst uppmätta pH under 2020. Även provtagningarna av småkryp och fisk i de försurade områdena visar på en fortsatt ökning av biologiska försurningsskador sedan nedskärningarna i kalkningsbudgeten 2005. Måluppfyllelsen hade sannolikt varit ännu lägre under 2020 om inte årets kalkningsåtgärder genomförts. Under 2020 har Bergs, Härjedalens och Ragunda kommun beviljats statsbidrag för kalkning. På grund av den diskrepans som finns mellan behovet och tilldelning av medel, kunde dock endast statsbidrag beviljas för kalkning i 20 av Jämtlands 60 försurade åtgärdsområden.

Det finns stora ekonomiska och praktiska utmaningar med provtagningen i de försurningsskadade fjällområdena, men under 2020 fortsatte arbetet med att placera ut mätutrustning i fjällvatten för kontinuerlig mätning av vattenkemin. Nya åtgärdsplaner för länets åtgärdsområden har tagits fram under 2020 och sträcker sig över perioden 2020 till 2024.

Restaurering av vatten

Tillsammans med mark- och fiskerättsägare, intresseorganisationer, kommuner och andra myndigheter arbetar Länsstyrelsen med att återställa vattenmiljöer i Jämtlands län som påverkats främst av historiskt skogsbruk i form av timmerflottnings.

Under verksamhetsåret 2020 har ett flertal restaurerings- och fiskevårdsprojekt, med stöd av fiskevårdsbidrag (LOVA), EU-medel via Havs- och fiskerifonden samt åtgärdsmedel från Havs- och vattenmyndigheten, anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö, genomförts i syfte att uppnå miljökvalitetsnormer, miljömål, gynnsam bevarandestatus, ekosystemtjänster och förbättrad situation för hotade arter.

Drygt 35 vattendragssträckor i 16 vattendrag till en längd av cirka 19 kilometer har restaurerats genom att återskapa morfologi och förutsättningar för naturliga processer vilket gynnar fauna och flora i vattendragen och dess närhet. Ökad konnektivitet⁶⁹ har uppnåtts genom att hindrande dammrester avlägsnats på fem platser.

---

⁶⁸ <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Fororenade-omraden/Fororenade-sediment/>

⁶⁹ Konnektivitet: Hur vattendrag fysiskt hänger ihop och är sammanlänkade utan påverkan av till exempel dammar och vägtrummor som stänger av eller hindrar fri passage och spridning av djur och växter i vattensystemen.

Effektuppföljning genom bland annat elprovfisken sker löpande för att över tid kunna mäta vilka biologiska effekter och resultat som uppnås. Cirka 70 vattendrag har åtgärdsinventerats där underlaget ligger till grund för statusbedömning och det långsiktiga åtgärdsarbetet.

Länsstyrelsen deltar i två stora EU-projekt, Rivers of Life 2019 - 2025 samt Life Ecostream 2021 - 2026, med tonvikt på restaurering och konnektivitet i vattendrag. De vattensystem som berörs är delar av Härjedalsljusnan, Gimån, Ammerån, Åreälven och Rörströmsälven. Åtgärdsarbetet kommer under denna period att öka kraftigt.

Nationellt sakstöd inom restaurering och områdesskydd

Länsstyrelsen bistår Havs- och vattenmyndigheten (HaV) som expertstöd för limniskt skydd och restaurering. I uppdraget ingår att bistå HaV med bland annat att utveckla en ny restaureringshandbok, stödja uppbyggnaden av ett limniskt restaureringsnätverk inom Länsstyrelserna, medverka vid arbetet med en nationell plan för restaurering, vara behjälpliga med expertstöd avseende akvatiskt områdesskydd inklusive Natura 2000.

Resultatbedömning

Miljömål (50)

Länsstyrelsens bedömning är att uppdrag inom området miljömål fullföljts och har utgått ifrån länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms vara gott då uppdraget brutits ned och anpassats till regionala förutsättningar och de målsättningar som fanns inför året.

Förvaltning och skydd (51)

Invasiva arter – regleringsbrev 2020 I A4

Arbetet med att förebygga spridning av invasiva arter har under året haft en positiv utveckling, särskilt vad gäller allmänhetens kunskap och engagemang. Länsstyrelsens interna arbete har också blivit effektivare och invasiva arter beaktas nu i de flesta typer av ärenden som innebär någon form av markarbeten. Detta styrks genom fler rapporter i artportalen, internyttranden och villkor i beslut.

Då antalet rapporter om invasiva främmande arter ökar i artportalen kan det se ut som att spridningen av arterna har ökat. Troligen är de nya rapporterna huvudsakligen redan etablerade lokaler och ökningen bör tolkas som att kunskapen i länet ökar och därmed rapporteringen. Spridningen av invasiva arter i länet bedöms i dagsläget vara måttlig, de största problemen är i vägkanter och kring bostäder. Samverkan med Trafikverket och kommunerna har inletts men behöver utvecklas under nästa år. Länsstyrelsen bedömer att det sammantagna resultatet av arbetet är gott.

Grön infrastruktur – regleringsbrev 2020 I A5

Eftersom den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur fortfarande inte är publicerad är måluppfyllelsen otillfredsställande, men utvecklingen är trots detta positiv, särskilt vad gäller kommunernas kunskap och engagemang. Även privata aktörer, såsom kraftledningsägare och golfbaneklubbbar, visar intresse för att bidra till den gröna infrastrukturen och kommer med förslag till åtgärder. Det interna arbetet har också stärkts, bland annat genom att grön infrastruktur alltmer integreras i arbetet med formellt skydd, åtgärdsprogrammen för hotade arter, främmande invasiva arter, pollinering, LONA med mera.

En av anledningarna till att den regionala handlingsplanen inte har slutförts är den oro och kritik som framförts från länets skogligen aktörer. Man är bland annat tveksam till arbetet med skogligen värdearter utifrån ett äganderättsperspektiv. Åtgärderna i den kommande

handlingsplanen bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag som tagits fram ska underlätta för landskapets aktörer att själva jobba med grön infrastruktur. Åganderätten är skyddad enligt grundlag och detta påverkas inte av arbetet med en grön infrastruktur.

Samordna regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald m.m. – regleringsbrev 2020 1 B1

Sammantaget bedöms verksamhetens resultat vara gott i förhållande till uppdragets mål att Länsstyrelsen ska leda och samordna det regionala arbetet. Den pågående pandemin har haft negativ inverkan på Länsstyrelsens arbete inom uppdraget då fysiska möten har omöjliggjort under stora delar av året. Det har bland annat lett till att planerna på ett naturvårdsråd med externa parter har fått skjutas på framtiden. Behovet av samverkan, samordning och kunskapsfrämjande åtgärder bedöms vara stort och växande varför Länsstyrelsen det kommande året ämnar utveckla formerna för dialog, med hjälp av Naturvårdsverkets satsning *Dialog för naturvård*.

Vattenskyddsområde

När ett vattenskyddsområde är fastställt ökar skyddet för vattentäkten. Allmänheten och boende får därmed också ett ökat medvetande om dricksvattnets betydelse för dem samt ger dem ökad kunskap om hur dricksvattnets kvalité kan bevaras. Länsstyrelsen bedömer att med de vattenskyddsområden som har fastställts har länets vattentäkter fått ökat skydd mot negativ påverkan. Länsstyrelsen bedömer att resultatet av detta är utmärkt.

När ett vattenskyddsområde är fastställt finns krav i lagstiftningen om att dess avgränsningar ska läggas in i VIC-natur för att på så sätt åskådliggöras för andra myndigheter, kommuner, Räddningstjänsten med mera. Detta arbete har under året dock fått prioriterats ned vilket gör att det finns flera vattenskyddsområden som inte är registrerade. Detta gör att det finns utvecklingsbehov att arbete mer med detta.

Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)

Dammsäkerhetstillsyn

Länsstyrelsen arbetar enligt framtagna plan för dammsäkerhetstillsynen samt förstärkt denna med ytterligare en handläggare under året. Den egeninitierade dammsäkerhetstillsynen har därmed kunnat intensifieras och Länsstyrelsen har även där fått en stabilare organisation. Utfallet bedöms därmed som utmärkt.

Nationella provningsplanen för vattenkraft – regleringsbrev 2020 1 A7

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med genomförande av den nationella provningsplanen för moderna miljövillkor, NAP, fortsätter enligt tidigare inriktning men att det finns utvecklingsbehov i arbetet med såväl samverkan och de tillsynsinsatser som krävs för att den kommande omprovningen av vattenkraften ska bli smidig.

Miljöfarlig verksamhet (55)

Länsstyrelsen bedömer att utfallet det samlade arbetet inom verksamhetsområdet med hänsyn till coronapandemin är gott, då det mesta av det som har inplanerats även har utförts.

Föreorenade områden (57)

Arbete med föreorenade områden

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med föreorenade områden med sanering, bidragsförmedling och informationsinsatser fallit väl ut och bedöms vara gott.

Efterbehandlingsåtgärder inför bostadsbyggande – regleringsbrev 2020 I A1

Länsstyrelsen har arbetat med informationsinsatser och stöd till kommunerna och andra aktörer om möjligheterna till bidrag för att underlätta för bostadsbyggande på föreorenade områden. Utfallet bedöms vara gott med tanke på det begränsade behovet i länet.

Restaurering (58)

Sammantaget för 2020 års kalkningsåtgärder bedöms resultatet till att det finns utvecklingsbehov, främst då det krävs mer medel till kalkningsåtgärder för att stävja försurningen i länets samtliga åtgärdsområden. Historiskt sur nederbörd har urlakat markens baskatjoner vilket har kraftigt minskat områdenas förmåga att stå emot naturligt försurande processer, men även skogsbrukets försurande processer har sannolikt bidragit till en minskad måluppfyllelse och den negativa trenden med ökande försurningsskador inom länets åtgärdsområden.

För annan verksamhet inom restaurering bedöms resultatet vara utmärkt då alla projekt genomförts som planerat och ytterligare medel har även erhållits så att åtgärdstakten kunnat ökas ytterligare.

Areella näringar (60–62)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 10–11 • 4§ p 1 • 16§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 A8-1 A11 • 1 D6-1 D9 	<ul style="list-style-type: none"> • Förordning (2017:871) om rennäringens delegation • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Den nationella livsmedelsstrategins övergripande mål om att verka för en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet, är vägledande för verksamheten under detta avsnitt, areella näringar. Så väl de konventionella som ekologiska produkternas volym ska öka i relation till konsumenternas efterfrågan. På så sätt kan verksamheten bidra till ökad självförsörjningsgrad av livsmedel i landet och minska sårbarheten i livsmedelskedjan.

Lantbruk Landsbygd

På Länsstyrelsen är målet så effektiv och snabb ärendehantering som möjligt och att betala ut alla beslutade medel så snabbt som möjligt till länets lantbrukare och andra företag på landsbygden.

Som långsiktigt mål ska mathantverksföretag, som utgör spjutspetsen inom svensk livsmedelsproduktion, växa till 10 000 företag.

Mål och uppdrag inom Rennäring med mera

Att hantera upplåtelse av mark på renbetesfjällen och förvaltning av fjällägenheter. Upplåta, förvalta och sprida kunskaper om fisket i statens vatten på renbetesfjäll.

Arbeta för långsiktigt hållbar rennäring enligt rennärlagen (1971:437) utifrån betesresurser och renantal samt uppföljningen av den gränsöverskridande renskötselns.

Arbeta med förvaltningsverktyget för rovdjur inom renskötselområdet, i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur.

Mål och uppdrag inom Fiske

I huvudsak hålla uppsatta ärendehandläggningstider gällande fiskerelaterade ärenden. Driva projekt och samverka med nationella myndigheter, universitet, länets kommuner, intresseorganisationer och fiskeförvaltande organisationer för att uppnå nationella och regionala mål på fiskeområdet specifikt och för att uppnå vattenrelaterade miljömål, uppsatta mål inom vattenförvaltningen, samt förhindra förlusten av och stärka den biologiska mångfalden i vatten generellt.

Länsstyrelsen har också uppdraget att lämna ersättning för skada på fisk och fiskeredskap men då det inte finns någon yrkesfiskare i länet finns ingen möjlig mottagare av sådant stöd.

Verksamhetens bidrag till målen i Agenda 2030:

- *Ingen hunger* genom att verka för och stimulera hållbara system för livsmedelsproduktion som ökar produktiviteten och produktionen som i förlängningen bidrar till att upprätthålla ekosystem och stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar. Verksamheten bidrar också till kompetenshöjning inom de areella näringarna men också i näringar som kombineras med de areella och på det sättet skapa bredare bas för ökad produktion av livsmedel.
- *Rent vatten och Hållbar energi* för alla genom att öka andelen förnybar energi i den globala energimixen och samtidigt bevara ekosystem och rent vatten.
- *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* genom att stödja produktiv verksamhet, nya jobb och uppmuntra mikro företag och små och medelstora företag att växa.
- *Hållbar konsumtion och produktion* genom att ge stöd och råd i frågor som verkar för effektivt nyttjande av naturresurser och minska utsläpp från produktionen och hur areella näringar kan samverka med till exempel hållbar turism via lokal kultur och lokal produktion.
- *Bekämpa klimatförändringen* genom stödåtgärder och rådgivning för att integrera klimatåtgärder i livsmedelsproduktion.
- *Ekosystem och biologisk mångfald* genom att genom stödinsatser och rådgivning främja hållbar nyttjande av naturresurser på land och i vatten för produktion av livsmedel.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Lantbruk Landsbygd

Till största delen sker verksamhetens arbete i processen *tillstånd och prövning*, och det innebär handläggning av stöd och handläggning av utbetalningar. I anslutning till det arbetet sker kontrollverksamhet. Tillstånd och prövning sker också av fastighetsfrågor.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande bidrar till att förstärka stöden genom kompetenshöjande åtgärder för lantbrukare och andra företagare i länets landsbygder. Detta sker i projektform med både egna och upphandlade rådgivare och utbildare. Det sker också genom verksamheten på Eldrimner – nationellt resurscentrum för mathantverk som möjliggör ett aktivt utbyte av kunskap och erfarenheter med berörda aktörer i hela Sverige.

Rennäring med mera

Verksamhetens huvudsakliga processer omfattar *tillsyn och kontroll* av högsta renantal samt en ordnad renskötsel, förvaltning av småviltsjakt på renbetesfjällen.

Samverkan, samordning samt kunskapsfrämjande åtgärder genom arbetet i Rennäringsdelegationen, regelbundna möten med samebyordförande samt genom dialog med samebyar och markägare i arbetet med de så kallade Härjedalsförhandlingarna om renbete. Samma huvudsakliga process används för utveckling och tillämpning av förvaltningsverket föransökningar om skyddsjakt och licensjakt.

Fiske

Verksamheten bedrivs i första hand inom processen *tillstånd och prövning* genom hantering av ärenden inom fiskeområdet såsom tillstånd till utsättning av fisk och skaldjur, tillstånd till fiskodling, och prövning och ekonomiska beslut inom fiskevård och restaurering av vattendrag/sjöar.

Insatser inom *tillsyn och kontroll* görs främst genom förordnande av fisketillsynspersoner.

En betydande del av verksamheten sker under huvudprocessen *samverkan, samordning och kunskapsfrämjande*. Här återfinns rådgivning till allmänhet, fiskeförvaltande organisationer och företag inom fiske, fisketurism och vattenbruk. Här sker också samordning med myndigheter och intresseorganisationer i olika nationella och regionala projekt och kunskapsfrämjande insatser liksom leverans av information om fiskstatus inom vattenförvaltningen.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom det samlade verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Areella näringar (60–62)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	20,9	21,3	17,8
Årsarbetskrafter kvinnor	32,3	32,1	32,5
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 157	6 397	6 190
Antal beslutade ärenden	6 404	7 187	5 572
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 012	967	1218
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	54 538	59 967	57 318
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	14 529	13 647	15 007
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	24 609	28 577	26 402
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	2 456	3 624	2 774
- varav OH	12 944	14 120	13 135
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	6 800	6 995	6 272

Kommentar till tabellen

Ökning av årsarbeten har skett i alla sakområden, procentuellt mest inom sakområdet Fiske. Det är dock den minsta av de tre sakområdena. Störst ökning i faktiska tal har skett inom sakområdet Lantbruk Landsbygd där även Eldrimner ingår. Fördelning mellan kvinnor och män visar skillnader i sakområdena där det för Fiske är relativt jämt, Rennäring med mera nära på bara män och på Lantbruk landsbygd där två tredjedelar av årsarbetena utförs av kvinnor.

Av ovanstående har Eldrimner cirka 22,5 årsarbetskrafter för 2020 och en total kostnadsmassa om cirka 22,6 miljoner kr för 2020.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Utbetalt belopp gårdsstöd för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	53 650	55 199	52 757
Utbetalt belopp (eko + omst) för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	13 740	13 200	11 754
Utbetalat företagsstöd för ökad konkurrenskraft (tkr)	BLIS ¹⁾	35 812	23 886	18 210
Antal yrkesfiskare	Licensregister ²⁾	0	0	0
Antal förordnade fisketillsynspersoner	Fisketillsynspersonregister ³⁾	664	644	774
Beviljad finansiering till externa bidragsmottagare för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	1 300	1 254	1 649
Beviljad finansiering till egna insatser för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	400	217	935
Antal vattenbruk/odlingar	Fiskodlingsregister ⁵⁾	22	22	22
Tillsyn och kontroll				
Antal SAM-ansökningar för jordbrukarstöd (samordnad ansökan om jordbruksstöd)	Jorden ⁶⁾	1 231	1 250	1 275
Antalet tillsynstimmor av fisketillsynspersoner	Redovisning från fisketillsynspersoner	295	263	184
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal rådgivningar inom Greppa Näringen	Jordbruksverkets statistik	19	32	24

1) Jordbruksverkets system – BLIS (program för uttag av information från övriga system)

2) Havs- och vattenmyndighetens register

3) Länsstyrelsens register Rättsapplikationen

4) Ekonomisystem, Länsstyrelsen

5) Jordbruksverkets register

6) Jordbruksverkets system

Kommentarer till tabellen

Lantbruk Landsbygd

Indikatorerna för utbetalning av gårdsstöd och ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion har ökat något sedan 2018. Detta mäter dels Länsstyrelsens leverans av utbetalningar. Den visar också att utvecklingen i länet är stabil och kanske något ökande inom jordbruksproduktionen. Indikatorn för utbetalda företagsstöd för ökad konkurrenskraft visar att det finns en fortsatt vilja att investera i länet och att Länsstyrelsens prioritering att handlägga ansökningar om utbetalning har haft effekt.

En fortsatt svag minskning av antalet SAM-ansökningar⁷⁰ indikerar minskande antal lantbrukare som bidrar till landet livsmedelsförsörjning och service till landsbygdernas boende. Det indikerar också påverkan på lantbrukets infrastruktur i norra Sverige. Det indikerar däremot inte minskad handläggning inom Länsstyrelsens uppdrag om handläggning och utbetalning av stöd. SAM-ansökningarna som visserligen har minskat med cirka 3 procent sedan 2018 innehåller samtidigt en ökad mängd ärenden om tre procent under samma tidsperiod.

⁷⁰ Flera olika ansökningar görs via en enda SAM-ansökan

En nedgång under 2020 i rådgivningar inom Greppa näringen indikerar svårigheten att bedriva rådgivningsverksamhet och kursverksamhet under pandemin. Indikatorn har också tydlig koppling till Länsstyrelsens kunskapsfrämjande miljömålsarbete.

Fiske

När det gäller skillnader i finansiering för fiskevården hör den ihop med förändringar i prioriteringar av 1:11-anslaget ifrån Havs- och Vattenmyndigheten (HAV) och en ändrad fördelningsnyckel framtagen av HAV.

Normalt är det små variationer mellan år för antal vattenbrukstillstånd, antal förordnade fisketillsynspersoner och antal timmar för fisketillsyn. De lägre antal timmar som redovisades 2018 beror på att det då var ett år med extrem värme och fisket var avstängt i många vattendrag. De redovisade timmarna för fisketillsyn gäller endast Storsjön med biflöden upp till första vandringshinder. Omfattningen av den tid som läggs ned på fisketillsyn i länet i övrigt finns inga uppgifter om.

Länsstyrelsen använder en mindre del av anslagen för fiskevård till egna projekt och prioriterar externa bidrag till fiskeförvaltande organisationer.

Antal vattenbrukstillstånd anger bara de som är aktiva och det totala antalet tillstånd är över 200.

Prestationer och effekter

Lantbruk Landsbygd

Genomförandet av verksamhet för att nå målen har en stor bredd. För att beskriva prestationer och effekter delas verksamheten upp i delarna: Hantering av EU-stöd det vill säga jordbrukarstöd och projekt-och företagsstöd, Kompetensutveckling till företagare i länets landsbygder, Fastighetsfrågor och Eldrimner-nationellt resurscentrum för mathantverk.

Länsstyrelsens hantering av EU-stöd – regleringsbrev 2020 1 A8

Länsstyrelsen arbetar för att minska kostnaderna i hanteringen av EU-stöd. Detta redovisas årligen till Jordbruksverket som sammanställer ”Myndigheters kostnader och åtgärder vid hantering av EU-stöd”⁷¹. På grund av coronapandemin har just kostnader och personalresurser varit extra utmanande då Länsstyrelsens utökade uppdrag inneburit mobilisering som inneburit prioriteringar och omprioriteringar i all verksamhet, även EU-stödhanteringen.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att förenkla och underlätta för företag och myndigheter inom området Lantbruk och landsbygd. Detta arbete redovisas under rubriken Om Länsstyrelsen och där Förenkla för företag.

För att minska andel fel i stödhanteringen följer Länsstyrelsen Jordbruksverkets föreskrift GAR i sitt arbete med jordbrukarstöden och projekt-och företagsstöd samt de rutinbeskrivningarna som upprättas av Jordbruksverket under handläggarstöd och kontrollinstruktioner. Länsstyrelsen har genomfört det antal kontroller som motsvarar den kontrollfrekvens som beslutats av Jordbruksverket och följer de av Jordbruksverket beslutade riskanalyser för registerkontroller och kontroll av jordbrukarstöd.

---

⁷¹ Diariennr 25-2021

Den manuella handläggning av vissa stöd som fäbodstödet och restaureringsstödet kräver både mer resurser i handläggning och ökar risken för att fel ska uppstå. För att minska den risken följs anvisningarna.

Genomförande av landsbygdsprogrammet har skett enligt plan med undantag för två delar. Under våren skedde en programändring som fick till följd att budget för vissa stöd inom projekt- och företagsstöd drogs in från länet. Det gav mycket extra arbete och resulterade i oro och svårigheter i förtroende och kommunikation till sökande. Den pågående coronapandemin är det andra orsaken till att arbetet inte helt skett enligt plan under året. Nya arbetsuppgifter till Länsstyrelsen har orsakat omprioriteringar. Dock har Länsstyrelsen hanterat situationen på ett sådant sätt att inga större förseningar skett.

Vid ingången 2020 hade Länsstyrelsen ärendebalanser inom jordbrukarstöd kopplat till slututbetalningar av miljöersättningar bete 2015 - 2019. Dessa har under 2020 i stort sett utbetalats samtidigt som 2020 års ansökningar också handlagts, kontrollerats och utbetalats.

Arbetet med återkrav har planerats och påbörjats i liten skala under 2020 och skalas upp på nyåret 2021.

Samtliga ansökningar om åtagande för miljöersättning för särskild skötsel av betesmark och slåtterängar är handlagda och kommunicerade. Ansökningarna är färre 2020 jämfört med andra år. En möjlig förklaring kan vara att jordbruksföretagen erbjöds att söka ettårig förlängning av sina åtaganden 2020, vilket gav färre nyansökningar. Totalt kommunicerades 13 upprättade åtagandeplaner under året. Det fanns inga ansökningar från tidigare år kvar att hantera 2020.

I projekt och företagsstöd har året präglats av att programmet kommit att avslutas och vissa budgetar har tagit slut på länsnivå. Länsstyrelsen har varit aktiv i att avropa ur gemensamma budgetar i de åtgärder det varit möjligt. Med beskedet om förlängningsåren 2021 - 2022 har arbetet med uppdatering av information påbörjats för att fortsätta programmet två år till.

Länsstyrelsen har tillsammans med Regionens bredbandssamordnare och kommunala tjänstepersoner informerat om möjligheten att söka stöd till bredbandsutbyggnad. Den ovisshet som uppstod då medel drogs tillbaka och senare fördelades ut igen har försenat processen mycket och tyvärr minskat den kritiska tid som många sökande behövt för att färdigställa underlag för ansökningar. Trots ett behov av bredbandsutbyggnad i länets landsbygder kunde därför inte länsbudgeten nyttjas fullt ut under året.

Länsstyrelsen följer SUSS-planerna⁷² för jordbrukarstöd och projekt-och företagsstöd, SUSS-JBR respektive SUSS-LB, som upprättas av Jordbruksverket och länsstyrelserna och använder dessa som grund i arbetsplaneringen. Länsstyrelsen bidrar med kompetens i Jordbruksverkets kravgrupp för förbättringar.

Handläggningstider inom projekt och företagsstöd redovisas under och kommenteras Tabell J. Det stöd som i huvudsak är aktuellt för Jämtlands län ur Havs-och fiskeriprogrammet är stöd till produktiva investeringar i vattenbruk. Budgeten för programmet är nationell och medlen tog slut i ett tidigt skede. Då detta är väl känt inkommer inga ansökningar.

Länsstyrelsen har för jordbrukarstöden följt tidplanen samt uppnått de mål som fanns uppsatta i SUSS-JBR och Jordbruksverkets utbetalningsplan för 2020. Det finns ingen särskild mätning

---

⁷² Styrnings- och uppföljningssystem, SUSS

av handläggningstider gällande jordbrukarstöden utan det som mäts är uppnådda resultat vid avstämningar i tidplanen SUSS-JBR. Av länets 4 635 ansökningar⁷³ inom jordbrukarstöden, från 1 220 sökanden, hade 98 procent beslutats eller handlagts klart vid slututbetalningarna i december 2020. Eftersom Jordbruksverkets ackreditering är satt under granskning har de ärenden i ekologisk produktion och miljöersättning för bete som handläggs med hjälp av en avdragsmall speciell hantering detta år. Dessa ärenden får inte gå till slututbetalning utan Jordbruksverkets klartecken. Därför är andel klara ärenden i framförallt ekologisk produktion lägre än normalt. Parallellt har stort fokus legat på handläggning av kvarvarande gamla stöd från 2015–2019. Under året har 1 864 ansökningar om miljöersättningar för bete 2015–2019 beslutats och handlagts klart till 99 procent. Då funktioner för att varken häva hela åtaganden eller avskryva åtaganden finns i dagsläget, så är ännu inte alla ärenden inte möjliga att hantera. Parallellt har det förberetts för återkrav samtidigt som prioriteringar och omprioriteringar gjorts på grund av coronapandemin.

Handlingsplanen för Landsbygdsprogrammet 2014–2022 för Jämtlands län 2021⁷⁴, har reviderats i tid under hösten 2020.

En analys har gjorts av effekten av det beslut om stödtak som Länsstyrelsen i Jämtlands län tog inför starten på Landsbygdsprogrammet 2014 - 2020. I åtgärden Ökad konkurrenskraft i jordbruksföretag beslutades, med grund i den analys som gjorts inför programstart, att stödtaket ska vara sju miljoner kr. Det är ett beslut som både har lovordats och kritiserats. Därför har nu en analys gjorts av de investeringar som ligger i storleksordningen mellan stödtak i Jämtlands län och övriga norrlandslän. Det visar sig nu, när grundperioden är avslutad, att fem investeringar i fem företag med unga företagsledare och med stöd på mellan fyra och sju miljoner kr har kunnat genomföras i Jämtlands län nämligen en investering inom köttproduktion med koppling till ett Europeiskt Innovations-Partnerskap-projekt (EIP) och fyra nybyggda, större mjölkproduktionsanläggningar.

Enligt ansökningarna kunde investeringarna inte genomföras utan stöd och flertalet hade villkorat i bankernas lånelöften att lån beviljades enbart om stödet från landsbygdsprogrammet beviljades fullt ut. Tack vare det höga stödtaket genomfördes dessa stora satsningar som annars inte hade kunnat bli av. Det höga stödtaket har alltså bidragit till investeringar i de högst prioriterade jordbruksinriktningarna enligt länets regionala handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014 - 2020. Stödtakets nivå har styrt mot målet i vårt län med insatsen.

Länsstyrelsen deltar aktivt i Jordbruksverkets utbildningar gällande kontroll och handläggning i de nya systemen som under året helt genomförts i digitala möten. Handläggare deltar också i Länssamverkan bredband som har kontinuerliga träffar. Medarbetare på Länsstyrelsen har aktivt bidragit till att föreslå förenklingar som Jordbruksverket kunnat realisera.

Ett partnerskapsmöte för Landsbygdsprogrammet har genomförts under året, digitalt och i anslutning till de förändrade budgetarna och programändringen.

Länsstyrelsen har två erfarna medarbetare som ingår som experter i arbetsgrupper med Jordbruksverket, inom rutiner för handläggningen av jordbrukarstöden och i kravgruppen för systemen Atlas och Falken. Utöver detta bemannar Länsstyrelsen många arbetsgrupper inom

⁷³ Ansökningar som görs via en samlad så kallad SAM-ansökan

⁷⁴ Diariennr 8919-2020

den organisation kring CAP⁷⁵ som länsstyrelserna har med kompetensgrupper så väl inom projekt- och företagsstöd som inom jordbrukarstöden.

Kompetensutveckling till företagare i länets landsbygder

Projekten inom Landsbygdsprogrammet för kompetensutveckling riktad till lantbrukare inom miljöområdet och till företagare på landsbygden för nya jobb arbetar enligt plan. Anpassning till coronapandemins smittspridning har gjort att aktiviteter både har ställts in, ställts om och i övrigt anpassats till rådande förhållanden. Sensommaren öppnade upp för några fysiska aktiviteter men i övrigt har mycket av verksamheten skett med digitala verktyg.

De budgetförändringar som skedde med en programändring under 2020 krävde utöver handläggningsarbete även stort engagemang i projekten. Budgetförändringen resulterade i att budgetmedel minskade kraftigt framför allt för kompetensutveckling för nya jobb. Projekten har dock anpassat sig till nya förutsättningar och fortsatt verksamheten under året.

Det är utmanande att driva denna typ av projekt i pandemitider. Dels för att verksamheten behöver anpassas rent fysiskt/digitalt dels för att efterfrågan både är stor och liten. Stor för att det finns behov av utbyten och möten mellan kollegor och lite för att minska risken till smittspridning. Bedömningen är trots allt att verksamheten har kunnat genomföras relativt bra.

Länsstyrelsen har ansvar för samordning och gemensam upphandling för norrlandsläna inom Greppa Näringen. Ett gemensamt dynamiskt upphandlingssystem för kompetensutveckling av lantbrukare inom miljöområdet började gälla under 2019 och har visat sig vara framgångsrikt. Det används därför fortsatt och har introducerats även hos andra aktörer.

Fastighetsfrågor

Länsstyrelsen har under året handlagt 300 ärenden om jordförvärvstillstånd för lantbruksfastigheter. Av dessa har Länsstyrelsen fattat beslut om 284 och lämnat yttrande till Jordbruksverket i fyra fall. Övriga har avvisats, avskrivits eller lämnats utan åtgärd.

Regler för hur länge ett dödsbo får äga en fastighet, som är taxerad som lantbruksenhet, finns i 18 kapitlet 7 § ärvdabalken och i länsstyrelseinstruktionens 4 § tilldelas länsstyrelserna uppgiften med tillsyn över att sådana fastighetsinnehav avvecklas.

Målet är att begränsa antalet fastigheter som ägs av dödsbon, och syftet är att eliminera de olägenheter som ägandeformen medför, såväl för delägarna som för myndigheter och samhälle. Länsstyrelsen utövar tillsyn över de dödsbon som äger jordbruksfastigheter och att dessa fastigheter avyttras från dödsboet inom fastlagd tid. Det stora flertalet dödsbon avvecklar sitt fastighetsinnehav inom fastlagd tid. Påminnelser och förelägganden ger i vissa fall upphov till ansökningar om anstånd eller att dödsboet skiftas, medan det i några fall per år tar lång tid innan fastighetsinnehavet är avvecklat.

Länsstyrelsen har under 2020 utfärdat 27 förelägganden om avveckling av dödsboägda fastigheter, därav 5 med vite. Påminnelse om skyldigheten att avveckla fastighetsinnehavet har meddelats till 16 av totalt 186 registrerade dödsbon där tidsgränsen för avveckling går ut sista december 2021, samt ytterligare påminnelser till två dödsbon från tidigare år.

---

⁷⁵ Common agricultural policy, CAP, den gemensamma jordbrukspolitiken

Eldrimner – nationellt resurscentrum för mathantverk

Länsstyrelsen är sedan cirka 20 år huvudman för Eldrimner -Nationellt resurscentrum för mathantverk. Arbetet sker dels utifrån ett regeringsuppdrag⁷⁶, vilket redovisas i annan ordning, samt dels genom finansiering från landsbygdsprogrammet.

Sammantaget har drygt 1 100 personer deltagit i Eldrimners olika aktiviteter 2020 varav cirka 400 inom utbildning inräknat Yrkeshögskoleutbildningen i Mathantverk med cirka 20 studenter. Till följd av coronapandemin har många aktiviteter behövt ställas om till digitala eller flyttas fram i tid. Trots detta har deltagandet i stort varit i nivå med ett normalt år. Deltagarna har fått fördjupade teoretiska och praktiska kunskaper för utveckling av produkter och företag inom mathantverkets olika branscher, från mejeri och charkuteri till bageri och förädling av fisk, bär och grönt. Utöver det har många människor nåtts genom nätverksträffar, tävlingen SM i mathantverk, tidningen Mathantverk och Eldrimners aktiva arbete på sina webbplatser, i sociala och traditionella medier. Genom dessa kanaler har information och kunskap om mathantverk kommunicerats brett till alla län i Sverige och synliggjort såväl unika företag som näringen i stort. Eldrimners verksamhet har även genererat många artiklar i nationell och lokal press under året. Att uppskatta antalet läsare är inte enkelt men de runt 400 artiklar som publicerats ger en god spridning av budskapet om mathantverkets värde över hela landet.

Genomförd verksamhet har skett enligt plan för utbildning och kommunikationsaktiviteter utan större avvikelser

Övrigt

Utöver samverkan på handläggarnivå mellan länsstyrelserna har medarbetare deltagit aktivt i två av länsstyrelsernas chefsnätverk; chefsnätverket förhållbar tillväxt (NHT21) och chefnätverket för lantbruksdirektörerna (LD21). Länsstyrelsen Jämtlands län ingår också i styrgruppen för Landsbygdsnätverket för Länsstyrelserna.

Arbetet med gemensam jordbrukspolitik 2021–2027 regleringsbrev 2020 1 A9

Sedan 2018 finns ett länsrådsuppdrag om en länsstyrelsegemensam och sektorsövergripande arbetsgrupp för att samordna regleringsbrevsuppdraget om att bistå i Sveriges förberedelsearbete för den nya gemensamma jordbrukspolitiken.

Gruppen arbetar i samverkan med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Arbetet har fortlöpt planenligt om än med korta planeringshorisonter. En stor del av arbetet har varit att tillsätta resurser till Jordbruksverkets uppdrag. Länsstyrelserna har resursatt ett trettiotal arbetsgrupper och uppdrag. I dessa grupper ingår sex medarbetare från Länsstyrelsen i Jämtlands län i åtta kompetensgrupper. Från och med augusti 2020 intensifierades arbetet, då Jordbruksverket fick i uppdrag att föreslå åtgärdstexter till strategisk plan.

En del i arbetet har varit att gemensamt med Jordbruksverket påbörja planeringen av resursbehoven som Jordbruksverket identifierat från länsstyrelserna. En sådan planering påbörjades inom projekt- och företagsstöd och inom verksamhetsstöd för IT.

Arbetsgruppen har informerat om det löpande arbetet, tillhandahållit informationsmaterial, samt producerat åtta interna nyhetsbrev som alla länsstyrelsemedarbetare kan prenumerera på.

---

⁷⁶ Regeringens diariernr N2015/08917/HL, vårt diariernr 5887-2020

Bidrag till den nationella livsmedelsstrategin – regleringsbrev 2020 1 A10

Den största övergripande insatsen som påverkar den nationella livsmedelsstrategin i Jämtlands län är att lantbrukare får EU-stöd utbetalt i tid. Detta har skett och redovisas tidigare i detta avsnitt.

Inom regelområdet har samordning av planerade kontroller inom djurskydd, foder, livsmedel, läkemedel det är ju en viktig del i livsmedelskedjan. Detta redovisas under rubriken Om Länsstyrelsen och där Förenkla för företag.

Övergripande för den nationella livsmedelsstrategin bidrar Länsstyrelsen via Eldrimner, nationellt resurscentrum för mathantverk, genom att underlätta företagande exempelvis genom arbete för att undanröja hinder och visar på direktförsäljningsmöjligheter, höja kompetensen inom förädling och inspirera fler till att satsa på hållbar livsmedelsförädling samt att kommunicera ut mathantverkets värde till konsumenter för att öka efterfrågan på produkterna.

I arbetsgrupp och styrgrupper för den regionala livsmedelsstrategin ingår representanter från Länsstyrelsen, fördelat från tre olika enheter. Handlingsplaner och kommunikationsplaner har varit fokus under året.

Internt planerar Länsstyrelsen en kompetenshöjning för medarbetare tillsammans med politiker och tjänstepersoner på Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner kring hur livsmedel produceras i länet och hur deltagarnas verksamheter kan påverka utvecklingen av livsmedelsproduktion i länet. Denna aktivitet har fått senareläggas på grund av coronapandemin. Eftersom det handlar om fysiska möte på gårdar med livsmedelproduktion, planeras nu dessa möten och resor att säkras ur smittspridningssynpunkt och genomföras först då smittspridningen och vaccinering skett, det vill säga troligen inte förrän 2022. Planeringen har dock pågått under året.

Vidare lyfts vikten av regional livsmedelsförsörjning i klimat- och energiarbetet. Under 2020 upphandlades en klimatsårbarhetsanalys över Jämtlands läns näringsliv som förväntas levereras under våren 2021. I denna ska bland annat undersökas import och exportflöden i länet där, råvaror och livsmedel är en del av det.

Länsstyrelsen har arbetat med att länets samebyar ska göra klimatsårbarhetsanalyser över deras respektive sameby. I dessa ingår också, på samebyarnas initiativ, klimatanpassning och livsmedelsproduktion.

Medarbetare på Länsstyrelsen deltog i inspelningen av podden Landet och pratade om klimatanpassning. I programmet lyfte hen vikten av att vi stärker det svenska lantbruket och den regionala livsmedelsförsörjningen ur olika perspektiv; näring, klimatanpassning och civilt försvar och vikten av att inkludera lant- och jordbruksföretag i omställningen till ett varmare klimat.

Bidrag till den sammanhållna landsbygdpolitiken – regleringsbrev 2020 1 A11

Jämtlands län är ett landsbygdslän, där ungefär 60 procent av befolkningen bor utanför den största tätorten och staden Östersund. Varje kommun har tätorter där de största utgör kommuncentra. Dessa tätorter är dock i jämförelse med Östersund små. Det gör att vid en jämförelse är dessa tätorter mer att likna vid landsbygder funktionellt. Det innebär också att större delen av Länsstyrelsens verksamhet genomförs i landsbygder i länet. Att arbeta för livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter för företagare, arbete, boende och välfärd ligger därför nära Länsstyrelsen i Jämtlands län och tas många gånger för givet.

För att uppmärksamma Tillväxtverket på den resurs Länsstyrelserna är i frågor som rör landsbygders utveckling inbjöds koordinatören för Tillväxtverkets uppdrag inom den nationella landsbygdspolitiken, till en vecka med studiebesök i Länsstyrelsens alla verksamheter. Detta blev en intensiv vecka med gott resultat. Medarbetare på Länsstyrelsen fick tänka igenom vad respektive verksamhet bidrar med i den sammanhållande landsbygdspolitiken och han fick se en bred verksamhet som alla bidrar på olika sätt till utveckling i landsbygderna. För att sammanfatta veckan skrev vår besökare ” I relation till det landsbygdspolitiska målet ser jag ingen annan aktör som har så många faktiska beröringspunkter som Länsstyrelsen har.” Med detta hoppas Länsstyrelsen att vi bidragit till att öka förutsättningen till att nå de gemensamma målen och även nyttja de verktyg som staten redan har för att uppnå landsbygdpolitiken.

Några exempel där Länsstyrelsen särskilt bidragit under året:

Hållbar tillväxt

Inom delmålet Hållbar tillväxt bidrar Länsstyrelsen bland annat med att utbetalningar av EU-stöd sker i tid till länets lantbrukare. Även investeringsstöd som kan sökas av företagare på landsbygden är viktig stimulans för företagsamhet och handläggs på Länsstyrelsen. Dessa beskrivs tidigare i detta avsnitt. Förutsättningar i lagstiftning som bland annat djuromsorg, hanteras av Länsstyrelsen och är viktig för konkurrenskraftigt jordbruk. Mer om detta under Redovisning av verksamhetsområden och där Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28). Livsmiljöer för djur och natur utgör underlag för stor del av besöksnäringen i länet, och är frågor som hanteras av Länsstyrelsen. Mer om detta beskrivs under Redovisning av verksamhetsområden och där Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58). Länsstyrelsens arbete med att grundläggande betaltjänster är tillgänglig för alla boende i länet är ytterligare exempel på förutsättningar för hållbar företagsamhet och sysselsättning. Detta arbete beskrivs under avsnittet Redovisning av verksamhetsområden och där under Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34).

Cirkulär biobaserad ekonomi

Cirkulär biobaserad ekonomi är ett arbetsområde som Miljö- och klimatrådet i Jämtlands län⁷⁷ arbetar under. En workshop arrangerades under senhösten 2020, med syfte att öka kunskapen om hur cirkulära affärsmodeller kan utvecklas. Arbetet fortsätter under 2021 och då kommer det även att vara av intresse att se hur livsmedelskedjans aktörer kan bidra till effektivare matproduktion med minskat svinn och ökad cirkularitet i produktflöden.

Attraktiva livsmiljöer

Länsstyrelsen är förvaltande myndighet för Interreg Sverige-Norge. Inom delområdet Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder har interregprojektet Green Flyway skapat en testarena för elflyg och drönare. Största vinnaren på detta kommer att bli landsbygderna som genom elektrifierat regionalflyg blir mycket mer tillgängliga och kommer närmare varandra och därmed blir mer attraktiva.

Rennäring med mera

Markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen regleringsbrev 2020 1 D6

Länsstyrelsen hanterar cirka 800 befintliga markupplåtelseavtal vilka till stora delar utgörs av bostadsarrenden för fritidsboende och lägenhetsarrende för mindre byggnader såsom enklare båthus. Under 2020 inkom 68 nya ärenden avseende markupplåtelse, flertalet av dessa gäller

⁷⁷ Samverkansgrupp med uppgift att behandla olika miljö- och klimatstrategiska frågor. Länsstyrelsen ingår.

korttidsupplåtelser för dels upplevelsenäringen, dels ideellt friluftsliv av större omfattning. Ansökningar om nya upplåtelser av mark behandlas, liksom tidigare, restriktivt i enlighet med riktlinjerna i prop. 2016/17:1 utgiftsområde 23.

Under 2020 har tre remisser över ansökan om friköp inkommit från Statens Fastighetsverk och handlagts.

Hållbar rennäring – regleringsbrev 2020 1 D8

Under året har Länsstyrelsen genomfört renräkning för kontroll av högsta renantal i tre av tolv samebyar i länet, inräknat Idre sameby i Dalarnas län. Kontrollen har visat på ett för högt antal renar i samtliga tre samebyar, Idre, Ruvhten Sitje samt Jovnevaerie, jämfört med fastställd nivå för högsta renantal. Länsstyrelsen har samlat in renlängder för de övriga samebyarna och totalt sett uppgår det faktiska renantalet till 103 procent av det högsta tillåtna renantalet för länet. Diskussioner förs med samebyarnas styrelser om möjliga åtgärder inför att Länsstyrelsen tar ställning till eventuellt föreläggande om reducering. För Jovnevaerie sameby finns tydliga indikationer på att samtliga av byns renar inte heller har räknats. Länsstyrelsen har med hänsyn till den pågående pandemin beslutat att i nuläget inte förelägga samebyn att genomföra extra räkning och samling för reducering av antalet renar.

Under vintern startade arbetet med planering av utökad tillsyn av Jovnevaerie samebys renskötsel med syfte att dokumentera och följa upp klagomål om att samebyns renar finns kvar på vinterbetesområdet mellan maj och september där de orsakar skador och olägenheter för lokalboende och jakträttsinnehavare i området mellan vattendragen Hårkan och Lången. Möten hölls med företrädare för samebyn, älgskötselområdet samt med lokalboende i syfte att informera om projektet, inhämta information för att Länsstyrelsen skulle få en tydligare bild av problemen, dess orsaker och omfattning, samt för att öppna upp för bättre dialog. Det praktiska tillsynsarbetet försenades av den kalla våren och bifall från Länsstyrelsen på samebyns begäran om förlängt vinterbete till och med 21 juni. Drygt 60 klagomål finns diarieförda från maj. Information om de inkomna klagomålen har av Länsstyrelsen vidareförmedlats till samebyn. Två personer har timanställts för att i fält dokumentera förekomst av renar och följa upp inkomna klagomål. Förutom tillsyn på marken har helikopter använts för att få en övergripande bild av förekomst av renar. Samebyns ordförande har följt med vid flertalet flygningar och vid en flygning deltog även representanter för markägare och älgskötselområdet. Resultatet under året är att Länsstyrelsen har fått en betydligt bättre bild av problematiken, samebyn har löpande fått information om klagomål och har vidtagit åtgärder för att förebygga och ersätta skador och olägenhet som renarna orsakar, boende och jakträttsinnehavare har känt sig lyssnade på och fått besök av vår tillsynspersonal. Samebyn är också nöjd med arbetet och den ökade kontakt med framför allt älgskötselområdet som Länsstyrelsens arbete har resulterat i. Förekomst av renar på vinterbetesområdet under sommaren har på vissa platser varit omfattande och återkommande, skador på egendom och störning av älgjakt har förekommit. Vår bedömning är ändå att älgjakten på privatmark har påverkats i betydligt mindre av omfattning av renar i år än tidigare år. Länsstyrelsen har, som ovan redovisats, genomfört renräkning i samebyn i oktober och i samband med räkningen har även flygning med helikopter genomförts i betesområdet. För att få en så rättvisande uppfattning som möjligt av antalet renar som samebyn har så har Länsstyrelsen även beaktat resultatet vid samling/skiljning i angränsade samebyar samt renräkning i det norska renbetesdistriktet Snaasa. Om finansiering kan säkras så avser Länsstyrelsen att fortsätta arbetet med utökad tillsyn av samebys renskötsel även nästa år, inklusive renräkning. Behov finns även av att fortsätta främja ökad dialog mellan samebyn, markägare/lokalboende och jakträttsinnehavare.

Länsstyrelsen förvaltar småviltsjakten på renbetesfjällen i Jämtlands län med stöd av Rennäringsförordningen som anger att småviltsjakt ska upplåtas under förutsättning att någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen och att det inte finns något hinder enligt 32§ Rennäringslagen. Av 32§ rennäringslagen framgår att på sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och på renbetesfjällen får nyttjanderätt upplåtas endast om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln. Avser upplåtelsen rätt till jakt eller fiske, krävs dessutom att upplåtelsen är förenlig med god viltvård eller fiskevård och kan ske utan besvärande intrång i rätten till jakt eller fiske enligt 25 §. Upplåtelse av hela fisket i visst vatten får ske endast om samebyn medger det.

Småviltsjakten på renbetesfjäll är populär bland jägare bosatta i länet men den största andelen av jägarna är personer bosatta i övriga delar av landet samt jägare från andra länder. Under innevarande jaktsång har cirka 14 500 jaktdagar, inklusive hundträning, sålts genom det webbaserade förvaltningsverktyget Natureit.com. Det är en minskning jämfört med föregående år då drygt 16 000 jaktdagar, inklusive hundträning, såldes. Den minskade försäljningen kan förklaras med att utländska jägare inte har kunnat besöka Sverige i samma utsträckning som tidigare år under den pågående pandemin men även av att småviltsjakten har varit avlyst i större omfattning än tidigare år. Småviltsjakten domineras av jakt på skogshöns där jakten på dal- och fjällripa sker i störst omfattning. Småviltsjakt efter ripa bedrivs inom fjällområden där samebyarna har sina renar. Inom vissa fjällområden är även friluftslivet på allemansrättslig grund med vandring med flera aktiviteter välutvecklat. Inom vissa områden och under vissa perioder upplever samebyarna att jägare och friluftslivsutövare har en negativ påverkan på samebyarnas renskötsel och eller samebyarnas egen jakt. Under det gångna året har av samebyarna begärda avlysningar av småviltsjakten ökat markant. Länsstyrelsen handlägger och beslutar om avlysningar och antalet beslut har under det gångna året ökat till drygt 50 stycken. Föregående år uppgick antalet beslut om avlysningar till 29 stycken. Länsstyrelsen har under året påbörjat dialog med representanter för jägarintresset och samebyarna i syfte att inför det kommande året vidta åtgärder som ska öka möjligheterna till samutnyttjande av fjällområdena, bidra till en hållbar rennäring och öka möjligheterna för småviltsjägare att planera och genomföra fjälljakten.

Under året har Länsstyrelsen i samverkan med Skogsstyrelsen anordnat och lett två möten i samverkansgruppen inom ramen för de så kallade Härjedalsförhandlingarna om renbete. Enligt de befintliga avtalen, det vill säga vinterbetesavtalen från 2011, barmarksavtalen från 2014 samt de till vinterbetesavtal omvandlade reservbetesavtalen, innehar Länsstyrelsens representant rollen som sammankallande och ordförande för gruppens verksamhet. Samverkansgruppen är sammansatt av representanter för samebyarna Tåssåsen, Handölsdalen och Mittådalen samt representanter för de privata markägarna i Härjedalens kommun. Syftet med mötena är att utbyta information och att diskutera eventuella frågor och problem som parterna i renbetesavtalen upplever. Samverkansgruppens arbete är en förutsättning för att upprätthålla den ordning som skapats i Härjedalen genom ingångna avtal. Antal avtal och totala ytan som berörs av avtal ökar då ytterligare några markägare har anslutits sig/sin mark. Inga avtal har heller sagts upp och vinterbetesavtalen har förlängts 5 år från och med 1 januari 2020. Idag har över 80 procent av samtliga markägare i Härjedalen vinterbetesavtal gällande de nämnda samebyarna och cirka 95 procent av berörda markägare avtal om barmarksbete gällande Mittådalens sameby.

Det har under året framförts oro från markägarsidan över att många, flera hundra, markägare skulle kunna komma att säga upp sina avtal om renbete på grund av att områdena av Sametinget har pekats ut som riksintresse för rennäringen. Men inga markägare har hittills sagt upp sina avtal. Önskemålet är starkt från markägarsida att Sametingets utpekande av riksintressen i Härjedalen omprövas då man anser att riksintressen inte kan pekats ut på områden där det finns en dom som säger att det inte finns sedvanerätt till renbete.

Samverkansgruppen har under det gångna året även diskuterat den framtida förvaltningen av avtalen med bakgrund av att regeringen har återkallat uppdraget till Jordbruksverket att leda arbetet. Parterna i samverkansgruppen anser att det är viktigt att gruppen finns kvar då det är ett viktigt forum för dialog mellan parterna i Härjedalen och mot bakgrund av att samverkansgruppens sammansättning och existens är reglerad i de befintliga avtalen. Man har från både markägarnas och samebyarnas sida tryckt på vikten av att gruppen även fortsättningsvis ska ledas av Länsstyrelsen.

Dialog med samebyordförande förs två gånger per år vid det så kallade Samebyordförandemötet, där frågor med direkt eller indirekt bäring på rennäringen diskuteras. Landshövdingen är ordförande för mötena som är viktiga forum för informationsutbyte mellan Länsstyrelsen och samebyarna.

På grund av den pågående pandemin har två planerade fysiska möten med Rennäringsdelegationen ställts in under året. Ett digitalt möte har genomförts med delegationen. De nya ledamöterna har introducerats i delegationens arbete och uppdrag med upplåtelse av mark, fiske och jakt på renbetesfjällen i enligt lagstiftning och Länsstyrelsens arbetsordning.

Förvaltningsverktyget för rovdjur inom renskötselområdet - regleringsbrev 2020 I D7
Länsstyrelsen har under 2020 påbörjat arbetet med att utbilda flera nya handläggare inom hanteringen av förvaltningsverktyget. Verktyget har sedan använts som underlag i förvaltningsbeslut i de fall då det funnits tillgängliga data. Då erfaren personal har avslutat sin anställning har nyrekrytering av personal ägt rum. Detta har lett till att arbetet med toleransnivåerna inte nått så långt som det varit önskvärt.

Data från toleransnivåverktyget har använts vid ett avslag och ett bifall av ansökningar om förebyggande skyddsjaktbeslut efter järv. I samband med dessa ansökningar har samråd skett med samebyarna avseende skadenivåer, samråd har även skett med Sametinget i dessa frågor.

Fjällfiske

Inom fjällfisket har statens vatten på renbetesfjäll förvaltats och upplåtits via försäljning av fiskekort genom allmänna tillstånd, underupplåtelse, särskilda tillstånd och långtidsupplåtelse.

Den verksamhet som vidare genomförts inom fjällfiske har under året varit att:

- Samverka med Umeå universitet och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten i ett fyraårigt projekt i syfte att öka kunskaperna om fiskets och klimatförändringars effekt på primär- och fiskproduktionen i fjällvatten.
- Sprida information och kunskap kring fisket på statens vatten genom att producera den årliga Fjällfiskeguiden.
- Samordna insatser för att förhindra vidare spridning i av gädda i Dammån-Storåns vattensystem. Spridningen av gädda där den tidigare inte funnits utgör en stor risk för permanenta förändringar av ekosystemet.
- Samverka med berörda samebyar kring de allmänna fiskeupplåtelse, samebyarnas husbehovsfiske samt kring biologisk provtagning.

Fiske

Ärendehandläggningen har under året skett enligt uppsatta mål med avseende på handläggningstider, vilka i huvudsak har hållits.

Rådgivning till allmänhet, fisketurismföretag och fiskeförvaltande organisationer har pågått på en acceptabel nivå men på grund av stundtals hög arbetsbelastning har tiden för detta minskat. Länsstyrelsens roll som rådgivande inom fiske har heller inte kunnat genomföras i lika stor omfattning under året på grund av coronapandemin. Alla fysiska möten har ställts in förutom några årsmöten inom fiskevårdsområden som trots pandemin kunde genomföras på ett säkert sätt. Alla övriga planerade seminarier och möten har fått ske digitalt vilket resulterat i att många möten med personer som inte har tillgång till eller kunskap om den digitala tekniken inte kunnat tillhandahålla information på normalt sätt.

Ett fiskevårdsområde har upphört med sin verksamhet och har därför upplösts av Länsstyrelsen. För att förhindra att antalet fiskeförvaltande organisationer i länet minskar samt för att de som finns ska fungera bättre har samverkan skett under året med Sveriges fiskevattenägareförbund, Svenska Sportfiskeförbundet och länets kommuner för att diskutera gemensamma strategier. Samverkan har dock stoppats tidigt under året av på grund av coronapandemin.

Samverkan med andra myndigheter och vattenkraftföretag i ett pilotprojekt för Ljungans vattensystem har resulterat i en överblick av vilka samverkansmodeller som fungerar och gett en bra erfarenhet inför kommande omprövningsprocesser för att miljöanpassa vattenkraften enligt den nationella planen (NAP). Verksamheten har också tagit fram information gällande fiskstatus som underlag och för att uppfylla de krav som finns inom vattenförvaltningen.

Beslut om ekonomiskt stöd till fiskevårdsorganisationer för fiskevårdande åtgärder har bidragit till att insatser för att restaurera vattenmiljöer efter flottningen, byta felaktigt nedlagda vägtrummor samt inventering av fiskbestånd i sjöar och vattendrag har genomförts av fiskeförvaltande organisationer. Ett samverkansprojekt med syfte att skapa en ekosystembaserad förvaltningsplan för Storsjön har på initiativ av Länsstyrelsen startats upp under året.

Länsstyrelsen har också samverkat med länets kommuner i olika typer av turistfiskeprojekt. Som exempel kan nämnas projektet ”Fiska i Berg” inom Bergs kommun där man jobbat på att öka tillgängligheten för rörelsehindrade personer att nå fiskevatten. Länsstyrelsen har medverkat i en referensgrupp till projektet.

Länsstyrelsen driver eller medverkar i fem större egeninitierade restaureringsprojekt som finansierats av EU:s miljö- och fiskefond. Ett av huvudsyftena med dessa projekt är att genom återställda ekosystem och anpassad förvaltning skapa förutsättningar för ett bibehållet och utvecklat fiske i länet. Dessa projekt beskrivs närmare under rubriken Redovisning av verksamhetsområden och där avsnitt Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58).

Länsstyrelsen samordnade insatser i länet för att undersöka förekomsten av bakteriell njursjuka (BKD) hos vild fisk i Ljungan och Faxälven i samverkan med Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) i Uppsala och Länsstyrelsen i Västerbotten. Samverkansprojektet resulterade i flertalet positiva svar med konstaterad smitta som bekräftar förekomsten av BKD hos vild fisk. Svaren har givit kunskaper om spridningen av BKD i vattensystemen och resulterat i erfarenheter som kommer att förändra strategierna för tillståndsprövning av flyttning och utsättning av fisk och kräftdjur.

Projektet Strömfiskelyftet har av enkätsvar till besökare vid Damman och via egeninitierade fältundersökningar fått detaljerad information över hur regelverket för fisket fungerar och en överblick över fiskbeståndens status.

Resultatbedömning

Lantbruk Landsbygd

En samlad bedömning är att Länsstyrelsen har genomfört årets verksamhet inom Lantbruk och landsbygd med ett samlat gott och i vissa delar utmärkt resultat. Nedan följer några motiveringar till vår bedömning.

- Länsstyrelsen har under året administrerat och utbetalat 2020 års jordbrukarstöd, så långt det varit tekniskt möjligt. Dessutom har miljöersättning till för betes- och slåtterängar för åren 2015–2019 administrerats och utbetalats i de fall utbetalning ska ske, med undantag av ett fåtal ansökningar. Arbetet med återkrav har påbörjats.
- I landsbygdsåtgärderna, det vill säga projekt- och företagsstöd liksom miljöinvesteringar har handläggningstakten varit god. Stort engagemang och tid krävdes som följd av de omfattande budgetindragningarna i landsbygdsåtgärderna som skett under året. Detta drabbade därmed också handläggningen. Den oro och förtroendekris som uppstod vid indragningar av budgetmedel vid programändringen under våren har Länsstyrelsen hanterat och ansökningar har fortsatt kommit in och handlagts.
- Ärendebalanserna är goda utifrån Länsstyrelsens förutsättningar för så väl jordbrukarstöd som projekt- och företagsstöd. Den pågående coronapandemin har påverkat arbetet men inte mer än att Länsstyrelsen har klarat uppsatta mål.
- Ett aktivt engagemang från Länsstyrelsen har bidragit till utformningen av den strategiska planen för kommande CAP. I diskussionen har såväl länsstyrelserna som Jordbruksverket varit eniga i de stora dragen i utformningen. Länsstyrelsen i Jämtlands län har särskilt lyft problematiken kring att nå målen genom lika villkor i stöd för hela landet där förutsättningarna är mycket olika. Detta gäller bland annat de så kallade takbeloppen i investeringsstöd. Länsstyrelsen har också drivit förenklingsarbete inom jordbrukarstöden och projekt- och företagsstöd för att minska administration hos myndigheten och lantbrukarna.
- Länsstyrelsen har haft en aktiv roll i de kompetensgrupper i projektet för kommande CAP som arbetar i samverkan med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Vidare har Länsstyrelsen deltagit aktivt i de samråd som hållits under året.

- 92 procent av de dödsboägda fastigheterna som registrerades under 2017 har avvecklats efter tre år.
- Inom nationella livsmedelsstrategin bidrar Länsstyrelsen främst till livsmedelsproduktion i länet genom att EU-medel betalas ut i tid, att planerade kontroller inom livsmedelskedjan samordnas inom Länsstyrelsen och att Eldrimner, nationellt resurscentrum stimulerar produktion av mathantverk i hela landet. coronapandemin har bidragit till omprioriteringar och framflyttande av aktiviteter till senare tidpunkt.
- Inom den sammanhållna landsbygdspolitiken har Länsstyrelsen på olika sätt bidragit till en ökad förståelse för landsbygdens förutsättningar och Länsstyrelsens verktyg för att bidra till utveckling utöver EU-stöd.
- Utifrån tillgängliga resurser att genomföra verksamheten samt pågående Coronapandemi är årets resultat i Eldrimners verksamhet, positivt och i stort enligt plan. Regeringen har föreslagit en fortsatt grundfinansiering 2021 - 2023 till Länsstyrelsen för att genom Eldrimner ännu bättre kunna stärka mathantverket som näring. Ett uppdrag som gör att Eldrimner fortsatt kan bidra till en positiv landsbygdsutveckling genom diversifiering av jordbruksföretag, tillväxt genom ökad omsättning och möjlighet för företag att anställa fler samt överlag en stärkt hållbar livsmedelsproduktion för hela landet.
- Trots att antalet jordbruksföretag i länet fortsätter att minska och att igenväxning hotar som följd av minskande antal betesdjur har effekterna av Länsstyrelsens arbetet 2020 inom Lantbruk och landsbygd dämpat de effekterna och därmed bidragit till de övergripande målen.

Rennäring med mera

Av 68 inkomna markupplåtelseärenden avgjordes 49 av dessa under året. Under 2020 avgjordes även 31 ärenden inkomna under 2016 - 2019. Under året har arbete genomförts för att införa handläggningsverktyget MAS som förväntas effektivisera handläggningen. Handläggningsverktyget är planerat att kunna användas under år 2021.

Mot bakgrund av ovan redovisning av genomförd verksamhet och resultat under året i förhållande till verksamhetens mål och uppdrag bedömer Länsstyrelsen att det fortsatt finns utvecklingsbehov. Årets resultat har påverkats negativt av den pågående coronapandemin och vissa åtgärder har därför inte kunnat genomföras så som de skulle ha genomförts ett "vanligt" år. Under det gångna året har extra åtgärder ändå vidtagits för att främja en ordnad och hållbar rennäring i länet. Länsstyrelsen framhåller vikten av en revidering och modernisering av det nuvarande rennäringslagstiftningen för att främja en långsiktigt hållbar rennäring. Länsstyrelsen anser även att arbetet för att nå samförståndslösningar mellan de olika intressenterna inom renskötselområdet bör intensifieras i syfte att motverka en ökande polarisering.

Arbetet med toleransnivåverktyget har ett utvecklingsbehov som främst består i att behålla och utveckla den kompetens som finns hos Länsstyrelsen. Omsättning i personalgruppen har varit en bidragande orsak till att arbetet inte nått så långt som det varit önskvärt. Vidare för Länsstyrelsen en dialog med Sametinget och andra länsstyrelser inom norra rovdjursförvaltningsområdet avseende hur vi i dagsläget arbetar med förvaltningsverktyget.

Länsstyrelsen har idag endast tillgång till skadenivåer för tre samebyar i Jämtlands län. Beräknat på treårsmedel så ligger skadenivåerna på 12 till 28 procent.

Verksamheten inom fisket på renbetesfjäll har i huvudsak fungerat normalt och resultatet kan betraktas som gott. Antalet besökare i fjällvärlden har under 2020 ökat på många håll och fisket har fungerat bra med många personer som besökt och fiskat i fjällen för första gången.

Fiske

Årets verksamhet bedöms ha genererat ett sammantaget gott resultat. Ärendehantering har genomförts enligt plan men har varit satt under hård press på grund av omprioriteringar, främst på grund av coronapandemin och det omfattande arbete som krävts inom pilotprojektet för Ljungan. Inom verksamhetsområdet har problem uppstått då många fiskeförvaltande organisationer inte kunnat hålla ordinarie års- och styrelsemöten. Vissa organisationer har kunnat hålla möten utomhus eller i större lokaler med mindre smittrisk. Rådgivningen från Länsstyrelsens sida har dock fortgått och många kontakter har istället kunna ske via telefon och E-post. Totalt sett en negativ utveckling när det gäller fiskevårdsområdenas verksamhet men då försäljningen av fiskekort ändå ökat blir den totala bilden ändå positiv.

Antalet fiskande besökare till länet har ännu inte räknats samman men kan ändå preliminärt bedömas ha ökat under 2020 med samma utveckling som för fjällfisket.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 12–14 • - 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 A13-1 A14 • 3 B17 	<ul style="list-style-type: none"> • - • -

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Avsnittet 70, 80–85 omfattar ett flertal politikområden. Till varje område finns olika nationella mål. För några områden även nationella planer och strategier. Dessa används i Länsstyrelsens verksamhetsplanering. Planeringen avgränsas utifrån de uppdrag vi får samt för Länsstyrelsen relevanta lagar och förordningar vilka är kopplade till nedan nämnda områden. Nämnas kan: barnrätts-, folkhälso-, funktionshinders-, integrations-, jämställdhets-, kriminal-, socialpolitik.

Inom några områden är målen regionaliserade i olika strategier och handlingsplaner med hänsyn taget till lokala och regionala förhållanden. Det innebär att träffsäkerheten i olika aktiviteter ökar och målarbetet får ett högre genomslag.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Extern samverkan, samordning och kunskapsfrämjande verksamhet

Arbetet inom ovan nämnda politikområden har stort fokus på samordningen av länets kommuner, myndigheter och frivilligorganisationer. Vidare att stödja länets aktörer utifrån lokala och regionala behov.

Intern samordning och kunskapsfrämjande verksamhet

Under året har den interna samordningen vidareutvecklats. Vi har ökat förståelsen för varandras uppdrag och hur dessa hänger ihop. Detta har genererat att vi i större utsträckning kan bana väg för varandras uppdrag externt.

Verksamhetens resultat

Här redovisas verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, året prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,6	1,4	1,4
Årsarbetskrafter kvinnor	9,5	9,3	8,6
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	97	95	140
Antal beslutade ärenden	78	84	90
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	0

Verksamheten i siffror			
Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	2020	2019	2018
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	11 062	12 234	11 746
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	3 613	4 367	4 375
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	-141	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	4 562	4 883	5 296
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	17	-58	-938
- varav OH	2 869	3 183	3 014
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	3 253	3 200	3 087

Kommentar till tabellen

Den totala årsarbetskraften inom de fem olika verksamhetsområdena är stabilt över tid. Däremot finns varierande skillnader inom varje område. Ärendehandläggningen sker främst inom integration och har minskat över tid utifrån de regionala förhållandena. Detta har dock inte påverkat storleken på lämnade bidrag, då det föreligger viss förskjutning. Underskott i projekt finansierade av övriga medel har täckts från kapitalförändringen. Underskottet för året var lägre än det totala underskottet, därav ett negativt saldo både 2018 och 2019.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal kommuner, myndigheter och andra aktörer som tagit del Länsstyrelsens främjande insatser för jämställdhetsintegration	Egen dokumentation	8	8	8
Andel av länets kommuner som deltagit i minst två kunskapspridande event om forskning och konventionsefterlevnad	Egen dokumentation	100 %	100 %	100 %

Folkhälsa

Inom ramen för vår regionala ANDT-strategi⁷⁸ har vi samordnat det länsövergripande arbetet i syfte att öka kunskapen och samverkan mellan olika aktörer. Detta har skett i form av seminarier, konferenser, workshops, nätverksträffar och kampanjer i samverkan med framförallt länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen. Den regionala strategin har under året följts upp i form av en process- och resultatuppföljning. Resultaten visar på att strategin har bidragit till en positiv utveckling av ANDT-arbetet, både lokalt och regionalt utifrån struktur och organisation. Det lyfts även att de samverkanssvårigheter som finns i länet har påverkat arbetet negativt.

Länsstyrelsens uppdrag att kontrollera kommunernas tillsyn av alkohol och tobak inrymmer även att verka för att kommunerna har en god kunskap inom området. Detta ökar i sin tur incitamentet för att kommunerna kan genomföra en kvalitativt god tillsyn. Kunskapsfrämjande insatser har genomförts under året genom dialog vid nätverksträffar samt olika föreläsningar. Insatserna har utgått från de brister som framkommit vid Länsstyrelsens tillsyn.

⁷⁸ Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, ANDT

Föräldraskapsstöd

Förutsättningarna för att stärka det regionala arbetet med föräldraskapsstöd till alla föräldrar med barn mellan 0 - 18 år är goda i och med det nätverk som sedan flera år, etablerats i länet. I nätverket Föräldraskapsstöd-Z finns nu en bra representation från länets alla åtta kommuner, med samordnare från Region Jämtland Härjedalens enheter för Barn och utbildning, Barnhälsovård och Folkhälsa och där representation från civilsamhället initierades under året. Länsstyrelsen är sammankallande och arbetet genomförs i nära samverkan med samordnare från regionens folkhälsoenhet.

Kartläggningen över föräldraskapsstöd i Jämtlands län som slutfördes under 2020 har även starkt bidragit till att den nationella strategin har introducerats på flera håll. Kommundialogerna, följdes av dialog med verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen och det civila samhället. Kartläggningen har förtydligat vikten av att utveckla samverkan mellan bredden av aktörer och verksamheter, för att alla föräldrar ska nås av ett stöd genom hela barnets uppväxt.

Under året initierades ett forum för verksamhetsnära aktörer lokalt och regionalt inklusive det civila samhället, som ger föräldraskapsstöd i länet. Länsstyrelsen beviljade medel till Östersunds kommun för ett treårigt projekt som ska erbjuda forum för kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte. Arbetet i projektet, kommer även under de två närmaste åren att förankras i nätverket. Alla insatser inom projektet tar utgångspunkt i den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd från 2018.

Jämställdhet

Jämställdhetsstrategin för Jämtlands län 2018 – 2020 - regleringsbrev 2020 I A13

Länsstyrelsens arbete har under året utgått från Jämställdhetsstrategin för Jämtlands län 2018 – 2020. Länsstyrelsens arbete ska stärka det regionala och lokala arbetet för ökad jämställdhet och förbättra förutsättningarna för samverkan mellan relevanta aktörer. På grund av pandemin har arbete prioriterats om och en del aktiviteter har fördröjts eller ställts in. Men med hjälp av digitala lösningar har vi trots detta återhämtat oss och ökat takten i arbetet med det regionala nätverk som är kopplat till länsstrategin. Nätverk har under året verkat utanför sina vanliga kontakter. Vi har nått fler och nya aktörer tack vare detta. Med andra har samverkan fördjupats. Nämnas kan länets Samordningsförbund och den lokala föreningen MÄN Jämtland Härjedalen.

Vi har sett en god effekt från det normkritiska och våldsförebyggande arbetet, med genusansats, i länets skolor. Vid en av de deltagande skolornas fordons- och transportprogram, har andelen kvinnor ökat från 22 till 38 procent. Länsstyrelsen har stärkt och utvecklat arbetet med ett nätverk mellan skolorna. Nu deltar alla åtta kommuner varav fyra är något mer aktiva trots coronapandemin. Sammantaget har arbetet inspirerat fler skolor i länet som vill ha processtöd och fortsätter använda machofabrikens material samt handboken, *Inget att vänta på*.

I arbetet med att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor har följande prioriterats:

- Samordningen mellan aktörer kopplat till pandemin och våldsutsatthet. Arbetet har inneburit att samordna aktörer i frågor om skyddat boende, extra bemanning under semestrar samt att påskynda arbetet med att tillgängliggöra stöd för våldsutsatta med bland annat en stödchatt. Arbetet har fungerat mycket bra där länets aktörer har visat prov på att agera när det gäller och Länsstyrelsen har stärkt sin samordnande roll.

- Arbetet med att inrätta Barnahus⁷⁹ Jämtland. Länsstyrelsen samordnar de samverkande myndigheterna i den styrgrupp som tillsattes när verksamheten startade i början av året. En plan för kompetensutveckling där Länsstyrelsen och regionens utvecklingsavdelning har samverkat för att tillgodose behovet av kompetensutveckling kopplat till etableringen av Barnahus har tagits fram. Exempel på områden där behov lyfts fram är om sekretess när myndigheter samverkar kring brottsutsatta barn men även en höjd kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att utveckla en modell för samverkan i enskilda ärenden, kallad operation norrsken. Länsstyrelsen har fördelat medel till länets kommuners centrumbildning, centrum mot våld, för att utveckla en modell för hur enskilda våldsutsatta vuxna som är i behov av skydd, stöd eller hjälp från flera myndigheter kan få ett bättre samordnat stöd. Arbetet har under året utmynnat i beslut om att samråd för målgruppen ska påbörjas under 2021 där länets kommuner, regionen, polisen samt åklagaren ska ingå i samråd för att på ett bättre sätt ge stöd till utsatta.
- Att i samverkansstrukturer såsom ledningsgrupp och kontaktpersonsätverk stärka den nationella strategin genom att representationen utökas med aktörer som har uppdrag inom den nationella strategin.
- Att den nya regionala överenskommelsen på ledningsnivå följer de målområden som pekats ut i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Inom det normkritiska och våldsförebyggande arbetet har skolorna uttryckt behov av att även det föräldraskapsstödjande uppdraget ska ingå. I Länsstyrelsens arbete ingår även uppdragen Brottsförebyggande, Mäns våld mot kvinnor samt Jämställdhet. Länsstyrelsen erbjuder processtöd, arena för nätverk, samt bedriver informationsspridande och kunskapsförhöjande insatser.

Utöver detta har vi påbörjat att sprida arbetsmetoder för att hitta och lösa jämställdhetsproblem i olika verksamheter. Vår erfarenhet är att många upplever det svårt att bryta ner övergripande jämställdhetsmål till sin egen verksamhet.

Brottsförebyggande arbete

För att bedriva ett kvalitativt kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete krävs en god samverkan. Vi ser att huvudaktörerna, kommun och polis, samarbetar med varierad intensitet i länet. I princip har alla kommuner en samverkansöverenskommelse med Polisen, men samarbete och arbetsmetoder behöver utvecklas ännu mer för att hitta ett strukturerat långsiktigt effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Det är till exempel fortfarande få brottsförebyggande insatser som tas fram efter en noggrann kartläggning, orsaksanalys och kostnadsberäkning. Efter insatser prioriterar man alltför sällan uppföljning eller utvärderingsarbetet. Vi ser ett fortsatt behov av att öka kunskapen om brottsförebyggande arbete hos beslutsfattare och en ökad prioritering av det brottsförebyggande arbetet på lokal nivå. Detta för att kommunala samordnare och kommunpolisier ska få bättre förutsättningar för att utföra uppdraget kring det brottsförebyggande arbetet.

---

⁷⁹ <https://barnahusjamtlandslan.se/>

Integration

Inom området integration verkar Länsstyrelsen för beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn. Vi stödjer samverkan mellan länets aktörer och följer upp insatser. Länsstyrelsen ska också verka för att det erbjuds och genomförs tidiga insatser för asylsökande (TIA) och fördelar statliga utvecklingsmedel till kommuner och civila samhällets aktörer. Under 2020 har verksamheten i stor utsträckning präglats av de begränsningar som coronapandemin inneburit vilket medfört att få verksamheter kunnat genomföras i form av fysiska möten. I stället har Länsstyrelsen och övriga aktörer i länet, i den mån det varit möjligt, i stor utsträckning bedrivit insatser via digitala kanaler.

Länsstyrelsen har under året fortsatt driva nätverk för länets aktörer både inom mottagandet av nyanlända och inom mottagandet av ensamkommande barn. Förutom olika verksamheter inom kommunerna deltar även Migrationsverket, Arbetsförmedlingen samt Region Jämtland Härjedalen i dessa nätverk. Verksamheten har under året präglats av det låga antalet nya mottagna vilket inneburit omorganisering, nya strukturer och konsekvenser för verksamheternas finansiering. Ett resultat av Länsstyrelsens regionala dialoger, uppföljningar och verksamhetsstöd är att det finns en gemensam lägesbild över vilka insatser som behöver prioriteras för att upprätthålla mottagningskapacitet i länet. Den lägesbilden används bland annat i inriktning och prioritering i aktörernas verksamhetsplanering och av de projekt som genomförs med de statliga utvecklingsmedel som fördelas av Länsstyrelsen inom integrationsområdet.

Under året har Länsstyrelsen fördelat drygt 3 miljoner kr till 12 projekt för att stärka insatser för nyanlända. Länsstyrelsen och aktörerna har under året prioriterat språkstödande och insatser som främjat arbetsmarknadsetablering. Länsstyrelsen har också fördelat cirka 1 miljoner kr till fem projekt för att genomföra tidiga insatser till asylsökande framför allt med samhällsorienterande inriktning. Det minskade antalet asylsökande i länet har inneburit att spridningen av projekt över länet samt antal pågående projekt har minskat under året. Antalet projektansökningar och ansökta medel överstiger tillgängliga medel med ungefär det dubbla vilket visar på både intresse för och behov av utvecklingsinsatser i verksamheten. Att de ekonomiska grundförutsättningarna för mottagandet i kommunerna har minskat samtidigt som Arbetsförmedlingen och Migrationsverket omorganiserar sina verksamheter innebär att möjligheten att ta del av Länsstyrelsens utvecklingsmedel är mycket viktig för möjligheten att genomföra utvecklingsinsatser.

Länsstyrelsen har genomfört ett antal kompetenshöjande insatser för länets aktörer som utbildning inom området föräldrastöd, ensamkommande barn som riskerar utsättas för människohandel och exploatering samt konsekvenser av den nya gymnasielagen för unga i migration.

Under året har Länsstyrelsen även utvecklat samverkan med civilsamhällets organisationer genom att delta i civilsamhällets eget nätverk, Civilsamhällets samverkansgrupp för unga i migration (CIVUM), och andra forum för civilsamhällets stöd till målgruppen. Dessa insatser bidrar till att fånga upp aktuella frågor och utmaningar samt att dela information och lägesbilder som förväntas leda till effektivare insatser för målgruppen.

Under året har Länsstyrelsen också haft en dialog med länets kommunledningar för att undersöka intresset för en omfördelning av anvisningsandelar för mottagandet av ensamkommande barn och nyanlända. Kommunerna gör idag bedömningen att planeringsförutsättningarna för omfördelning av andelstal för ensamkommande barn inte är tillräckligt tydliga eftersom det kan gå flera år mellan anvisningar samtidigt som behovet inte är så stort att det föranleder en omfördelning.

En omfördelning av kommuntalen för nyanlända har däremot skett. Länsstyrelserna har gemensamt, via den nationella Bosättningsgruppen, haft dialog och bistått Migrationsverket i deras uppdrag om anvisningsmodell för ensamkommande barn och nyanlända.

Mänskliga rättigheter

Inom uppdraget ryms Barn-, Kvinno- och Funktionshinderskonventionen samt lagen om nationella minoriteter.

Inom område integration har länsstyrelserna i de nordliga länen tillsammans arbetet med att ta fram ett kunskapsstöd och vägledning för tillämpning av ett rättighetsbaserat arbetssätt inom uppdraget. Syftet har varit att utveckla ett arbetssätt som sätter individen och dess rättigheter i centrum vilket, det vill säga de som är asylsökande och nyanlända i våra län.

Barnkonvention

Uppdraget om FN:s Barnkonvention har, efter en inledande konferens inför att lagen trädde i kraft 2020, bestått i en omfattande förankringsprocess främst mot kommunerna som resulterat i att huvuddelen av kommunerna medverkar i en fyradagars utbildning till barnrättskoordinatorer. En av de fyra utbildningsdagarna har hittills genomförts. Utöver kommunerna deltar även Region Jämtland Härjedalen, Barnhus Jämtlands län, Rädda Barnen och Polismyndigheten. Politiker och tjänstepersoner har i olika grad deltagit i kortare webb-utbildningar om barnkonventionen som arrangerats av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Under året har Länsstyrelsen samordnat arbetet mellan kommunerna, hälso- och sjukvård, polis- och åklagarmyndighet med att bilda ett Barnhus. Invigning ägde rum i december.

Kompetenshöjande insatser om människohandel och exploatering har riktats till aktörer som arbetar med ensamkommande barn. Länsstyrelserna i de nordliga länen har i samverkan med regionkoordinatorerna mot prostitution och människohandel genomfört ett digitalt seminarium med fokus på ensamkommandes speciella förutsättningar. En kartläggning av problematiken inom länet har visat sig vara svårt att genomföra då det inte finns tillgång till uppgifter och statistik inom området. Länsstyrelsen har också tillsammans med kommunerna följt upp framtagna regionala rutiner för barn som försvinner.

Verktyg för att förebygga utsattheten har tagits fram i projektet Barnets bästa vid återvändande som är ett Asyl-, migrations- och integrationsfond - projekt (AMIF) som genomförts i samverkan med Strömsunds kommun och Migrationsverket. Projektet har syftat till att ge ensamkommande barn ett utökat stöd under asylprocessen och eventuellt återvändande. De verksamhetsstöd som tagits fram av projektet finns nu tillgängliga nationellt.

Funktionshinderskonventionen

Området redovisas i huvudsak i särskild ordning. Dock vill vi lyfta att det under året genomförts en kartläggning avseende strukturen för det regionala och kommunala arbetet inom funktionshinder. Konstateras kan att arbetet huvudsakligen bedrivs sidoordnat, ofta inom så kallat tillgänglighetsråd. Sidoordningen sker genom att det saknas företrädare som har rätt att ta beslut inom områden som samhällsplanering, fritid, omsorg med flera vid rådens möten.

CEDAW – kvinnokonventionen

Under coronapandemin har noterats ett ökat behov av skydd för våldsutsatta. Länsstyrelsen har under året verkat för att utveckla samarbetet mellan olika aktörer i frågor om skyddat boende, extra bemanning under semestrar samt att påskynda arbetet med en stödchatt.

Nationella minoriteter

Under 2020 har en dialog har initierats av Länsstyrelserna i Jämtland, Västerbotten, Norrbotten med sametinget, kvinnofridslinjen och Jämställdhetsmyndigheten, för att se på vilket sätt, och om vad, vi kan göra för att förbättra stöd och hjälp till våldsutsatta samiska kvinnor. Inom området kulturmiljö har den samiska kulturen varit i centrum bland annat genom bidrag till värdefulla kulturmiljöer.

Prestationer och effekter

Föräldraskapsstödet har samverkat med Integrations och ANDT-uppdragen i deras externa aktiviteter. Det gäller även området Jämställdhet där det genomförts flera samverkansinsatser. I det våldsförebyggande arbetet ingår nu även Föräldraskapsstöd tillsammans med Brottsförebyggande, Jämställdhet och Mäns våld mot kvinnor.

Länsstyrelsens interna samordning inom området har gjort ett stort avtryck hos våra samverkansparter i länet. De uttrycker en större förståelse för Länsstyrelsens uppdrag och hur de kan samverka med och inom respektive uppdrag för att fylla de behov som identifierats hos olika målgrupper. Länsstyrelsens medarbetare bidrar utifrån regeringens uppdrag med det regionala perspektivet, och bygger relationer baserat på prestigelöshet, kunskap och öppenhet.

Inom det Brottsförebyggande uppdraget har Länsstyrelsen under året gett stöd till Polisområde Jämtlands i syfte att de ska utveckla individbaserad statistik utifrån kön i sin lägesbild för 2020. De har även fått stöd i analysarbetet med att tolka könsskillnader. Länsstyrelsen har även bidragit med individbaserad statistik uppdelat på kön samt analys av dessa till Polisens kommunspecifika lokala lägesbilder. Vi har analyserat och sammanställt Nationella trygghetsundersökningen (NTU 2020), för Jämtlands län med kön som övergripande indelningsgrund där statistik funnits. Vid olika utbildningstillfällen angående lägesbilsarbete har Länsstyrelsen betonat vikten att belysa skillnader i livsvillkor mellan kvinnor och män. Även vid olika kommunikationsaktiviteter i media har vi uppmärksammat könsskillnader i utsatthet för brott och upplevd trygghet och belyst vikten av att beakta dessa.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att vi genomfört årets verksamhet med ett samlat gott resultat. Nedan följer några motiveringar till vår bedömning.

Folkhälsa

Inom folkhälsa bedrivs arbetet i enlighet med regeringens mål och inriktning. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla samverkan. Vi kan se att våra insatser för de kommunala ANDT-samordnarna i länet uppskattas och är till hjälp i det lokala arbetet. Länet arbete behöver under kommande år ta ytterligare steg för att skapa en samverkan som bygger på förståelse och respekt för varje myndighets och organisations roll och ansvar, tillsammans med en gemensam målbild.

Under året fastställdes en tillgänglighetsstrategi som bland annat beskriver hur Länsstyrelsen, med hänsyn till personer med funktionsnedsättning, kan anpassa information och kunskapsspridning om länets skyddade områden.

Länsstyrelsen har även medverkat i forskningsprojektet Tillgängliga och inkluderande naturmiljöer. Inom projektet ska områden där det går att öka tillgängligheten identifiera. Målet är att konkreta åtgärder som syftar till att uppnå målen i svensk och internationell funktionshinders- och friluftslivspolitik ska utvecklas.

Jämställdhet

Trots pandemin fortsätter arbetet mer fokuserat och tydligare i samverkan med fler aktörer. Genom att öka förmågan att hitta jämställdhetsproblem så nås genomslag av arbetet med målen i den nationella jämställdhetspolitiken. Ett flertal sakområden internt vid Länsstyrelsen har identifierat och tydliggjort vilka specifika jämställdhetsproblem de ska lösa. En spridning av metoden att hitta jämställdhetsproblem till fler sakområden internt samt till externa aktörer har påbörjats.

Brottsförebyggande

Inom det brottsförebyggande området deltar en klar majoritet av länets kommuner i det stöd som Länsstyrelsen erbjuder dem. En klar majoritet av kommunala samordnare och kommunpolisbedömare bedömer att stödet väl utgår ifrån de behov och förutsättningar de har. Brottsförebyggande rådet lyfter även Länsstyrelsens arbete med sitt praktiktäta metodstöd som exempel på ett arbetssätt som svarar väl mot skrivningarna i det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla samverkan.

Område Integration

Inom integrationsområdet är Länsstyrelsens bedömning att länets beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända och ensamkommande barn är god. Det sjunkande antalet nya mottagna och inskrivna i länet har inneburit omorganisering, nya strukturer och konsekvenser för verksamheternas finansiering, trots detta uppger kommunerna att de har en beredskap och kapacitet som motsvarar de aktuella behoven. Länsstyrelsens arbete har under året aktivt bidragit till informations- och erfarenhetsutbyte och stöd för länets aktörer för att anpassa och utveckla mottagande och insatser efter rådande förhållanden.

Mänskliga rättigheter och FN:s Barnkonvention

Under året har tre digitala möten genomförts i Länsstyrelsens kommunnätverk. Sedan 2019 när dessa digitala möten startade är det endast en kommun som aldrig deltagit.

Till den nationella digitala konferensen på Internationella funktionshindersdagen anmälde sig ett tjugotal personer från länet. Tema för de valbara seminarierna var arbetsmarknad, barnrätt, digitalt innanförskap samt styrning och ledning. Deltagandet var högt från alla kommunerna vilket möjliggjordes genom att konferensen genomfördes digitalt.

Under december genomfördes den första utbildningsdagen om Barnkonventionen som Länsstyrelsen anordnat. Det är en fyradagars utbildning med 40 deltagare där de övriga tre dagarna sker under våren 2021. Inom utbildningen uppmärksammas barn med speciella behov såsom funktionsnedsättningar samt föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Förutom Barnkonventionen ingår även konventionen om Rättigheter för personer med funktionsnedsättning som kurslitteratur.

Nationella minoriteter

Inom området kulturmiljö har den samiska kulturen varit i centrum bland annat genom bidrag till värdefulla kulturmiljöer. Samiska kvinnoporträtt har publicerats i olika skrifter i syfte att motverka diskriminering och utsatthet. Länsstyrelsens kampanjarbete om samiska satsningar i Saepmie har varit framgångsrikt. Tillsammans med Skogsstyrelsen har Länsstyrelsen haft möten i samverkansgruppen för Härjedalsförhandlingarna med de aktuella samebyarna i Härjedalen och berörda markägare inom ramen för arbetet med förvaltning av betesavtalen på vinterbetesområdena.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • - • - 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 E4 • - 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag • 2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet är framtaget med utgångspunkt i regleringsbrevsuppdrag 3 E4 om enhetlig struktur i länsstyrelsernas årsredovisningar.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Belopp angivna i tkr.

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020	2019	2018
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	6 322	6 112	5 299
201	Allmänna val	31	689	1 316
25	Trafikföreskrifter	651	465	392
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	8 624	7 394	6 112
30	Regional tillväxt	6 736	9 284	9 223
34	Infrastrukturplanering	316	462	145
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 108	3 716	3 233
41	Stöd till boende och energiåtgärder	1 526	1 198	1 130
42	Energi och klimat	2 239	3 788	2 591
43	Kulturmiljö	4 307	4 306	4 551
45	Krishantering och skydd mot olyckor	11 952	10 532	14 297
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	13 668	14 256	16 124
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	44 601	40 372	45 597
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 045	2 784	2 623
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	8 746	4 991	4 648
54	Mineralfyndigheter	12	107	143
55	Miljöfarlig verksamhet	4 155	3 719	3 016
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	102	114	97
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 004	1 094	1 278
58	Restaurering	7 615	6 745	5 730
60	Lantbruk och landsbygd	33 570	38 071	35 690
61	Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	5 647	5 804	7 047
62	Fiske	2 377	1 973	1 447
70	Folkhälsa	2 127	2 547	2 322
80	Jämställdhet	2 772	2 166	2 191
81	Nationella minoriteter	22	32	46
82	Mänskliga rättigheter	1 238	1 159	830
85	Integration	2 033	3 147	3 343
	SUMMA PRODUKTION	179 546	177 028	180 461
10	Myndighetsövergripande verksamhet	14 619	15 374	14 515
11	Administration och intern service	42 544	40 334	40 308
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	236 709	232 736	235 284
99	Resurssamverkan ²⁾	5 430	4 425	4 209
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ³⁾	242 139	237 161	239 493

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP.

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Summa Produktion 2020 har 71 tkr för hög summa fördelade över VÄS-KOD 20-85. Väskod 11 Administration och service har motsvarande för låg summa. Detta beror på ej justerad OH-fördelning på grund av sent upptäckt saldo i SPV-avsättning.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	6 322	2,67%	2 213	3,93%	8 535	3,62%
201	Allmänna val	31	0,01%	12	0,02%	43	0,02%
25	Trafikföreskrifter	651	0,27%	256	0,45%	907	0,38%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	8 624	3,64%	3 011	5,35%	11 636	4,93%
30	Regional tillväxt	6 736	2,85%	2 302	4,09%	9 039	3,83%
34	Infrastrukturplanering	316	0,13%	120	0,21%	435	0,18%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 108	1,74%	1 586	2,82%	5 694	2,41%
41	Stöd till boende och energiåtgärder	1 526	0,64%	600	1,06%	2 126	0,90%
42	Energi och klimat	2 239	0,95%	658	1,17%	2 897	1,23%
43	Kulturmiljö	4 307	1,82%	1 383	2,46%	5 690	2,41%
45	Krishantering och skydd mot olyckor	11 952	5,05%	4 278	7,60%	16 230	6,88%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	13 668	5,77%	4 530	8,04%	18 197	7,72%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	44 601	18,84%	11 974	21,26%	56 576	23,99%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 045	1,29%	1 159	2,06%	4 204	1,78%
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	8 746	3,69%	2 823	5,01%	11 569	4,90%
54	Mineralfyndigheter	12	0,00%	5	0,01%	16	0,01%
55	Miljöfarlig verksamhet	4 155	1,76%	1 559	2,77%	5 714	2,42%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	102	0,04%	40	0,07%	143	0,06%
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 004	0,42%	355	0,63%	1 359	0,58%
58	Restaurering	7 615	3,22%	1 642	2,92%	9 257	3,92%
60	Lantbruk och landsbygd	33 570	14,18%	10 910	19,37%	44 480	18,86%
61	Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	5 647	2,39%	1 258	2,23%	6 905	2,93%
62	Fiske	2 377	1,00%	777	1,38%	3 154	1,34%
70	Folkhälsa	2 127	0,90%	773	1,37%	2 900	1,23%
80	Jämställdhet	2 772	1,17%	833	1,48%	3 605	1,53%
81	Nationella minoriteter	22	0,01%	8	0,02%	30	0,01%
82	Mänskliga rättigheter	1 238	0,52%	469	0,83%	1 708	0,72%
85	Integration	2 033	0,86%	786	1,40%	2 819	1,20%
	SUMMA PRODUKTION	179 546	75,85%	56 319	100,00%	235 865	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	14 619	6,18%				
11	Administration och intern service	42 544	17,97%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	236 709	100,00%			235 794	100,00%
99	Resurssamverkan ²⁾	5 430		915		6 345	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen³⁾	242 139				242 139	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ⁴⁾						
	Nivå 1 (113–115)	28 103	19,66%				
	Nivå 2 (110–112, (116–119)	14 441	10,10%				
	Nivå 3 (100–109)	14 619	10,22%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	142 972					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

⁴⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP.

Kommentar till Tabell B - Verksamhetskostnader 2020

Summa Produktion 2020 (och OH kostnader och Kostnader inkl OH) har 71 tkr för hög summa fördelade över VÄS-KOD 20-85. Väskod 11 Administration och service har motsvarande för låg summa. Detta påverkar också Nivå 2 (110–112, (116–119) som är för låg med motsvarande belopp. Detta beror på ej justerad OH-fördelning på grund av sent upptäckt saldo i SPV-avsättning. Eventuella kommentarer kring kostnadsutvecklingen finns under redovisningen av respektive sakområde under rubriken Redovisning av verksamhetsområden.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020 ÅA totalt	2020 varav ÅA kvinnor	2020 varav ÅA män	2019 ÅA totalt	2018 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	7,5	3,7	3,9	7,3	6,1
201 ¹⁾	Allmänna val	0,0	0,0	0,0	1,0	1,5
25	Trafikföreskrifter	1,1	0,3	0,8	0,7	0,5
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9,6	8,7	0,9	8,0	6,6
30	Regional tillväxt	8,9	6,7	2,1	9,9	9,0
34	Infrastrukturplanering	0,4	0,0	0,4	0,5	0,1
40	Hållbar samhällsplanering och boende	5,4	2,7	2,7	4,9	4,2
41	Stöd till boende och energiåtgärder	2,3	2,0	0,3	1,7	1,6
42	Energi och klimat	2,2	0,7	1,5	3,0	3,2
43	Kulturmiljö	5,1	2,7	2,5	5,6	4,4
45	Krishantering och skydd mot olyckor	14,7	7,4	7,2	10,9	13,8
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,1	7,6	7,5	14,7	16,7
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	48,4	14,6	33,8	41,7	46,3
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,3	3,0	1,4	4,0	3,6
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	10,7	3,8	6,9	5,6	5,7
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
55	Miljöfarlig verksamhet	5,3	4,6	0,7	4,7	4,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
57	Förorenade områden, efterbehandling	1,3	1,1	0,2	1,0	1,2
58	Restaurering	6,7	0,9	5,9	5,4	4,6
60	Lantbruk och landsbygd	46,0	30,6	15,4	46,8	44,4
61	Rennäring och fjällförvaltning. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	4,6	0,5	4,0	4,3	4,1
62	Fiske	2,6	1,1	1,5	2,2	1,8
70	Folkhälsa	2,7	2,7	0,1	3,0	2,5
80	Jämställdhet	2,9	2,9	0,0	2,2	1,8
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	1,6	1,6	0,0	1,3	0,9
85	Integration	2,8	2,3	0,5	4,1	4,7
	SUMMA PRODUKTION	212,6	112,4	100,2	195,0	193,6
10	Myndighetsövergripande verksamhet	12,6	7,5	5,1	10,7	11,1
11	Administration och intern service	20,7	15,2	5,5	18,8	21,1
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	245,9	135,1	110,9	224,5	225,8
99	Resurssamverkan	2,2	0,3	1,8	1,2	1,9
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	248,1	135,4	112,7	225,7	227,7

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m år 2018.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

Eventuella kommentarer kring årsarbetskrafter finns under redovisningen av respektive sakområde under rubriken Redovisning av verksamhetsområden.

Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

VÅS-KOD	Sakområden och myndighets - övergripande verksamhet	2020 ÅA finansierade av förvaltnings -anslag	2020 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2019 ÅA finansierade av förvaltnings -anslag	2019 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2018 ÅA finansierade av förvaltnings -anslag	2018 ÅA övrig finansiering ¹⁾
20–21 (exkl. 201) ²⁾	Övrig förvaltning	4,9	2,6	4,7	2,6	3,6	2,4
201 ²⁾	Allmänna val	0,0	0,0	0,0	1,0	0,5	1,0
25	Trafikföreskrifter	1,1	0,0	0,7	0,0	0,4	0,1
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9,4	0,2	7,8	0,2	6,5	0,1
30	Regional tillväxt	0,2	8,7	0,5	9,4	0,6	8,4
34	Infrastrukturplanering	0,0	0,4	0,1	0,4	0,0	0,0
40	Hållbar samhällsplanering och boende	5,1	0,3	4,9	0,0	4,2	0,0
41	Stöd till boende och energiåtgärder	0,0	2,3	0,0	1,7	0,1	1,6
42	Energi och klimat	0,2	2,0	0,4	2,6	0,3	3,0
43	Kulturmiljö	4,6	0,6	4,2	1,4	3,5	0,9
45	Krishantering och skydd mot olyckor	10,4	4,3	4,8	6,1	6,4	7,4
50	Övergripande och gemensamt för natur-vård och miljöskydd	9,3	5,8	8,6	6,2	9,3	7,4
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	5,0	43,3	4,9	36,8	5,9	40,4
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,1	0,3	4,0	0,0	3,5	0,0
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	1,6	9,1	1,7	3,9	1,5	4,2
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	5,1	0,2	4,3	0,5	4,0	0,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
57	Förorenade områden, efterbehandling	0,1	1,2	0,0	1,0	0,3	0,8
58	Restaurering	1,2	5,6	1,5	3,9	1,1	3,6
60	Lantbruk och landsbygd	14,6	31,4	15,3	31,5	14,8	29,7
61	Rennäring och fjällförvaltning ³⁾	2,5	2,1	1,7	2,7	2,0	2,1
62	Fiske	2,2	0,4	2,2	0,0	1,6	0,1
70	Folkhälsa	0,5	2,3	0,4	2,6	0,2	2,3
80	Jämställdhet	1,2	1,7	0,9	1,3	0,9	1,0
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	0,3	1,3	0,3	1,0	0,1	0,8
85	Integration	2,8	0,0	4,1	0,0	4,3	0,4
	SUMMA PRODUKTION	86,5	126,1	78,3	116,7	75,8	117,8
10	Myndighetsövergripande verksamhet	12,6	0,0	10,7	0,0	11,1	0,0
11	Administration och intern service	20,7	0,0	18,7	0,1	21,0	0,0
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	119,9	126,1	107,7	116,8	107,9	117,9
99	Resurssamverkan	0,0	2,2	0,3	0,9	0,8	1,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	119,9	128,2	108,1	117,7	108,7	119,0

¹⁾ Med övrig finansiering avses sådan finansieringskälla som inte är förvaltningsanslag såsom sakanslag, bidrag och avgiftsfinansiering.

²⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m år 2018.

³⁾ Gäller enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP.

Kommentar till Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

-

Tabell E – Representation

Kostnader för representation	2020 totalt (tkr)	2020 per ÅA (kr)	2019 totalt (tkr)	2019 per ÅA (kr)	2018 totalt (tkr)	2018 per ÅA (kr)
Intern representation	7	30	142	629	155	682
Extern representation	159	639	529	2 345	296	1 298

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP.

Kommentar till Tabell E – Representation

Förändringen i kostnaden avseende representation beror på att all representation under år 2020 varit mycket sparsam både externt och internt på grund av coronapandemin.

Tabell F – Lokaler

Lokalkostnader ¹⁾	2020	2019	2018
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ²⁾	1 229	1 186	1 178
Lokalyta (m ²)	858	858	858
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 432	1 383	1 373
Lokaler³⁾			
Lokalkostnader (tkr)	8 371	7 551	7 178
Lokalyta (m ²)	6 298	6 298	6 298
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 329	1 199	1 140
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	34	33	32
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	25	28	28
Kontorslokaler⁴⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	5 358	5 358	5 358
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	22	24	24
SUMMA LOKALKOSTNADER	9 600	8 738	8 356

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader med mera. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP.

Kommentar till Tabell F – Lokaler

I tabellen ingår Residens och Länsstyrelsens lokaler på Residensgränd 7 samt delar av Eldrimners lokaler. Utöver dem hyrs lokaler om 1 553 kvadratmeter. Detta rör lokaler för exempelvis delar av Eldrimner i Ås, Vattenlaboratorium i Östersund, kontor i Ragunda, samt förråd och garage ute i länet.

Lokalförändringarna under 2020 har varit den fortsatta renovering och verksamhetsanpassning av lokalerna som påbörjades under 2019 och som fortsätter 2021. Förändringen av lokalkostnaderna jämfört med föregående år beror på de ökade avskrivningskostnaderna som renoveringen medfört.

Tabell G – Redovisning av ärenden 2020 (samtliga ärenden oavsett databas)

Sakområde och del av sakområde	In-gående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	53	118	437	529	79	3
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	404	1 086	191	1 263	418	3
Allmänna val (201)	3	50	1	50	4	0
Trafikföreskrifter (25)	18	451	32	459	42	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	89	811	358	1 193	65	0
Regional tillväxt (30)	19	44	21	36	48	7
Infrastrukturplanering (34)	5	16	3	19	5	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	83	912	6	943	58	1
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	290	387	0	457	220	2
Energi och klimat (42)	59	21	7	59	28	3
Kulturmiljö (43)	136	451	25	456	156	17
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	62	140	44	170	76	3
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	121	312	23	295	161	10
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	246	191	161	337	261	77
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	74	659	50	654	129	4
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	74	248	31	259	94	1
Mineralfyndigheter (54)	0	14	0	14	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	112	580	75	602	165	4
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	1	64	0	62	3	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	13	35	14	34	28	4
Restaurering (58)	36	21	16	37	36	3
Lantbruk och landsbygd (60) ¹⁾	2 421	5 454	32	5 858	2 049	1 003
Rennäring och fjällförvaltning (61)	94	224	34	245	107	9
Fiske (62)	41	411	2	301	153	0
Folkhälsa (70)	39	29	19	29	58	0
Jämställdhet (80)	2	5	4	8	3	0
Nationella minoriteter (81)	1	2	0	3	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	2	3	2	2	5	0
Integration (85)	9	33	0	36	6	0
TOTALT ANTAL ÄRENDEN FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	4 507	12 772	1 588	14 410	4 457	1 154
varav Vattenmyndighetens ärenden	-	-	-	-	-	-
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Under 2020 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2020 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell G – Redovisning av ärenden 2020

I huvudsak kommenteras ärendeutvecklingen 2020 under Redovisningen av verksamhetsområden, Verksamhetens resultat och där under tabell Verksamheten i siffror.

Ingående balans för 2020 är justerad jämfört med utgående balans för 2019 med totalt - 67 ärenden. Detta beror på att händelser hörande till år 2019 har registrerats efter det att underlaget till årsredovisningen 2019 togs fram. Medarbetarna informeras årligen om att registrera ärendehändelser i direkt anslutning till händelsen och att det inte får göras året efter.

För ärenden äldre än två år är de flesta för 2020 liksom för föregående år hänföra till ärenden som hanteras i Jordbruksverkets system inom Lantbruk och landsbygd (60). Handläggningen av ärendegruppen beskrivs närmare under Redovisningen av verksamhetsområden och där Areella näringar (60-62).

Tabell H – Överklagade beslut

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	2	529	0,4
Övrig förvaltning (20-21), exkl. 201	27	1 263	2,1
Allmänna val (201)	0	50	0,0
Trafikföreskrifter (25)	0	459	0,0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	6	1 193	0,5
Regional tillväxt (30)	0	36	0,0
Infrastrukturplanering (34)	0	19	0,0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	43	943	4,6
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	5	457	1,1
Energi och klimat (42)	0	59	0,0
Kulturmiljö (43)	0	456	0,0
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	0	170	0,0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	12	295	4,1
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	3	337	0,9
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	9	654	1,4
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	6	259	2,3
Mineralfyndigheter (54)	0	14	0,0
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	602	0,2
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	62	0,0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	34	0,0
Restaurering (58)	0	37	0,0
Lantbruk och landsbygd (60)	10	5 858	0,2
Rennäring och fjällförvaltning (61)	4	245	1,6
Fiske (62)	1	301	0,3
Folkhälsa (70)	0	29	0,0
Jämställdhet (80)	0	8	0,0
Nationella minoriteter (81)	0	3	0,0
Mänskliga rättigheter (82)	0	2	0,0
Integration (85)	0	36	0,0
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	129	14 410	0,9
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	-	-	-
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	-	-	-

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2020, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av Länsstyrelsen under år 2020.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2020 dividerat med antalet beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut

Andelen överklagade beslut är låg.

Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	1	1	100
Övrig förvaltning (20-21), exkl. 201	10	3	30
Allmänna val (201)	0	0	-
Trafikföreskrifter (25)	1	0	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	5	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	-
Infrastrukturplanering (34)	0	0	-
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	34	11	32
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	1	0	0
Energi och klimat (42)	0	0	-
Kulturmiljö (43)	1	0	0
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	0	0	-
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	10	2	20
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	0	0	-
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	3	0	0
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	4	0	0
Mineralfyndigheter (54)	0	0	-
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	0	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	-
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	-
Restaurering (58)	0	0	-
Lantbruk och landsbygd (60)	2	1	50
Rennäring och fjällförvaltning (61)	3	0	0
Fiske (62)	0	0	-
Folkhälsa (70)	0	0	-
Jämställdhet (80)	0	0	-
Nationella minoriteter (81)	0	0	-
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	-
Integration (85)	0	0	-
TOTALT ANTAL ÄRENDEN FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	76	18	24
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	-	-	-
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	-	-	-

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2020.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2020 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2020 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

-

Tabell J – Handläggningstider

VÅS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2018–2020	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018
202	Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204	Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212	Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282	Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	96	92	100	20	23	9
282	Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	95	100	5	9	5
282	Anmälningssärenden djurskydd	90	98	98	97	18	20	19
403	Överklagade av lov, förhandsbesked	150	29	43	69	253	181	122
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	57	- ^{9a)}	- ^{9b)}	120	- ^{9a)}	- ^{9b)}
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	56	14	69	199	306	119
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	22	59	39	357	200	193
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	71	72	81	41	42	34
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	93	97	98	10	9	7
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	- ⁸⁾	- ^{9c)}	- ^{9d)}	- ⁸⁾	- ^{9c)}	- ^{9d)}
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	100	100	100	10	8	8
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	98	100	9	8	9
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180	54	51	31	176	194	251
	Projektstöd	180	73	65	58	130	162	187
	Miljöinvesteringar	180	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
	Projektstöd	180	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	100	86	65	39	68	101
	Projektstöd	120	80	71	57	89	112	118
	Miljöinvesteringar	120	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
	Projektstöd	120	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾	- ¹⁰⁾
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	96	99	100	15	9	7
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	55	96	93	47	22	23

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Utfallet 50 procent och medelvärdet 64 dagar grundas på två ärenden.

^{9a)} Utfallet 56 procent och medelvärdet 116 dagar grundas på nio ärenden.

^{9b)} Utfallet 0 procent och medelvärdet 210 dagar grundas på två ärenden.

^{9c)} Utfallet 67 procent och medelvärdet 46 dagar grundas på tre ärenden.

^{9d)} Utfallet 100 procent och medelvärdet 36 dagar grundas på tre ärenden.

¹⁰⁾ Då det är inga eller färre än tio ärenden lämnas inga uppgifter.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell J – Handläggningstider

VÅS 403 och 505: Under året har ärendebalanserna minskats genom att många ärenden från 2018 och 2019 har avgjorts. Detta har fått till följd att utfallet på handläggningstider och måluppfyllelse är sämre än tidigare år och att antalet avgjorda ärenden ökat jämfört med tidigare år.

VÅS 525: För anmälningsärenden enligt 12 kap. 6 § miljöbalken gäller att dessa får påbörjas tidigast 6 veckor, 42 dagar, efter att anmälan gjorts om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. Under 2020 handlades totalt 185 beslut av anmälningar enligt 12:6. Av dessa anmälningar har 71 procent handlagts inom fastställd handläggningstid om 42 dagar.

Ärendegruppen 12:6-samråd är en av de ärendegrupper som under året prioriterats ned, bland annat till följd av coronapandemin. Aktiva prioriteringar har gjorts av vilka ärenden som kunnat lämnas utan åtgärd. Då många av dessa anmälningar är av enklare art har Länsstyrelsen under 2020 påbörjat en översyn för att se över hur dessa ärenden kan handläggas mer effektivt så att Länsstyrelsen kan koncentrera rätt resurser på rätt ärende. Detta arbete kommer slutföras under 2021.

VÅS 60*

Ansökan om stöd

Länsstyrelsen har under året 2020 haft medelsbrist för ansökningar i nära nog samtliga delbudgetar och få beslut har kunnat fattas. Nya ansökningar kommer in och ackumuleras vilket på sikt kommer att visa sig i långa handläggningstider, räknat från ansökningstidpunkten. Under våren gjorde dessutom Jordbruksverket, på uppdrag av Näringsdepartementet, två hastiga indrag av tilldelade budgetar för stöd vilket medförde att ett stort antal ansökningar inte kunde beviljas. De ligger därför kvar i väntan på eventuella tillskott av medel och får därmed lång handläggningstid som följd. Indragningen innebar även ett stort merarbete för Länsstyrelsen. Under 2020 har ärendebalanser byggts upp i väntan på besked om nya budgetar för övergångsåren 2021–2022 vilket kommer att få negativa effekter på måluppfyllelsen för handläggningstid under 2021. Trots detta, men också med hjälp av färre beslut om stöd, har Länsstyrelsen under 2020 ökat andelen fattade beslut om stöd som ligger inom målet för handläggningstiden. Medelhandläggningstiden i dagar har minskat tydligt.

Ansökan om utbetalning

På grund av den pågående coronapandemin har Länsstyrelsen fokuserat på handläggning av utbetalningar för företag men också för att projekt ska kunna få utbetalning så snart som möjligt. Prioriteringen syns tydligt i att alla utbetalningar till företag skett inom målet 120 dagar och med en medelhandläggningstid på 39 dagar, vilket är betydligt snabbare än tidigare år. Även utbetalningar till projekt har ökat sin andel och fått lägre handläggningstid i medeltal mot tidigare år, om än mindre än för företagsstöd. Detta beror på prioritering av företag i första hand, men också på att projektstöden, trots föreskriftsändringar har två projektgrupper som är stora och omfattande. Det är dels bredbandsprojekten som är krävande att granska, dels kompetensutveckling med omfattande antal projekt.

Övrig rapportering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• -	• -	<ul style="list-style-type: none"> • 2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag • 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Coronapandemin

Den pandemi som pågått under större delen av året har påverkat hela vårt samhälle i grunden och är naturligtvis en händelse som även väsentligt påverkat länsstyrelsernas verksamhet och våra möjligheter att uppfylla våra mål och uppdrag.

Vid årets början var Länsstyrelsens samtliga sektorer inriktade på att genomföra aktiviteter inom länet i syfte att fullgöra uppdragen. Den pågående pandemin har förorsakat att Länsstyrelsens inriktning på dessa uppdrag förändrats under löpande verksamhetsår. Ökad beredskap och samverkan med regionen i arbetet mot att förhindra smittspridning har påverkat prioriteringarna för myndigheten.

I mars fattade landshövdingarna beslut om uppdraget att etablera ett länsstyrelsegemensamt samordningskansli för hantering av coronapandemin. Utgångspunkten var bland annat erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av bränderna 2018.

Samordningskansliet har involverat flertalet personer och kompetenser från olika länsstyrelser. På uppdrag av regeringen har regelbundna redovisningar av läget i länen tagits fram. Samordningskansliet har löpande levererat lägesbilder till länsledningarna, Regeringskansliet och centrala myndigheter. Lägesbilderna har legat till grund för beslutsfattande på flera nivåer och samordning av kommunikationsfrågorna över länsgränser.

Förutom det länsstyrelsegemensamma arbetet har respektive länsstyrelse haft en sammanhållande och samordnande roll inom ramen för sitt geografiska områdesansvar. Samtliga länsstyrelser har arbetat i ett stabsläge i syfte att säkra samordning, informationsutbyte och gemensam inriktning på de åtgärder som behövde vidtas i länet. Länsstyrelsernas dagliga samordning har omfattat kommuner och statliga myndigheter samt dialoger med näringslivet.

Dialogerna med berörda aktörer har bland annat syftat till att inhämta, analysera/sammanställa och förmedla kunskap till andra statliga myndigheter och regeringen om läget i kommunerna. Länsstyrelserna har även fått ett flertal nya uppdrag under pandemin:

- Regelbundet redovisa arbetet i länen kopplat till spridningen av covid-19. Underlaget ska redogöra för länsstyrelsernas arbete och bedömningar kopplade till utvecklingen av covid-19 i samtliga län och länsstyrelser, dels för respektive län och länsstyrelse.
- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna kommunernas behov av skyddsutrustning och sjukvårdsmaterial till följd av spridningen av covid-19.
- Följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd enligt ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, riktlinjer och råd för inrikesresor och sommaraktiviteter.
- Samordna lägesbilder av kommunernas bedömningar och åtgärder för att förebygga social problematik och utsatthet.
- Sprida information och goda exempel på åtgärder vid en identifierad bristfällig efterlevnad av rekommendationer, riktlinjer och råd vid inrikesresor och sommaraktiviteter.
- Handlägga stöd till hyresvärdar som har gett rabatt på fasta lokalhyreskostnader till hyresgäster i utsatta branscher.
- Handlägga stöd som riktar sig specifikt till enskilda näringsidkare som har fått ett större omsättningstapp.

När samverkan och samarbete varit viktigare än någonsin har länsstyrelserna tagit en aktiv roll i att samordna krishantering på regional nivå. Tillsammans med regioner och kommuner har vi hanterat konsekvenserna av coronapandemin och byggt motståndskraft för framtida prövningar. Länsstyrelsernas samordningskansli har analyserat och bedömt utmaningar inom säkerhetsområdet och det som är skyddsvärt, samt bidragit till samsyn. Samordningen under coronapandemin har bidragit till korta ledtider och snabb spridning av aktuell information. Samordningen har även bidragit till en gemensam kontaktyta gentemot andra myndigheter och Regeringskansliet. Länsstyrelserna har fått flera nya regeringsuppdrag under pandemin och vi bedömer att våra gemensamma insatser har stärkt länsstyrelsernas anseende och förtroende.

Rennäringen

Under 2020 har Länsstyrelsen i större omfattning än tidigare hanterat ett flertal stora frågor kopplat till rennäringslagen, allt från tillsyn till upplåtelse av mark och jakt och betesförhandlingar i Härjedalen. Skälen till att det varit ett unikt år bedöms vara flera och ett antal faktorer som påverkat rennäringen har sammanfallit under året.

I maj 2019 fattade Naturvårdsverkets beslut om ett vargrevir i Jämtlands län, vilket skapade bekymmer för de samebyar som har civilrättsliga vinterbetesavtal på de marker där vargreviren är belägna. Samtidigt var det en svår vinter för rennäringen med låsta beten och sen snösmältning. Den sena snösmältningen med stora snömängder sent på våren medförde att kalvningen till stor del skedde i skogslandet istället för på kalvningsland, med björnangrepp och stora kalvförluster som följd och Länsstyrelsen fick ett rekordstort antal skyddsjaktsansökningar på björn under vårvintern och försommaren.

Under sommaren var det ovanligt många som valde att semestra och vandra i den jämtländska fjällvärlden på grund av coronapandemin, och den viktiga betesron för vajor (renko) med kalv påverkades negativt.

Inför höstens småviltjakt såg vi en kraftig ökning av antalet ansökningar om avlysningar av småviltsjakten. Dels på grund av samebyarnas egen lagstadgade älgjakt, dels av renskötsel, som skiljning, slakt och betesro. Den situation som uppstod under småviltjakten med många avlysta jaktområden medförde frustration och i viss mån misstro mellan samebyar, jägare och Länsstyrelsen som myndighet.

Sammantaget kan man anta att höstens avlysningsansökningar dels var en reaktion på ett svårt år för rennäringen men också det faktum att Girjasmålet avgjordes i Högsta domstolen i januari 2020, där domen i olika analyser bedöms få stor betydelse för samebyarnas rättigheter. Domen har bland annat medfört att rennäringens lagar nu ska ses över.

Utöver dessa frågor pågår ett antal ärenden kring markupplåtelser där flera samebyar är bekymrade över besöksstrycket i fjällvärlden och signalerar att de inte längre vill att marken på renbetesfjäll ska upplåtas till evenemang, stugor och annan verksamhet då det stör rennäringen. Samtidigt som rennäringen upplever sig trängda finns förväntningar om och behov av ett rikt, utmanande och allemansrättsligt friluftsliv.

Vår strävan som myndighet är att verka för samexistens i fjällvärlden, i praktiken på renbetesfjäll, och tillsammans finna långsiktigt hållbara lösningar.

Renbetesavtalen i Härjedalen har också varit en högaktuell fråga under 2020 då Länsstyrelsen, tillsammans med Skogsstyrelsen, under många års tid samarbetat med Jordbruksverket som har haft i uppdrag att skapa civilrättsliga renbetesavtal med markägare i Härjedalen. Detta arbete är en konsekvens av Härjedalsdomen som slog fast att det inte finns sedvanerätt i Härjedalen och domen vann laga kraft 2004. Under mer än 15 års tid har ett långsiktigt förhandlingsarbete lett fram till mer än 1 800 renbetesavtal med markägare i Härjedalen. Jordbruksverket slutrapporterade uppdraget 2019 – men arbetet är inte slut. Samverkan mellan markägare och samebyar behöver fortsätta och avtalen ska förnyas regelbundet. Samtidigt blev en av de fem berörda samebyarna, Ruvhten Sijte, stämde av markägarna sommaren 2020 för utebliven betalning. Skälet till den uteblivna betalningen är att Ruvhten Sijte anser att det är staten som ska betala renbetesavtalen.

Vi kan konstatera att ärenden kopplade till rennäringens lagstiftning blir allt fler och konfliktnivån tenderar att eskalera. Det är också en stor utmaning att hantera ärenden utifrån en daterad lagstiftning som rennäringens lagar. Länsstyrelsen välkomnar därför den översyn av rennäringens lagstiftning som annonserades hösten 2020.

Se mer om hållbar rennäring under Redovisning av verksamhetsområden och där Areella näringar (60–62).

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga uppgifter	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	13 800	11 800	9 800	9 000	9 000
Utnyttjad	11 345	9 883	6 399	5 520	6 813
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	17	29	32	29
Räntekostnader	-2	-154	-247	-176	-197
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	-	-	-	-	-
Utfall	17 099	17 780	20 301	17 740	15 520
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	-	-	-	-	-
Utfall	6 000	6 470	5 864	17 237	7 414
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 019</i>					
Beviljad	3 247	3 249	3 213	4 002	3 784
Utnyttjad	0	0	0	487	0
<i>Utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap 06 02 004 004</i>					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 019</i>					
Beviljad	256	599	599	599	600
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 019</i>					
Summa anslagssparande ¹⁾	4 090	3 318	2 781	0	451
<i>Utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap 06 02 004 004</i>					
Summa anslagssparande	0	35 017	35 310	0	0
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 019</i>					
Summa anslagssparande	670	597	2 736	3 269	3 360
<i>19 01 003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013</i>					
Summa anslagssparande	0	0	0	0	3 162
Bemyndiganden					
Tilldelat	9 000	11 000	11 000	10 000	12 000
Åtaganden	5 686	10 087	10 267	7 457	7 637
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	248	226	228	229	212
Medeltal anställda ³⁾	252	250	248	245	229
Driftkostnad per årsarbetskraft	961	1 036	1 039	975	961
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	1 041	-676	4 392	-5 930	7 865
Balanserad kapitalförändring	15 303	15 979	11 587	17 517	9 652

- 1) Utfallet för anslaget är högre än beviljat anslagssparande, 3 247 tkr, vilket innebär att Länsstyrelsen i Jämtlands län inte får behålla hela överskottet.
- 2) Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.
- 3) Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sammanställning över väsentliga uppgifter

Av beviljad låneram har 110 tkr ianspråktagits för anläggningstillgångar som inte var lånefinansierade per den 31 december 2020.

Länsstyrelsen i Jämtlands län fick under 2018 i uppdrag av regeringen om utbetalning av medel till kommuner med anledning av sommarens skogsbränder. I samband med uppdraget gavs dispositionsrätt på anslaget 2:4 Krisberedskap under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap för 2018 och 2019, anslagspost Ersättning för skogsbränder.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp angivna i tkr.

Verksamhet	2018	2019			2020						2020
	Akkumulerat utfall	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Nettoutfall	Budget intäkter	Utfall intäkter	Budget kostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Nettoutfall	Akkumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	28	136	215	-79	150	104	200	221	-50	-117	-168
Registreringsavgift för jaktområden	18	9	8	1	10	28	10	0	0	28	47
Delgivning	33	20	86	-66	25	33	60	-19	-35	52	19
Övrig offentligrättslig verksamhet	1 781	1 706	634	1 072	0	1 742	0	1 049	0	693	3 546
Uppdragsverksamhet											
Resurssamordning	202	3 944	3 849	95	3 500	5 616	3 500	5 293	0	323	620
Fjällförvaltning	3 024	2 393	3 123	-730	2 000	2 174	2 000	2 059	0	115	2 409
Övrig uppdragsverksamhet	1 757	144	623	-479	700	26	1 500	453	-800	479	1 757
Summa totalt	6 843	8 352	8 538	-186	6 385	9 723	7 270	9 056	-885	1 573	8 230
- fördelat på											
Summa offentligrättsligt	1 860	1 871	943	928	185	1 907	270	1 251	-85	656	3 444
Summa uppdragsverksamhet	4 983	6 481	7 595	-1 114	6 200	7 816	7 000	7 805	-800	917	4 786

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 ERP

Kommentar till tabellen avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av att:

- vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person,
- kontroller efter anmälan ska ske utan förvarning vilket innebär att många gånger finns inte djurägaren på plats, så kallade ”bomkörningar”,
- när vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera,
- vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

I årets tabell har posterna Övrig offentligrättslig verksamhet samt Övrig uppdragsverksamhet förändrats jämfört med föregående år. Detta genom att tillsyn av dammsäkerhet flyttats från övrig uppdragsverksamhet till övrig offentligrättslig verksamhet. Flytt har gjorts i alla kolumner för alla år i tabellen.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> -	<ul style="list-style-type: none"> -	<ul style="list-style-type: none"> 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Resultaträkning (Tkr)

		2020-01-01-- 2020-12-31	2019-01-01-- 2019-12-31
Verksamhetens intäkter	Not		
Intäkter av anslag	1	106 918	103 117
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	17 099	17 780
Intäkter av bidrag	3	119 457	115 564
Finansiella intäkter	4	6	24
= <i>Summa intäkter</i>		243 479	236 485
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	- 169 764	- 160 848
Kostnader för lokaler		- 10 968	- 10 149
Övriga driftskostnader		- 57 616	- 62 888
Finansiella kostnader	6	- 10	- 172
Avskrivningar och nedskrivningar		- 3 781	- 3 104
= <i>Summa kostnader</i>		- 242 139	- 237 161
Verksamhetsutfall		1 341	- 676
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	7	6 000	6 470
Skatteintäkter m.m.		0	0
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	8	- 6 000	- 6 470
= <i>Saldo</i>		0	0
Transfereeringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	9	8 722	8 225
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	46 925	48 309
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	110 143	115 201
Finansiella intäkter		0	3
Finansiella kostnader	12	- 3	- 144
Avsättningar till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	13	- 382	- 2 272
Lämnade bidrag	14	- 165 705	- 169 321
= <i>Saldo</i>		-300	0
Årets kapitalförändring	15	1 041	- 676

Balansräkning

Tillgångar (Tkr)

		2020-12-31	2019-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	Not		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		0	0
<i>Summa immateriella anläggningstillgångar</i>	16	0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		5 721	3 866
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		5 913	6 197
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>	17	11 633	10 063
Utlåning			
Utlåning		39	39
<i>Summa utlåning</i>	18	39	39
Varulager m.m.			
Fastigheter		0	8
<i>Summa varulager</i>	19	0	8
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3 654	2 556
Fordringar hos andra myndigheter		4 953	4 909
Övriga kortfristiga fordringar	20	4 085	838
<i>Summa fordringar</i>		12 692	8 303
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		2 520	2 544
Upplupna bidragsintäkter		12 895	19 480
Övriga upplupna intäkter		559	311
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>	21	15 975	22 335
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		- 1 147	14 673
<i>Summa avräkning med statsverket</i>	22	- 1 147	14 673
Likvida medel			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23,30	65 925	52 396
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	24	51	80
Bank	25	84 653	78 432
<i>Summa Likvida medel</i>		150 628	130 908
Summa Tillgångar		189 821	186 330

Balansräkning

Kapital och skulder (Tkr)

		2020-12-31	2019-12-31
Myndighetskapital	Not		
Statskapital		43	43
Balanserad kapitalförändring		15 303	15 979
Kapitalförändring enligt resultaträkning		1 041	- 676
<i>Summa myndighetskapital</i>	26	16 386	15 346
Fonder			
Fonder		74 544	74 162
<i>Summa fonder</i>		74 544	74 162
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	27	68	232
Övriga avsättningar	28	2 323	1 993
<i>Summa avsättningar</i>		2 391	2 225
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	29	11 345	9 883
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		7 394	6 398
Leverantörsskulder		5 991	8 282
Övriga kortfristiga skulder	31	2 862	2 945
Depositioner	32	51	80
<i>Summa skulder</i>		27 642	27 588
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		20 593	19 071
Oförbrukade bidrag		48 265	47 939
<i>Summa periodavgränsningsposter</i>	33	68 858	67 009
<i>Summa skulder och kapital</i>		189 821	186 330

Anslagsredovisning (Tkr)	Ingående överförings belopp	Årets tilldelning enl regl. brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Nyttjande av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings belopp
1 5:1 19								
Länsstyrelserna m.m. förvaltningskostnad Jämtlands län, ramanslag	3 318	110 147	1 930	0	-132	115 263	-111 173	4 090
19 1:1 19								
Regionala tillväxtåtgärder. Länsstyrelsen i Jämtlands län, ramanslag	597	5 137	0	0	-597	5 137	-4 467	670
Summa:	3 915	115 284	1 930	0	-729	120 400	-115 640	4 760

1 5:1 19

Länsstyrelserna m.m. förvaltningskostnader

Jämtlands län, ramanslag

Utfallet för anslaget är högre än beviljat anslagssparande, 3 362 tkr, vilket innebär att Länsstyrelsen i Jämtlands län inte får behålla hela överskottet.

Finansiella villkor**Belopp i tkr**

	Villkor tkr	Utfall tkr
1 5:1 19 Länsstyrelserna m.m. (förvaltningskostnader)		
Länsstyrelsen i Jämtlands län disponerar under budgetåret en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.	13 800	11 345
Länsstyrelsen i Jämtlands län har tillgång till en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret.	7 000	0
Utöver tilldelat belopp under anslaget får Länsstyrelsen i Jämtlands län disponera en anslagskredit.	3 247	0
Länsstyrelsen i Jämtlands län ska finansiera samverkansorganet i länet	5 149	5 149
Länsstyrelsen i Jämtlands län ska svara för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i det territoriella programmet Sverige-Norge.	3 973	3 113
19 1:1 19 Regionala tillväxtåtgärder		
Utöver tilldelat belopp under anslaget får Länsstyrelsen i Jämtlands län disponera en anslagskredit.	256	0
Länsstyrelsen i Jämtlands län har rätt att nyttja del av anslaget för uppföljning och utvärdering.	500	370

**Redovisning av beställningsbemyndigande
Belopp i tkr**

Anslag	Tilldelad bemyndi- ganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år	2021	2022	2023	2024
19 1:1 19 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Jämtlands län	9 000	10 087	5 686	4 072	1 114	500	0	
Summa	9 000	10 087	5 686	4 072	1 114	500	0	

From 2020 får Länsstyrelsen i Jämtlands län inte fatta nya beslut inom Regionala tillväxtåtgärder. Differensen mellan tilldelad bemyndiganderam och utfall beror på att utfallet endast avser administration och utbetalning av redan beslutade projekt.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Utfall 2020-01-01-- 2020-12-31
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 000	1 656
2537 Miljöskyddsavgifter	4 000	4 108
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	80	85
2714 Sanktionsavgifter m m	800	148
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0	2
Summa	5 880	5 999

Kommentarer

Enligt ESV:s föreskrifter ska redovisningen mot inkomstitlar ske på underindeld nivå. Eftersom de beräknade beloppen i regleringsbrevet genomgående gjorts på aggregerad nivå har länsstyrelsen valt att redovisa på den aggregerade nivån.

Sanktionsavgifternas storlek beror på Arbetsmiljöverkets ansökningar till Förvaltningsrätten och kan skilja mycket mellan åren. Länsstyrelsen fakturerar utifrån Förvaltningsrättens domar.

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2021. Eftersom de skannade fakturorna som anländer till fakturaväxeln den 5 januari inkommer till Visma Proceedo med ett dygns försening är det den 6 januari som sätts som ”länsstyrelsernas” brytdatum för inkommande fakturor.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2020 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”
- ”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Resultatredovisningens indelning är förändrad

I ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 3 kap 2§, förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, framgår att skälen till förändringar i indelning ska anges.

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelserna gemensamt genomfört ett arbete att förenkla och förtydliga årsredovisningen. Det har bland annat inneburit att indelningen i verksamhetsområden i resultatredovisningen delvis har förändrats genom att verksamhetsområden har slagits samman. Praktiskt innebär det att koder på tvåsiffernivå, i länsstyrelsernas verksamhets- och ärendestruktur, har slagits samman. Syftet med det är att skapa mer likvärdiga och balanserade redovisningar av verksamhetsområdena som både ger en översikt och visar på bredden i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. År 2019 ingick 19 verksamhetsområden i resultatredovisningen och 2020 ingår tio verksamhetsområden.

Resultatindikatorer

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelsernas nätverk för respektive verksamhetsområden fått i uppdrag att ta fram länsstyrelsegemensamma resultatindikatorer i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 3 E4. Meningen är att indikatorerna ska vara en hjälp i att redovisa verksamhetens resultat, göra resultatbedömningar samt att bedöma utvecklingen, exempelvis trend och riktning. Resultatindikatorerna kan också vara ett komplement i att beskriva verksamhetens omfattning och innehåll.

De länsstyrelsegemensamma indikatorerna i Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34) om antal genomförda insatser i förhållande till plan bedöms gälla de regionala utvecklingsmedlen 1:1. Några uppgifter lämnas därför inte då Länsstyrelsens kvarvarande uppdrag endast består av att betala ut medel för redan beslutade projekt.

Tabell D

I Länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 3 E4 efterfrågas uppgifter om antalet årsarbetskrafter utifrån finansieringskälla. På grund av detta redovisas ”Tabell D - Årsarbetskrafter per finansieringsform”. Denna statistik har tidigare årsredovisningar inte redovisats men i likhet med ”Tabell C – Årsarbetskrafter” redovisas den enligt verksamhets- och ärendestruktur (VÄS) på nivå två för år 2018, 2019 och 2020.

Tabell H och I

I årsredovisningen för 2019 utgick en tabell som innehållit statistik om överklagade ärenden och överklagade ärende som ändrats i högre instans. Detta då det framkommit vissa kvalitetsbrister i framtagna data. Till årsredovisning 2020 har den grunddata som statistiken baseras på delvis omarbetats. Numera fokuserar statistiken på antalet överklagade beslut istället för antalet överklagade ärenden, vilket av registreringstekniska skäl bedöms ge en mer rättvisande bild. Statistiken finns nu tillgänglig i följande två tabeller:

- Tabell H – överklagande beslut
- Tabell I – överklagade beslut som ändrats i högre instans

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor till och med brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras med värdeförändring till följd av ändrade löner med mera.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter. Förskottsins betalningar från ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge, redovisas i enlighet med ESV:s rekommendationer, som oförbrukade bidrag.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Materiella anläggningstillgångar	
<i>Förbättringsutgift på annans fastighet</i>	Högst 5 år
<i>Maskiner, inventarier m.m.</i>	
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år

Jordfonden

Fastigheterna är sålda under 2020. Statens Jordbruksverk har nu återtagit Länsstyrelsen i Jämtlands läns Jordfondsram.

Räntestöd

Räntestöden har upptagits till de belopp som beräknas bli betalda.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Skulder har upptagits till nominellt belopp.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Finansiella intäkter och kostnader

På grund av rådande ränteläge genererar vårt lån avseende anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret en ränteintäkt och våra medel på räntekonto/bygdemedel/depositioner en räntekostnad.

Renovering av Länsstyrelsens lokaler

Länsstyrelsen i Jämtlands län har under 2020 fortsatt det renoverings- och underhållsarbete som påbörjades 2018. Arbetet genomförs etappvis enligt en fastställd plan.

Ansvarsförbindelser

Länsstyrelsen i Jämtlands län har i ett flertal år varit inblandad i en juridisk process kring den av staten ägda fjällägenheten Raukasjö 1:1 som brann ner år 2009. Arrendatorn har med försäkringspengar byggt ett nytt bostadshus. Arrendatorn har till Arrendenämnden dels yrkat att jordägaren (staten) haft byggnadsskyldighet att ersätta bostadshuset med ett nytt och dels att Arrendenämnden ska fastställa kostnaden för arbete som arrendatorn har utfört avseende uppförande av ersättningsbostad till 3 miljoner kr. Eventuellt ersättningsanspråk har i tidigare årsredovisningar redovisats som en ansvarsförbindelse med 3 miljoner kr. Länsstyrelsen i Jämtlands län och arrendatorn förlikades i ärendet till ett belopp på 1 miljoner kr samt avflyttningskostnad på 300 tkr att utbetalas 15 augusti 2022. Förlikningsbeloppet redovisades som en kostnad 2018 medan avflyttningskostnaden redovisades under posten avsättningar och finns 2020 som ingående balans.

Noter

Ersättning till ledamöter i Insynsrådet och ledande befattningshavare 2020

Skattepliktig ersättning och andra förmåner.

	Ersättning	Förmån	Totalt
Landshövding			
Jöran Hägglund	1 201	238	1 439
Länsråd			
Susanna Löfgren	1 071	4	1 075
Insynsrådets ledamöter			
Anna Olofsson	6	0	6
Bosse Svensson	6	0	6
Erik Bakkman	3	0	3
Jeanette Kråik	8	0	8
Kalla Olsson	8	0	8
Marie Simonsson	5	0	5
Lars Ahlin	8	0	8
Saila Quicklund	8	0	8

Ledande befattningshavares styrelseuppdrag i aktiebolag och statliga myndigheter

Jöran Hägglund, landshövding

Dina Försäkringar AB (516401-8029) styrelseledamot, tom 20200531

Susanna Löfgren, länsråd

Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, styrelseledamot

Insynsrådets ledamöters och suppleanters styrelseuppdrag i aktiebolag och statliga myndigheter.

Anna Olofsson

Inga uppdrag

Kalle Olsson

Inga uppdrag

Bosse Svensson

Östersunds Rådhus AB, ordförande

Östersunds Arena och Event AB, ordförande

Joysome AB, styrelsesuppleant

Marie Simonsson

Torsta AB, ordförande

M Simonsson AB, ordförande

Lars Ahlin

Ahlin Consulting AB, styrelseledamot

Swedish Clear Water Technology AB, styrelseledamot

Jeanette Kråik

Inga uppdrag

Saila Quicklund

Inga uppdrag

Not 1 Intäkter av anslag	2020	2019
1 5:1 19 Länsstyrelserna förvaltningskostnader	106 024	100 606
19 1:1 19 Regionala tillväxtåtgärder	894	2 511
Summa intäkter av anslag	106 918	103 117
Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2020	2019
Intäkter av avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen		
Intäkter av utbildning och konferenser	1 275	3 274
Intäkter av konsultuppdrag	7 611	6 741
Försäljning av publikationer	197	243
Intäkter av övriga avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen	123	130
	9 207	10 388
Offentligrättsliga avgifter som disponeras av myndigheten		
Avgifter jaktområden	28	9
Arrendeavgifter	2 556	2 790
Övrigt	1 844	1 867
	4 427	4 666
Övriga intäkter i verksamheten		
Reavinster	518	236
Fällavgifter älgar	1 833	1 643
Övrigt	1 114	846
	3 465	2 725
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	17 099	17 780
Intäkter och kostnader avseende jaktområden	2020	2019
Avgifter jaktområden	28	595
Kostnader jaktområden, inkl. OH	-287	-838
	-259	-243

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not, då noten innehåller allt som bokförts på konto 31*-3499 och tabell "Avgiftsbelagd verksamhet" enbart baseras på 9*-projekt.

Minskningen i Intäkter av avgifter avseende 4§ Avgiftsförordningen beror till största del av minskat antal utbildningstillfällen för enheten Eldrimner på grund av pandemin.

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2020

Not 3 Intäkter av bidrag	2020	2019
Intäkter från statliga myndigheter		
Kammarkollegiet	10 035	10 394
Riksantikvarieämbetet	1 318	1 527
Länsstyrelsen i Örebro län	17 339	13 282
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	1 354	46 *
Skogsstyrelsen	405	1 260
Arbetsförmedlingen	786	1 045
Naturvårdsverket	46 203	42 076
Statens jordbruksverk	15 081	17 187
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	3 782	6 246
Havs- och vattenmyndigheten	13 784	10 988
Övriga motparter	3 263	2 242 *
	113 351	106 292
Intäkter från övriga		
EU-kommissionen, Lifeprogram för miljö- och klimatpolitik	287	1 741
ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge	3 120	5 216
Övriga	2 699	2 316
	6 106	9 273
Summa intäkter av bidrag	119 457	115 564
<p>Ökningen i intäkter från statliga myndigheter består till största delen av ökade dispositionsrätter från Länsstyrelsen i Örebro, ökat bidrag från Naturvårdsverket avseende 1:3-anslaget och extra tilldelning från Havs- och vattenmyndigheten för kalkning, fiskevård och LOVA.</p> <p>Ökningen i intäkter från Länsstyrelsen i Gävleborgs län avser ett nytt Lifeprojekt. Samtidigt har bidrag från Statens jordbruksverk och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap minskat, detta på grund av Landsbygdsprogrammets avslut och avslut av samordning avseende skogsbränder 2018.</p> <p>Minskningen avseende ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge beror på ett avslutat internt projekt, Felles Fjellrev II, och minskade verksamhetskostnader avseende programgenomförandet.</p> <p>* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2019. Övriga motparter har minskat då bidrag från Länsstyrelsen i Gävleborgs län har lyfts ut och specificerats.</p>		
Not 4 Finansiella intäkter		
	2020	2019
Ränteintäkter på lån hos Riksgäldskontoret	0	17
Övriga finansiella intäkter	5	7
	6	24
Not 5 Kostnader för personal		
	2020	2019
Lönekostnader	-114 361	-107 995
varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-528	-613
Övriga kostnader för personal	-55 403	-52 854
	-169 764	-160 848
<p>Ökning av personalkostnaderna beror på ökat antal anställda och reviderat löneavtal.</p>		
Not 6 Finansiella kostnader		
	2020	2019
Räntekostnader på räntekonto hos Riksgäldskontoret	-3	-155
Övriga finansiella kostnader	-7	-17
	-10	-172

Not 7 Intäkter av avgifter och ersättningar som inte disponeras

	2018	2019	2020	2020
	Utfall intäkter	Utfall intäkter	Budget intäkter	Utfall intäkter
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål				
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 377	1 289	1 000	1 656
2528 Avgifter vid Bergsstaten	0	0		0
2537 Miljöskyddsavgift	3 831	4 244	4 000	4 108
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	84	88	80	85
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet <i>varav</i>	0	0	0	0
<i>Avgifter enligt avfallsförordningen</i>	84	88		85
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiska mål				
2714 Sanktionsavgifter mm	572	849	800	148
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0	0	0	2
6313 09 Sverige - Norge	0	0	0	0
Summa	5 864	6 470	5 880	6 000

Noten är omarbetad under 2020 och överensstämmer inte med noten i årsredovisningen 2019.

Sanktionsavgifternas storlek beror på Arbetsmiljöverkets ansökningar till

Förvaltningsrätten och kan skilja mycket mellan åren.

Länsstyrelsen fakturerar utifrån Förvaltningsrättens domar.

Not 8 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet

	2020	2019
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-6 000	-6 470
	-6 000	-6 470

Not 9 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag

	2020	2019
01 05 001 019 Länsstyrelserna förvaltningskostnader	5 149	5 046
19 01 001 019 Regionala tillväxtåtgärder	3 573	2 887
06 02 004 004 Krisberedskap, Ersättning för skogsbränder	0	293
	8 722	8 225

Länsstyrelsen i Jämtlands län fick under 2018-2019 tillfälligt disponera del av Anslag 06 02 004 004, Krisberedskap, Ersättning för skogsbränder, detta på grund av skogsbränderna under sommaren 2018 och de uppdrag som Länsstyrelsen fick som följd av dessa. Den största delen av nyttjande skedde under 2018, enbart en mindre bidragsutbetalning gjordes under 2019.

Not 10 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2020	2019
Länsstyrelsen i Örebro län	925	1 818
Länsstyrelsen i Västerbottens län	812	795 *
Socialstyrelsen	2 436	1 801
Naturvårdsverket	19 653	21 159
Statens jordbruksverk	1 450	1 666
Post- och telestyrelsen	281	1 034
Riksantikvarieämbetet	7 725	8 816
Havs- och vattenmyndigheten	13 541	11 467
Övriga myndigheter	103	-248 *
Summa	46 925	48 309

Minskningen mellan åren beror till största delen på minskad dispositionsrätt från Lst Örebro avseende Uppdrag att stärka lokal kvinnofrid, minskade utbetalningar avseende saneringsåtgärder, minskade utbetalningar av Kulturmiljöbidrag och minskade utbetalningar av stats- och LOVA-bidrag finansierade från Havs- och vattenmyndigheten.

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2019.

Övriga myndigheter har minskat då erhållna medel från Lst Västerbotten har lyfts ut och specificerats. Avvikande tecken avseende Övriga myndigheter 2019 beror på återbetalning av TIA-medel från Länsstyrelsen i Jönköping. Utbetalningen gick ursprungligen från Lst Jönköping och därför används dennes motpart vid återbetalning till Lst Z.

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2020	2019
Företag/Sveaskog Timber AB	1 143	0
Samefonden	4 627	4 842
Ålgårdsfonden	765	997
Bygdemedel	35 157	35 223
Life - program för miljö- och klimatpolitik	2 999	561
ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge	65 452	73 579
Summa	110 143	115 201

Minskningen av Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag består till största del av en minskad utbetalningstakt inom ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge då programperioden är på väg att avslutas.

Samtidigt har Life - program för miljö- och klimatpolitik ökat då ett stort projekt, Life Triple Lakes, är under avslut och slututbetalningar till partners har gjorts under 2020.

Ökningen i erhållna medel från Sveaskog Timber AB avser en bidragsutbetalning för sanering och efterbehandling.

Not 12 Finansiella kostnader i transfereringsavsnittet	2020	2019
Räntekostnader, Bygdemedel	-3	-144
	-3	-144

Not 13 Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2020	2019
Ingående balans	74 162	71 890
Årets förändring	382	2 272
Utgående balans	74 544	74 162

Varav

Ålgårdsfonden		
Ingående balans	2 569	2 460
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	765	997
Lämnade bidrag	-222	-888
Utgående balans	3 112	2 569
Bygdemedel		
Ingående balans	71 593	69 430
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	812	795
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	35 157	35 223
Finansiella intäkter	0	3
Finansiella kostnader	-3	-144
Lämnade bidrag	-36 127	-33 712
Utgående balans	71 432	71 593

Not 14 Lämnade bidrag	2020	2019
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-92 828	-100 728
Lämnade bidrag till internationella organisationer	0	-123
Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-72 877	-68 471
Summa Lämnade bidrag	-165 705	-169 321

Inom verksamhetsområden

Myndighetsövergripande verksamhet	-5 149	-5 046
Övrig förvaltning	-36 687	-34 968
Regional tillväxt	-67 243	-76 693
Samhällsplanering och boende	-7 825	-9 283
Naturvård och miljöskydd	-38 748	-33 136
Lantbruk och landsbygd	-6 800	-6 995
Folkhälsa	-140	-115
Jämställdhet	-3 113	-3 085
	-165 705	-169 321

Varav finansiering genom EU-fonder

ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge	-65 452	-73 579
Life - program för miljö- och klimatpolitik	-2 999	-561

Minskningen mellan åren består till största delen av en minskad utbetalningstakt inom ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge då programperioden är på väg att avslutas.

Not 15 Årets kapitalförändring	2020	2019
---------------------------------------	-------------	-------------

Verksamhetsutfall

Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-167	-186
Övriga periodiserade kostnader RTA	1 573	-490
Summa verksamhetsutfall	1 406	-676

Uppbörd

Övriga periodiserade kostnader SCR	-65	0
------------------------------------	-----	---

Transfereringar

Summa Transfereringar	-300	0
------------------------------	-------------	----------

Summa årets kapitalförändring	1 041	-676
--------------------------------------	--------------	-------------

Saldo Transfereringar avser utbetalning av bidrag från kapitalförändringen. Saldot uppstår då medlen inte kommit in som en bidragsintäkt.

Not 16 Immateriella anläggningstillgångar	2020	2019
--	-------------	-------------

Balanserade utgifter för utveckling

IB anskaffningsvärde	85	85
Årets anskaffningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack.anskaffningar	85	85

IB ack.avskrivningar	-85	-85
Årets avskrivningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. Avskrivningar	-85	-85

Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

IB anskaffningsvärde	20	20
Årets anskaffningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	0	0
Summa ack.anskaffningar	20	20

IB ack.avskrivningar	-20	-20
Årets avskrivningar	0	0
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	0	0
Summa ack. Avskrivningar	-20	-20

UB Bokfört värde	0	0
-------------------------	----------	----------

Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0
---	----------	----------

Not 17 Materiella anläggningstillgångar	2020	2019
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
IB anskaffningsvärde	6 820	2 953
Årets anskaffningar	3 075	3 867
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	-1 612	0
Summa ack.anskaffningar	8 283	6 820
IB ack.avskrivningar	-2 954	-2 568
Årets avskrivningar	-1 221	-386
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	1 612	0
Summa ack. Avskrivningar	-2 563	-2 954
UB Bokfört värde	5 721	3 866
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
IB anskaffningsvärde	26 889	25 397
Årets anskaffningar	2 521	2 380
Årets fsg/utrangeringar, minskning av anskaffningsvärde	-3 077	-889
Summa ack.anskaffningar	26 332	26 889
IB ack.avskrivningar	-20 692	-18 802
Årets avskrivningar	-2 563	-2 721
Årets fsg/utrangeringar, minskning av ack avskrivning	2 835	831
Summa ack. Avskrivningar	-20 420	-20 692
UB Bokfört värde	5 913	6 197
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	11 633	10 063

Den totala reavinsten för året är 760 tkr och totala reaförlusten är 242 tkr

Not 18 Utlåning

	Lånefordringar IB	Amortering	Avskrivning	Lånefordringar UB	Reservering låneförlust IB	Årets förändring Reservering låneförlust UB	Lånefordringar efter reservering UB
<i>Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet</i>							
Räntestöd	39	0	0	39	0	0	39
Summa utlåning	39	0	0	39	0	0	39
<i>Amortering avräknas mot inkomsttitel</i>							
Summa amortering							

Not 19 Fastigheter	2020	2019
Jordfondens fastigheter	0	8
	0	8

Fastigheterna är sålda under 2020, Statens Jordbruksverk har nu återtagit Länsstyrelsen i Jämtlands läns Jordfundsram.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar	2020	2019
Uppbördsfordringar	4 022	555
Diverse övriga utomstatliga fordringar	0	0
Övrigt	64	283
	4 085	838

Skillnaden av uppbokade uppbördsfordringar beror på senare fakturering av mark-/täckavgifterna pga. implementering av nytt system, Nikita.

Not 21 Periodavgränsningsposter	2020	2019
Förutbetalda hyror	2 255	2 255
Övriga förutbetalda kostnader	266	289
Summa förutbetalda kostnader	2 520	2 544
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter <i>Varav</i>	12 159	18 733
Statens jordbruksverk	10 115	17 249
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	1 400	0
Post- och telestyrelsen	103	857
Övriga statliga myndigheter	542	626
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner <i>varav finansiering genom EU-fonder</i> <i>Life-program för miljö- och klimatpolitik</i>	737	747
	<u>0</u>	<u>0</u>
Totala upplupna bidragsintäkter	12 895	19 480
Övriga upplupna intäkter		
Övriga upplupna intäkter	559	311
	<u>559</u>	<u>311</u>
Summa periodavgränsningsposter	15 975	22 335
Minskningen av upplupna bidragsintäkter beror till största delen på att Statens Jordbruksverk har betalat in bidrag för tidigare upparbetade kostnader. Ökningen mot Lst Gävleborg avser ett nytt Life-projekt där kostnader upparbetats men inget bidrag har betalats in under året.		
Not 22 Avräkning med statsverket	2020	2019
Uppbörd		
Ingående balans	-554	-192
Redovisat mot inkomsttitel	-6 000	-6 470
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	2 528	6 108
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	0
Skulder avseende uppbörd	-4 026	-554
Skillnaden av uppbördsmedel som betalats till SCR beror på senare fakturering av mark-/täckavgifterna pga. implementering av nytt system, Nikita.		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	4 467	5 690
Medel hänförliga till transf. m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-4 467	-5 690
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-3 318	-2 781
Redovisat mot anslag	111 173	105 652
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-112 077	-106 188
Återbetalning av anslagsmedel	132	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 090	-3 318
Fordran avseende semesterlöneskuld ej redovisad mot anslag		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	18 545	19 840
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	136 174	105 836
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-149 689	-106 714
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 938	-418
Saldo	6 968	18 545
Summa avräkning med statsverket	-1 147	14 673

LÄNSSTYRELSEN JÄMTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2020

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2020	2019
Anslagsmedel	4 150	3 384
Avgifter	7 200	6 879
Bidrag	30 603	40 240
Övriga fordringar/skulder	23 971	1 893
	65 925	52 396

Varav kortsiktigt likviditetsbehov: 10 000 tkr

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2020	2019
Tillgodohavande på konto för depositioner	51	80
	51	80

Not 25 Likvida medel	2020	2019
Bank, bygdemedel	71 513	71 593
Valutakonto	13 140	6 838
	84 653	78 432

Skillnaden mellan åren avseende Valutakonto beror på mängden projektutbetalningar och när utgifterna är deklarerade mot EU kommissionen för ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge.

Not 26 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats-kapital	Balanserad kapital-förändring, anslags-finansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, bidrags-finansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring oppbörds-verksamhet	Kapital-förändring enl resultat-räkningen	Summa
Utgående balans 2019	43	0	8 825	7 089	65	-676	15 346
Rättelser			506	-440	-65		
<i>varav</i>							
<i>Ej avskrivningsbara tillgångar</i>	43	0	0	0	0	0	43
<i>Övriga periodiserade kostnader RTA, Verksamhetsavsnittet</i>	0	0	0	7 089	0	-490	6 598
<i>Övriga periodiserade kostnader SCR, Uppbördsavsnittet</i>	0	0	0	0	65	0	65
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan, Verksamhetsavsnittet</i>	0	0	8 825	0	0	-186	8 639
Ingående balans 2020	43	0	8 825	7 089	65	-676	15 346
<i>Föregående års kapitalförändring</i>	0	0	-186	-490	0	0	-676
Årets kapitalförändring							
<i>varav</i>							
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	0	0	0	0	0	-167	-167
<i>Övriga periodiserade kostnader RTA, Verksamhetsavsnittet</i>	0	0	0	0	0	1 573	1 573
<i>Övriga periodiserade kostnader SCR, Uppbördsavsnittet</i>	0	0	0	0	0	-65	-65
<i>Övriga periodiserade kostnader RTA, Transfereringsavsnittet</i>	0	0	0	0	0	-300	-300
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	1 041	1 041
Utgående balans 2020	43	0	8 639	6 598	65	1 041	16 386

Rättelse 65 376 SEK avser korrigerig av Uppbörd, som felaktigt varit bokförd mot balanserad kapitalförändring, flyttad till bidragsfinansierad verksamhet.

Rättelse 505 873 SEK avser korrigerig av kostnader bokförda mot bidragsfinansierad verksamhet, men avser avgiftsbelagd verksamhet.

Saldo Transfereringar avser utbetalning av bidragsutbetalning från kapitalförändringen med medel som inte kommit in som bidragintäkt.

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2020	2019
Ingående avsättning	232	351
Årets pensionskostnader	-11	146
Årets pensionsutbetalningar	<u>-152</u>	<u>-265</u>
Utgående avsättning	68	232
Not 28 Övriga avsättningar	2020	2019
Lokalt omställningsarbete		
Årets förändring	334	322
Utgående balans	2 023	1 693
Omstruktureringsåtgärder		
Årets förändring	0	0
Utgående balans	0	0
Avflyttningsersättning Raukasjö		
Ingående balans	300	300
Årets förändring	<u>0</u>	<u>0</u>
Utgående balans	300	300
Summa övriga avsättningar	2 323	1 993
Det finns ännu inga in-tecknade eller beslutade kompetensväxlingsåtgärder för 2021		
Not 29 Lån i Riksgäldskontoret	2020	2019
Låneskuld Riksgäldskontoret IB	9 883	6 399
Under året nyupptagna lån	5 244	6 597
Under året gjorda amorteringar	<u>-3 782</u>	<u>-3 114</u>
Utgående skuld	11 345	9 883
Beviljad låneram enligt regleringsbrev uppgår till 13 800 tkr.		
Not 30 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2020	2019
Beviljad kreditram	7 000	7 000
Not 31 Övriga kortfristiga skulder	2020	2019
Personalens källskatt	2 715	2 501
Övriga kortfristiga skulder	146	444
<i>Övriga kortfristiga skulder bestående av</i>		
<i>Transfereringar under utbetalning</i>	130	145
<i>Övrigt</i>	<u>16</u>	<u>299</u>
Summa	2 862	2 945
Not 32 Depositioner	2020	2019
Deponerade medel hos Riksgäldskontoret	51	81
Ränta	<u>-1</u>	<u>-1</u>
	51	80

Not 33 Periodavgränsningsposter	2020	2019
Upplupna kostnader		
Upplupna löner inkl. sociala avgifter	1 600	623
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	13 571	11 317
Övriga upplupna kostnader	5 422	7 131
	20 593	19 071
Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag från annan myndighet <i>varav</i>	32 916	38 141
Riksantikvarieämbetet	2 307	1 528
Länsstyrelsen i Dalarnas län	613	334 *
Länsstyrelsen i Jönköpings län	610	392 *
Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 651	2 031
Länsstyrelsen i Örebro län	6 523	4 246
Skogsstyrelsen	1 258	1 061
Arbetsförmedlingen	792	551 *
Naturvårdsverket	10 948	20 760
Statens jordbruksverk	413	274
Post- och telestyrelsen	0	942
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 378	906
Havs- och vattenmyndigheten	3 700	3 235
Övriga statliga myndigheter	1 723	1 882 *
	32 916	38 141
De inomstatliga bidragen förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:		
-inom tre månader	11 000	8 000
-mer än tre månader till ett år	12 200	15 000
-mellan ett till tre år	9 800	15 000
-mer än tre år	0	0
	33 000	38 000
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner		
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	15 349	9 797
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	98	304
<i>ERUF 2014-2020 program Sverige-Norge</i>	12 297	5 092
Summa oförbrukade bidrag	48 265	47 939
Övriga förutbetalda intäkter	0	0
Summa förutbetalda intäkter	0	0
Summa periodavgränsningsposter	68 858	67 009

Ökningen av upplupna löner mellan åren beror på revidering av löneavtalet from 1 oktober och en ökning av antal årsarbetskrafter. På grund av coronapandemin har även antal sparade semesterdagar ökat jämfört med tidigare år.

I övriga upplupna kostnader ligger ej återfört indragningsbelopp, 132 tkr, för budgetår 2019 vilket återförts till Riksgälden 2021.

Minskningen av Oförbrukade bidrag består till största delen av att det under 2020 har skett ett nyttjande av medel från Naturvårdsverket avseende saneringsåtgärder. Samtidigt som minskat utnyttjande av dispositionsrätter från Lst Örebro och bidrag för projekt inom krisberedskap från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har ökat de oförbrukade bidragen.

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer har ökat. Detta beror på hur snabbt ansökningar om utbetalning från kommissionen handläggs och hur mycket projektutbetalningar som görs.

* Föregående års jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen för 2019. Övriga myndigheter har ökat då oförbrukade bidrag mot Länsstyrelserna i Dalarna och Jönköping och arbetsförmedlingen har lyfts ut och specificerats. Oförbrukade bidrag mot Kammarkollegiet har räknats in i Övriga statliga myndigheter i stället för att specificeras.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Östersund den 17 februari 2021

Susanna Löfgren
vikarierande landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Läget i länet
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Krishantering och skydd mot olyckor
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p4	I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt ...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företaget	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Krishantering och skydd mot olyckor

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller åiterrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020.

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 A1	Agenda 2030	Om Länsstyrelsen – strategisk styrning och planering/Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 A2	Företnadsområden för bostadsbyggande	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A4	Förebygga introduktion och spridning av invasiva arter	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A5	Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A6	Bevarandepåsar för Natura 2000-områden, omprövning av vattenkraft	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A7	Nationella planen för vattenkraft genomförs	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla Län
Kap 1 A8	Hantering av EU-stöd, genomförande av Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet.	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A9	EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A10	Nationella livsmedelsstrategin	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A11	Sammanhållen landsbygdpolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A12	Nationella mål för kulturmiljöarbete	Kulturmiljö	Alla län
Kap 1 A13	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
Kap 1 A14	Mänskliga rättigheter redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Mänskliga rättigheter – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
Kap 1 B1	Redovisning av 218 jakt och viltvård	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
	Regionalt arbete, naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, hotade arter mm. - redovisas inkl. 5118 rovdjursförvaltning, men exkl. vht 218* jakt och viltvård	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 C1	Regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020, samverkande insatser	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
Kap 1 C2	Tilldelning av medel från anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
Kap 1 C4	Förenklingsarbete - underlätta för företag	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 D2	Måluppfyllelse - kontrollplan livsmedelkedjan, kommunernas livsmedelskontroll	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
Kap 1 D3	Livsmedels- och foderkontrollen i primärproduktion	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län, samordnas av Norrbottens län
Kap 1 D6	Hantering av markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesmark	Areella näringar	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D7	En hållbar rennäring och en gynnsambevarandestatus för stora rovdjur	Areella näringar	Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D8	Långsiktigt hållbar rennäring	Areella näringar	Berörda län

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 D9	Skada på fisk och fiskeredskap - ersättning	Areella näringar	Alla län till HaV
Kap 1 D10	Skada av vilt och ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
Kap 3 B7	Civilt försvar	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B9	Stödja kommunernas beredskapsplanering av det civila försvaret	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B17	Anvisningsmodell för ensamkommande barn - nyanlända	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm	Alla län
Kap 3 E4	ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Året i siffror	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig rapportering
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig rapportering
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Om Länsstyrelsen/Organisation och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Om Länsstyrelsen/Organisation och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Om Länsstyrelsen/ Länsstyrelsegemensamma verksamheter

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 som redovisas i särskild ordning. Förteckningen är kompletterad med uppdrag från tidigare regleringsbrev, som redovisas i särskild ordning under 2020.

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporteringsdatum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
1 D1 Utvecklingsarbete tillsyn	2021-06-01	Finansdepartementet	Rapporteras senare
1 D5 Alkohol/livsmedelskontroll - digital inhämtning av uppgifter från företag	2021-06-01	Näringsdepartementet	Rapporteras senare
3 A1 Energi- och klimatstrategier	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	643-2021
3 A2 Integrering av klimat och energimål	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	643-2021
3 A3 Skydd av dricksvatten	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Miljödepartementet	Rapporteras senare
3 A4 Åtgärder havs- och vattenmiljö	2021-02-15	Länsstyrelsen i Västernorrlands län redovisar samlat till HaV med kopia till Miljödepartementet	9452-2020
3 A5 Restaurering o anläggning våtmark	2021-02-15	Länsstyrelsen i Gotlands län redovisar samlat till Miljödepartementet	-
3 A7 Friluftslivspolitiken	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	1169-2021
3 A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden, arter mm	2021-02-15	Naturvårdsverket och HaV med kopia till Miljödepartementet	308-2021
3 A9 Strandskyddsärenden, statistik	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	217-2021
3 A10 Kostnader EU-stöd	2020-02-01	Jordbruksverket med kopia till Näringsdepartementet	9421-2019
3 A11 Vilda pollinatörer i landskapet	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	308-2021
3 B1 Kartläggning av statlig närvaro och service	2020-12-31	Finansdepartementet	Samordnas av Länsstyrelsen Örebro
3 B2 Handläggningstider överklagade beslut om lov	2021-02-26	Boverket kopia till Finansdepartementet	Rapporteras senare
3 B3 Motverka vräkning av barnfamiljer	2021-06-15	Boverket kopia till Finansdepartementet	Rapporteras senare
3 B4 Utveckling av handläggningstider förprovning djurstallar, samråd, och provning miljöfarlig verksamhet	2021-03-31	Näringsdepartementet	Rapporteras senare
3 B6 Främja kulturmiljöstrategier	2021-06-30	Kulturdepartementet	Rapporteras senare
3 B8 Krisberedskap och höjd beredskap	2020-10-31	MSB med kopia till Justitiedepartementet	3953-2020
3 B10 Granbarkborrar	2020-12-01	Näringsdepartementet	3922-2020
3 B12 Föräldraskapsstöd		Redovisas till Socialdepartementet enligt anvisningar i uppdrag Fi 2018/03219/SFÖ m fl	-
3 B13 Praktisk tillämpning av barns rättigheter i kommuner och regioner	2021-07-01 2020-03-01	Länsstyrelsen i Dalarnas län redovisar samlad slutredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet Delredovisning	-
3 B14 Spelmisbruk	2021-03-31	Socialdepartementet	Rapporteras senare
3 B15 Utsatta EU-medborgare	2021-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	-
3 B16 Lägesbild nyanlända och asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	8574-2020
3 B18 Beredskap och mottagningskapacitet nyanlända	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9105-2020
3 B19 Beredskap och mottagningskapacitet ensamkommande barn och unga	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9095-2020
3 B20 Insatser för asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9119-2020

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
3 B22 Ersättning enligt §§ 37 o 37a (2010:1122)	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9118-2020
3 B23 Redovisning enligt förordning (2010:1138) om samhällsorientering	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	8808-2020
3 B25 Nationella minoriteter och minoritetsspråk	2020-11-13	Lst Stockholms län och Sametinget med kopia till Kulturdepartementet	6895-2020
3 B27 Informationssäkerhetsarbete	2020-09-15	Finansdepartementet	Länsstyrelsen Stockholms diariennr 1181-2020
3 B28 Aktiviteter på demokratiområdet	2021-03-01	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Kulturdepartementet	Rapporteras senare
3 C1 Bredband	2021-01-29	Länsstyrelsen Dalarna redovisar samlat till PTS med kopia Infrastrukturdpartementet	9212-2020
3 C2 Grundläggande betaltjänster	2020-12-01	Infrastrukturdpartementet	7293-2020
3 C3 Prognoser Tillväxtverket användning 19 1:1		Redovisas till Tillväxtverket enligt anvisningar	7226-2020 80-2021
3 C4 Fisketillsyn	2021-02-01	HaV med kopia Näringsdepartementet	Uppgift lämnad i åtgärdsdatabas
3 C5 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld m.m.	2021-03-12	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	Rapporteras senare
3 C6 Territoriella program Nord 2014–2020, medfinansieringen	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	118-2020
3 C7 Territoriella program Nord 2014–2020, beslutade och betalade EU-medel	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	118-2020
3 D1 Goda exempel samordning kommunal tillsyn	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	Rapporteras senare
3 D2 Hinder för digital detaljplaneprocess	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	Rapporteras senare
3 D3 Tillsynsvägledning enskilda avlopp	2021-02-15	HaV med kopia Miljödepartementet	244-2021
3 D4 Kommunal samverkan kontroll enligt Livsmedelslagen m.m.	2020-12-31	Miljödepartementet och Näringsdepartementet	Länsstyrelsen Norrbottens diariennr: 11310-2020
3 D5 Utvärdering Sevesotillsyn	2020-10-01	MSB med kopia Justitiedepartementet	8879-2020 8990-2020
3 D6 Utveckling tillsyn enligt MB	2021-02-15	Naturvårdsverket kopia Miljödepartementet.	244-2021
3 D7 Stöd vatten- och avloppsplaner	2021-02-15	HaV kopia Miljödepartementet	244-2021
3 E1 Prognoser Hermes - förvaltningsanslag	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	Se Hermes
3 E2 Prognoser Hermes - Utgiftsområde 19 anslag 1:1	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	Se Hermes
3 E3 Indelning avgiftsbelagd verksamhet	2020-10-07	Finansdepartementet	Se i årsredovisning Länsstyrelsen Örebro
3 E4 Redovisa statistik inom naturvård samt miljö- och hälsoskydd	2020-03-15	Miljödepartementet	Se i årsredovisning Länsstyrelsen Örebro
3 E5 Resultatredovisningens tabeller till Örebro	2021-02-22	Redovisning Länsstyrelsen i Örebro län enligt anvisningar	Till Lst Örebro med underlag till årsredovisning 2019

Kommentar: Där diarienummer saknas hänvisas till samordnande länsstyrelse eller departement. Ofta har inrapportering skett via webbenkät eller annan digital rapportering.

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporteringsdatum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
1.2 Redovisning av verksamhet som bidragit till målen i Agenda 2030	2020-01-14	Statskontoret	2608-2019
3.6 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar – vidtagna åtgärder och övningar	2020-05-31	Justitiedepartementet	4983-2020
3.7 Kulturmiljö och kulturmiljövården i lokala plan-, bygg- och bostadsprocesser	2020-01-31	Kulturdepartementet	341-2020
3.10 Regionalt arbete inom energiomställning och minskad klimatpåverkan	2020-01-31 2020-02-22	Länsstyrelsen Dalarnas län Länsstyrelsen i dalarnas län redovisar samlat till Naturvårdsverket	520-2020
3.11 Tillsyn enligt Miljöbalken	2020-02-15	Naturvårdsverket	320-2020
3.12 Tillsynsvägledning av enskilda avlopp	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	320-2020
3.13 Efterbehandling av förorenade områden	2020-02-15	Naturvårdsverket	2571-2020
3.14 Strategiskt VA-arbete	2020-02-22	Havs- och vattenmyndigheten	320-2020
3.17 Insatser för att skydda, förvalta och tillgängliggöra värdefulla naturområden	2020-02-15	Naturvårdsverket och havs- och vattenmyndigheten	-
3.19 Havs- och vattenmiljö	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	4846-2019
3.21 Strandskydd	2020-02-15	Naturvårdsverket	240-2020
3.22 Friluftslivspolitiken	2020-02-15	Naturvårdsverket	-
3.24 Effektivare administration av jordbruks- och landsbygdsstöd	2020-02-28	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar till Näringsdepartementet	Länsstyrelsen Örebro diarienumr 1523-2020
3.25 Tillsyn över djurhälsopersonal	2020-02-01	Statens jordbruksverk	386-2020
3.26 Övertagande av uppgifter på djurområdet	2020-02-01	Länsstyrelsen i Norrbottens län redovisar samlat till Näringsdepartementet	-
3.28 Infrastrukturplanering	2020-01-31	Post- och telestyrelsen	8704-2019
3.36 Förenkla för företag	2020-03-31	Länsstyrelsen i Kronobergs län redovisar samlat till Näringsdepartementet	5634-2019
3.37 Plan- och byggverksamhet	2020-01-31	Boverket	397-2020
3.38 plan- och bygglagstiftningen	2020-01-31	Boverket	7880-2019
3.39 Överklagande enligt plan- och bygglagstiftningen	2020-02-28	Boverket	9180-2019
3.42 Samordning av tidiga insatser för asylsökande	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9036-2019
3.43 Statsbidrag till verksamheter för asylsökande m. fl.	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9288-2019
3.44 kommunernas beredskap och mottagningskapacitet	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	68-2020
3.45 Fördelning av medel för kommunersättningar och etableringsåtgärder	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9289-2019
3.46 Samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	69-2020
3.47 Portalen www.informationssverige.se	2020-02-28	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	185-2020
3.48 Ensamkommande asylsökande barn	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	9250-2019
3.49 ANDT-samordning	2020-01-31	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Folkhälsomyndigheten	-

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
3.50 Förstärkt alkohol- och tobakstillsyn		Länsstyrelserna ska lämna samlad redovisning till Folkhälsomyndigheten enligt anvisningar i uppdrag (S2016/01458/FS) Örebro län	-
3.51 Spelmissbruk	2020-02-15	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Socialdepartementet	-
3.54 Mäns våld mot kvinnor	2020-03-31	Socialdepartementet	1865-2020
3.56 Utsatta EU-medborgare	2020-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	-

Kommentar: Där diarienummer saknas hänvisas till samordnande länsstyrelse eller departement. Ofta har inrapportering skett via webbenkät eller annan digital rapportering.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland